

Μουσικά 99

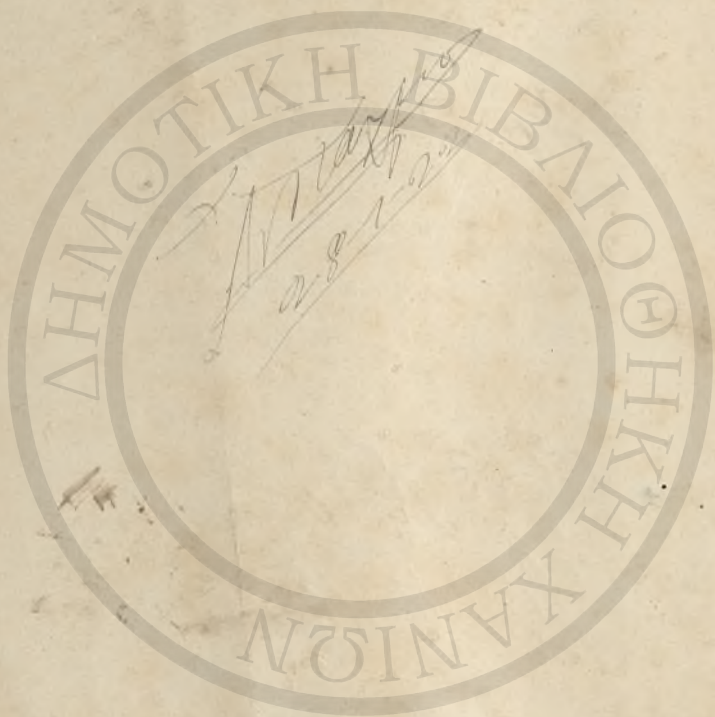

Θ. Ι. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΙ

ΣΥΝ-

ΤΡΙΜΜΑΤΑ

XANIA

Μαρούσι 99

⊗ I. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΙ

ΣΥΝΤΡΙΜΜΑΤΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 — ΧΑΝΙΩΝ —
 Αριθ. άριθ. 65.876
 Χρονολ. Εισαγ. 30-10-2009
 ΕΒΒΙΚΟΤΗΣ ΚΟΥΤΣ. ΒΥΣΣΑ.
 Αριθ. 889.359 / ΜΑΡ

BIBLIOTHÈQUE
 - 436 -
 XXIX
 1
 XXII

ΧΑΝΙΑ 1911

889.359
MAP

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν
τοῦ συγγραφέως.

Ματαίου

Τυπογραφεῖον «Νέας Ἐρεῦνης» — Χανιά (Κρήτης)

*Εἰς τῆς καρδιές, ποῦ ἐγένηκαν
συντριμμια καὶ κομμάτια
γὰ τῆς ἀγάπης τῆς ἀγνῆς
τὰ μαγεμένα πλάτια,
αὐτὰ τᾶχαρα λόγια μου
μονάχ' ἀφιερώνω
μὲ ραϊσμένη τὴν καρδιὰ
πλημμυρισμένη πόνο !*

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ

« Ὁ Θεὸς ὀρφανὰ κάνει,
ἄμοιρα δὲν κάνει »

ΕΙΝΑΙ ἀρχὴ τοῦ Δεκεμβρίου· παγωμένος βορ-
ριάς ἄγριος καὶ μανιωμένος φυσᾶ. Τὰ μπουμ-
πουκάκια τῶν φυτῶν μένουν κλεισμένα μέσα ᾗς τὸ
ἀπαλό, χνουδωτὸ καὶ ζεστὸ ἐπανωφόρι των καὶ πε-
ριμένουν τὴν γλυκειὰν ἄνοιξι χαρωπὰ καὶ γελαστὰ
νὰ ξεπροβάλουν. Τὰ πουλιὰ, ποῦ ταξιδεύουν, ἔχουν
φύγει σὲ μακρυνοὺς θερμοὺς τόπους. Πουθενὰ κα-
νένα δὲν φαίνεται. Ὁ οὐρανὸς εἶναι μελανιασμένος
καὶ τὸ κῆμα ἀγριωμένο ᾗς τοὺς βράχους ξεσπᾶ. Ἡ
φύσις ὅλη εἶναι νεκρωμένη.

Τὰ Χριστούγεννα, ἡ μεγάλη ἑορτὴ πλησιάζει. Ὅλοι
οἱ Χριστιανοὶ ἀνυπόμονοι περιμένουν τὴν χαρμό-
συνον αὐτὴν ἡμέρα. Ὅσον καιρὸν κρατεῖ ἡ νηστεία
τοῦ σαρανταήμερου μὲ δραστηριότητα ἐργάζονται
γὰ νὰ ἐξοικονομήσουν ὅσα χρήματα δυνηθοῦν, γὰ
νὰ μπορέσουν νὰ ἀγοράσουν κάθε χρήσιμον, τὸ
ὁποῖον αἱ ἅγιοι ἡμέραι, ποῦ περιμένονται, ἐπιβάλλ-
ουσιν.

Ἦλθεν ἡ ἑβδομὸς κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ γέννησις τοῦ
Λυτρωτοῦ πρόκειται νὰ ἑορτασθῇ. Ἡ ἀγορὰ εἶναι
γεμάτη ἀπὸ ἀγοραστάς. Πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἄρ-
χοντες καὶ μὴ, ὅλοι οἱ οἰκογενειάρχαι προμηθεύον-

ται διαφόρων ειδῶν τρόφιμα καὶ ἄλλα πράγματα· τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἔπειτ' ἀπὸ λίγας ἡμέρας, κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ καινούργιου χρόνου, θὰ δωρῆσουν εἰς τὰ ἀγαπημένα των παιδιὰ καὶ τὰς προσφιλεῖς των ὑπάρξεις. Τὰ παιδιὰ μὲ μεγάλῃν ἀνυπομονησίαν περιμένουν τὰς ἐορτὰς ταύτας. Στὰ πρόσωπά των ἀκτινοβολεῖ ἡ χαρὰ κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου, ὅποτε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τρέχουν καὶ τὰ κάλαντα ψάλλουν. Δῶρα ἀπὸ τὸν κάθε ἓνα τῆς οἰκίας περιμένουν. Ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ἀπὸ τὴ μάμμη, ἀπὸ τὸν πάππον, ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους. Ἡ χαρὰ των δὲν περιγράφεται. Εἶναι εὐτυχισμένα τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τὰς ἡμέρας αὐτὰς δέχονται ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους των γονεῖς δῶρα καὶ εὐχάς. Ἡ εὐτυχία των εἶναι πολὺ μεγάλη.

Ἄλλὰ ὅς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸν πρόσκαιρον πόσας ὑπάρξεις δὲν ἔχει φθονήσει ἡ μοῖρα ! Πόσα πλάσματα δὲν μένουν λυπημένα καὶ στενοχωρημένα κατὰ τὰς χαροποιούς αὐτὰς ἡμέρας ! Εἰς πόσας καρδίας αἱ ἡμέραι αὐταὶ δὲν ρίπτουσι τὴν μελαγχολίαν, τὴν λύπην καὶ τὴν ἀπελπισίαν παρὰ τὴν χαρὰν ; Πόσα παιδιὰ δὲν ἔχουν μείνει χωρὶς ἀγαπημένους, γεμάτους ἀπὸ στοργὴν γονεῖς ; Ποιὸς θὰ φέρῃ εἰς τὰ ὄρφανὰ αὐτὰ, εἰς τὰ κακότυχα ταῦτα παιδιὰ φορέματα, τροφήν, παιγνίδια ; Ἀπὸ ποῖον περιμένουν ; Μὲ ποιούς θὰ ἐορτάσουν μαζὶ αὐτὰς τὰς ἀγίας ἐορτὰς ; Πόσα καὶ πόσα δὲν ὑπάρχουν ὅς τὸν κόσμον αὐτὸν ὄρφανὰ ! Ἀλλοίμονον ! Ἀναρίθμητα !

Μία ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀτυχεῖς ὑπάρξεις εἶναι καὶ τὸ ὄρφανὸν τοῦ διηγήματός μας.

Καὶ τὸ παιδίον τοῦτο εἶχεν ἕως χθὲς γονεῖς προσφιλεῖς, οἱ ὁποῖοι θερμὰ ἔς τὴν ἀγκαλιά των τὸ ἔσφιγγον μὲ τόσῃν στοργῇν καὶ μὲ τόσῃν μεγάλῃν ἀγάπῃν! Εἶχε καὶ αὐτὸ ὡς χθὲς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντιζον γι' αὐτό, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἔφερον ὅ,τι ἤθελε, δῶρα παιγνίδια, οἱ ὁποῖοι τὸ εἶχαν καύχημα καὶ χαρὰ των. Τώρα εἶναι ὀρφανό, παντέρημο ἔς τὸν κόσμον, πεντάρφανον! Οὔτε συγγενεῖς ἔχει, οὔτε προστάτας! Ὡς μόνο προστάτῃ ἔχει μιὰ σπλαχνικὰ γρηᾷ. Ἡ γρηᾷ αὐτὴ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ κάμῃ μιστό, ὅπως συνήθως λέγουν, ἐπῆρε τὸ ὀρφανὸ αὐτὸ γιὰ νὰ τὸ προστατέψῃ. Ἦταν ὅμως καὶ αὐτὴ πολὺ πτωχὴ. Ἐξοῦσε μὲ τὰ ὀλίγα χρήματα, τὰ ὁποῖα ἓνα παιδί τῆς τῆς ἔστειλε ἀπὸ τὴν ξενιτεία. Κανένα ἄλλο εἰσόδημα δὲν εἶχε! Ἀπὸ ἐκεῖνον, ποῦ δὲν ἔχει, τί μπορεῖ λοιπὸν νὰ περιμένῃ κανεὶς; Μ' ὅλα ταῦτα ἐπερίσσευε ἔς αὐτὴν ἓνα κομματί ψωμί καὶ γιὰ τὸ ὀρφανὸ καὶ μονάχ' αὐτό.

Ὅταν τὸ δυστυχησμένο ἔχασε τὸν πατέρα του ἦτο δώδεκα χρονῶν. Δὲν περνᾷ ὅμως χρόνος καὶ χάνει καὶ τὴν μητέρα του! Ἡ λύπη τοῦ συζύγου τῆς τὴν ἔφερε ἔς τὸ μνήμα. Ἔτσι λοιπὸν ἔμεινε χωρὶς γονεῖς! Κοντὰ του κανένα δὲν εἶχε συγγενῆ. Οἱ συγγενεῖς του εὐρίσκοντο μακρὰ πολὺ μακρὰ. Ἔμεινε ἔς τοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ ἐπῆρε ἡ καλὴ ἐκεῖνη γρηᾷ.

Τὶ δυστυχία φοβερὴ!

Ὁ ἥλιος τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους, ποῦ μόλις τὸν ἄφιναν τὰ σύννεφα νὰ διακρίνεται, ἐφαίνετο μελαγχολικός. Οἱ δρόμοι εἶναι πλημμυρισμένοι ἀπὸ δι-αβάτας. Ἀπὸ τὲς φωνὲς ἡ ἀτμόσφαιρα σειέται. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις παντοῦ βασιλεύει. Τὰ πρόσωπα

ὄλων εἶναι γελαστά. Ἐπάνω ᾽ς αὐτὰ εἶναι ζωγραφισμένη τῆς ψυχῆς των ἡ εὐχαρίστησις. Ὅσοι δὲν ἐπρόφθασαν νάγοράσουν τὰ δῶρά των τὰ προμηθεύονται τώρα. Τὰ παιδιά των τὰ περιμένουν !

Τὸ ὄρφανὸν ποῦ εἶνε ; Τάχα νὰ περιμένη και τοῦτο δῶρα ; Ἀλλὰ ἀπὸ ποιόν ;

Ὁ θόρυβος, ὁ σάλος τῆς ἡμέρας ἔφερε κι' αὐτὸ ᾽ς τοὺς δρόμους. Ὅποια ὁμῶς ἀντίθεσις. Ἐν τὰ πρόσωπα τῶν ἄλλων παιδιῶν ἀστράφτει ἡ χαρά, ἐν ᾧ ᾽ς τὸ πρόσωπο τοῦ ὄρφανοῦ εἶναι θρονησμένη ἡ λύπη μὲ τὴν ἀπελπισιὰ μαζί ! Κιτρινισμένο, τρεμουλιασμένο ἀπὸ τὸ κρύο, στέκει ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ δρόμου και παρατηρεῖ τὰ διάφορα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκθέσει οἱ ἔμποροι ᾽ς τὰ καταστήματά των. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, βγαίνουν βαθεῖα ᾽πὸ τὴν καρδιά του μαῦροι ἀναστεναγμοί. Περνοῖν οἱ ὄρες και ὁμῶς τὸ ὄρφανὸν εἶναι καρφωμένο ἐκεῖ. Δάκρυα κρυστάλλινα, δάκρυα διαμαντένια κυλοῦν σιγὰ σιγὰ ᾽ς τὰ μάγουλά του, ᾽πάνω ᾽ς τὴ κιτρινισμένη ὄψι του. Πόσον γλυκὰ εἶναι τὰ δάκρυα σὲ τέτοιες στιγμές ! Βαλσαμώνουν τὴν καρδιά και κάθε πόνον γλυκαίνουν !

Κάποτε κάποτε σταυρώνει τὰ χέρια του και κυττάζει τὸν οὐρανόν. Θέλει κάτι νὰ μουρμουρήσῃ και νὰ εἰπῇ, μὰ οἱ λυγμοὶ τοῦ πνίγουν κάθε φθόγγον, ποῦ εἶναι ἔτοιμη ἡ γλῶσσά του νὰ βγάλῃ. Ἡ ψυχὴ του εἶνε σκιασμένη ἀπὸ τὴ λύπη. Ὁ πόνος τὴ μαύρισε!

Ἐξαφνα, ᾽ς τὴ τόση του τὴ παραζάλη, ᾽ς τὴ μεγάλῃ του αὐτὴ ταραχὴ κάποια ἰδέα ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του. Νὰ τρέξῃ ᾽ς τὸ μνήμα τῶν γονέων του και κεῖ ἔπάνω ᾽ς τὴ πλάκα, ποῦ τοὺς σκεπάζει, νὰ χύσῃ

ποτάμια δάκρυα ! Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ ἔλθῃ νὰ κλάψῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἴσως μὲ τὰ δάκρυα τοὺς ἀναστήσει ! Καὶ ὅμως τὰ δάκρυα ὅσα πολλὰ κ' ἂν εἶναι κ' ὅσον θερμά, δὲν φέρουν τὴν ζωὴ ἔς τὰ στήθια, ποῦ ὁ θάνατος ἐνέκρωσε :

**“Ὅ,τι φύγει ἔφυγε δὲν σιρέφει” ὅ,τι φύγη
Οὔτε τὸ μαῦρο δάκρυο τὸ μνήμα δὲν τ' ἀνοίγει !**

Ἄλλὰ πῶς νάλθῃ ἔς τὴν παντοτεινὴ αὐτὴ κατοικία τῆς μητέρας καὶ τοῦ πατέρα του ; Ἐπρεπε κάτι τι νὰ φέρῃ εἰς αὐτούς, τοῦλάχιστον ἓνα κερί καὶ ἄλλο λιβάνι νὰ τᾶψῃ ἄνω ἔς τὴ ψυχρὰ πλάκα τοῦ τάφου. Ἄλλὰ οἱ ἀποθαμμένοι δέχονται δῶρα ; Καὶ ὅμως, ἂν ἐκεῖνοι δὲν αἰσθάνονται καὶ δὲν εὐχαριστοῦνται γιὰ τὰ δῶρα, ποῦ φέρνομεν ἔς αὐτούς, εὐχαριστοῦνται καὶ ἀνακουφίζονται ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τὰ δῶρα αὐτὰ φέρνουν ἔς αὐτούς, γιὰτὶ νομίζουν, ὅτι κάποιον φόρον εὐγνωμοσύνης πληρώνουν, νομίζουν πῶς πράττουν κάποιον καθῆκον ἱερὸν. Καὶ πραγματικῶς! Τοῦτο ἀκριβῶς ἤθελε καὶ τὸ ὄρφανὸ νὰ κάμῃ. Ποῦ νὰ εὔρη ὅμως τὸ λιβάνι καὶ τὸ κερί ; Καὶ ἔν λεπτὸν ἂν ἀξίζαν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τᾶγοράσῃ τὸ ὄρφανόν, διότι οὔτε τοῦτο εἶχε. Ἐρχεται λοιπὸν ἡ ἀνέχεια καὶ καταπνίγει τὴν καλὴ πρόθεσι. Γιὰ μιὰ στιγμὴ διστάζει. Νὰ ὑπάγῃ ἢ ὄχι ;

Ἐνῶ εὐρίσκετο σὲ τόση μεγάλη ἀμηχανίαν ἐόμισε, τοῦ ἴφηνε, πῶς ἄκουσε κάποια φωνή, ἡ ὁποία τὸ παρακινούσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ μνήμα τῶν γονέων του νὰ κλάψῃ ἐκεῖ νὰ θρηνησῇ γιὰ νὰ παρηγορηθῇ κάπως. Τίνος τάχα νὰ ἦτο ἡ φωνὴ ἐκείνη ; Ἐν τούτοις ὑποτάσσεται εἰς τὴν φωνὴν αὐτὴν καὶ ξεκινᾷ γιὰ τὸ νεκροταφεῖον.

Κατὰ καλήν του τύχην ἐπέρασεν ἀπὸ ἑνα κηροπλαστεῖον. Σύμπτωσις πολὺ λαμπρά. Ἐσκέφθη, ὅτι ἔμπουσε νὰ ζητήσῃ ἕνα κερὶ ἀπὸ τὸν κηροπλάστη, ἀλλὰ πῶς, μὲ ποιὸ στόμα, μὲ ποιὰ καρδιά; Ἄφήνει ἐπὶ τέλους κατὰ μέρος τὴν ἐντροπὴ καὶ εἰσέρχεται ἔς τὸ κηροπλαστεῖον. Ὁ κηροπώλης, γέρον πηνηντάρης, ὅταν ἐμπῆκε τὸ ὄρφανό, ἐκάθητο ἐμπρὸς ἔς τὴ θερμάστρα καὶ ἐθερμαίνεται, εἶδε αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ τὸ πρόσωπό του ἦτο μελανιασμένο ἀπὸ τὸ κρῦο ὑπέθεσε πῶς εἶδε τὴ φωτιά καὶ ἐμπῆκε νὰ ζεσταθῇ ἄλιγάκι. Μὲ εὐγένεια τὸ ἐπροσκάλεσε νὰ καθίσῃ. Ὁ μικρὸς ἐφαίνεται σὰν νὰ ἐδίσταζεν, ἀλλ' ἔπειτα ἐκάθισε. Ἐπέρασαν ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας καὶ τὸ ὄρφανὸ σηκώνεται γιὰ νὰ φύγῃ. Νομίζει, πῶς ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα του τὸ προσκαλοῦν νὰ ἔλθῃ γρηγόρα καὶ γι' αὐτὸ βιάζεται. Δὲν ἤλθε μέσα ἔς τὸ κηροπωλεῖον ὅμως γιὰ νὰ ζεσταθῇ. Ἦλθε γιὰ ἄλλο σκοπὸν, ὃ ὁποῖος ἀκόμη δὲν ἐξεπληρώθη. Κάμνει μερικά βήματα πρὸς τὰ ἔξω, μὰ πάλι σταματᾷ. Νὰ ζητήσῃ ἢ νὰ μὴ ζητήσῃ; Ἐφθάσε ἔς τὴ θύρα καὶ ἦταν ἑτοιμο νὰ νοίξῃ αὐτήν. Ὁ κηροπλάστης, ἐμπειρικὸς ψυχολόγος, ἐδιάβασε πολλὰ πράγματα ἔς τὸ λυπημένο πρόσωπο τοῦ ὄρφανοῦ, ἐνόησε πῶς κάτι θέλει καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἐρώτησε. Τὸ ὄρφανὸ εἶπε τότε εἰς αὐτὸν, πῶς ἤλθε γιὰ νὰ ζητήσῃ ἕνα κερὶ γιὰ νὰ τὰνάψῃ ἄπάνω ἔς τὸ μνημεῖα τῶν γονέων του.

— Καὶ εἶσαι ὄρφανὸ ἀπὸ μάνα καὶ πατέρα; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ μικροῦ ἦσαν θερμὰ δάκρυα.

Γεμάτος ἀπὸ συγκίνησιν ὁ γέρον δίδει ἔς αὐτὸ ὄχι ἕνα, ἀλλὰ δυὸ κερία. Ἐπῆρεν αὐτά, εὐχαρίστησε μὲ τὸ

βλέμμα του ἐκεῖνον καὶ φεύγει, ἀλλὰ τώρα ὄχι λυπημένο, ὅπως πρῶτα, ἀλλὰ γεμᾶτο ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀνακούφισιν. Νομίζει, πῶς φέρνει ἔς τοὺς γονεῖς του..... τὴν ζωὴν. Τὰ κερὰ ἔκαναν αὐτὸ νὰ μὴ αἰσθάνεται οὔτε ψῦχος οὔτε πείναν.

Φθάνει εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

Τὸ μνήμα, μέσα ἔς τὸ ὁποῖον ἀνεπαύοντο οἱ γονεῖς του ὡς γνώρισμα εἶχεν ἓνα κυπαρίσσι μεγάλο κοντὰ του. Τὸ κυπαρίσσι αὐτὸ εἶχε ἐντυπωθῆ καλὰ ἔς τὴ μνήμη τοῦ ὄρφανοῦ καὶ γιὰ τὸ κάθε φορά, ποῦ ἤρχετο ἔς τὸ νεκροταφεῖο, δὲν ἐδυσκολεύετο νὰ εὐρίσκη αὐτό. Καὶ τώρα μὲ εὐκολία μεγάλη ἔφθασε ἔς τὸ μνήμα ποῦ ἔποθοῦσε.

Ἐπὶ τὸ διπλανὸ μνήμα φέγγει ἀσθενικὰ ἓνα κανδύλι. Ἐρχεται καὶ ἀνάπτει ἀπὸ τοῦτο τὰ δύο κερὰ καὶ κατόπιν τὰ κολλᾷ ἐπάνω ἔς τὴ πλάκα, ἣ ὁποία ἐσκέπαζε τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, γονατίζει ἐκεῖ καὶ μὲ τὰ χέρια του προσπιθεῖ νὰ τὰ προσφυλάξη ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα. Τὶ ἔγεινε κατόπιν δὲν περιγράφεται. Αἱ φωναὶ, οἱ θροῖνοι οἱ ὀδυρμοὶ τοῦ ὄρφανοῦ σπαράσσουν καὶ τὴν πλεῖο σκληρὰ καρδιὰ καὶ αὐτὲς τὲς πέτρες ἀκόμη.

Κλαίει τὸ δυστυχισμένο ἀπαρηγόρητα. Ἡ καρδιὰ του δὲν ἔμπορεῖ ὅμως πλεῖα νὰ κλάψη. Τὰ μάτια του στερεοῦν. Σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται νὰ φύγη. Φιλεῖ τὴν πλάκα καὶ ἔπειτα ξεκινᾷ χωρὶς καθόλου νὰ ξεῖρη ποῦ πηγαίνει. Τριγυρίζει ἔς τὰ διάφορα μέρη τοῦ νεκροταφείου.

Ἐνῶ ἔστρεψε σὲ μιὰ καμπή, κοντὰ ἔς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοντο πολλὰ μικρὰ δενδράκια χαμηλόκλαδα, θάμνοι καὶ λουλούδια, διακρίνει μέσα ἔς αὐτὰ ἓνα νέον

καλοφορεμένον, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε νάψῃ ἓνα κανδήλι ἐκεῖ ᾗς ἓνα μνηῆμα. Τὸ μνηῆμα ἐκεῖνο δὲν ἔμοιαζε μὲ τοῦ πατέρα του. Εἶχε γύρω γύρω ὤμορφα σιδερένια κάγκελα καὶ μέσ' ἀπ' αὐτὰ πολλῶν εἰδῶν δενδράκια. Μαρομαρένια πλάκα, καλλιτεχνικὰ πελεκημένη, τὸ ἐσκέπαζε. Πάνω ᾗς αὐτὴν ἦταν σκαλισμένο ἓνα ἀγγελούδι ἀπὸ σμίλα μεγάλου τεχνίτου κι' ἓνας μεγάλος μαρομαρένιος σταυρὸς, στολισμένος μὲ σκαλιστὰ τριαντάφυλλα, ἐστέκετο ᾗς τὴν ἄκρᾳ του.

Τὸ μνηῆμα αὐτὸ ἐφαίνετο πῶς ἀνῆκε σὲ κάποιᾳ πολὺ πλουσίᾳ οἰκογένειᾳ.

Τὸ ὄρφανὸ μὲν μόλις εἶδε τὸν νέον ἐκεῖνον νὰ προσπαθῇ νάψῃ τὸ κανδήλι, δὲν ἐμίλησε, ἀλλὰ ἐκρύφθη κάτω ἀπὸ τὸ χαμόκλιδα τῶν δένδρων καὶ ἀπ' ἐκεῖ παρατηροῦσε αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸ βλέπῃ ἐκεῖνος. Ἐφοῦ ἦναισε τὸ κανδήλι, ἐσκόρπισε μερικὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἔκραυῆσε, ἔπάνω ᾗς τὸ μνηῆμα, ἐστάθη ἔπειτα κοντὰ ᾗς τὸ ἴσταυρό, ἐκούμπησε ᾗς αὐτόν, παρετήρησε τὴν πλάκα ἐμουρομούρισε μερικὲς λέξεις καὶ ἔπειτα ἀρχίζει καὶ κλαίει.

ᾠ ἀδελφικὸ φίλτρο ! ᾠ ἀδελφικὴ στοργή ! ᾠ ἀδελφικὴ ἀγάπη. πόσον μεγάλη εἶσαι, ὅταν εἶσαι θρονασμένη μέσα ᾗς ἄδολη καὶ ἀγνή καρδιά!

Τὸ ὄρφανὸ μὲ συγκίνησι παρατηρεῖ ὅσα γίνονται, περιμένει νάναχωρήσῃ ὁ νέος, ἀλλὰ φαίνεται πῶς αὐτὸς δὲν τὸ ἔχει σκοπὸ. Χάνει τὴν ὑπομονή του ἐπὶ τέλος βγαίνει ἀπὸ τὸ μέρος, ποῦ ἐκρύβετο, καὶ μὲ βῆμα σταθερὸ προχωρεῖ πρὸς τὸν νέον. Ἦλθε ᾗς τὸ νοῦ του ἢ ἰδέα νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ παρηγορήσῃ αὐτόν. Ὁ νοῦς τοῦ νέου ποῖος ξεύρει ποῦ εἶναι καρφωμένος ! Δὲν ἀκούει καθόλου τὸ τριζιμο τῶν χαλίκων, ποῦ προήρχετο

ἀπὸ τοὺς βηματισμοὺς τοῦ ὄρφανου. Πλησιάζει περισσότερο καὶ ὅμως οὔτε τώρα τὸ ἀντιλαμβάνεται. Ὅλιγα βήματα, μόλις πέντε, εὐρίσκετο μακρὰ τὸ ὄρφανόν, ὅποτε τοῦ ξευφεύγει ἕνας βαθὺς ἀναστεναγμὸς μέσ' ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς καρδιάς.

Μὲ τὸν ἀναστεναγμὸν αὐτὸν τοῦ ὄρφανου γυρίζει ἀμέσως ὁ νέος καὶ ἀντικρύζει τοῦτο. Ὅποια ἕμως ἐκπληξίς ! Ἡ συγκίνησίς του τώρα αὐξάνεται. Μὲ κόπον κρατεῖται ἕς τὰ πόδια του. Νομίζει πῶς ὄνειρεύεται, πῶς βλέπει θαῦμα ! Εἶναι τὸ ἀδελφάκι του τὸ ἀγαπημένο του ἀδελφάκι. Νὰ τὸ ἀνάστημά του ! Νὰ τὰ καστανά του τὰ μάτια ! Νὰ τὰ σγουρά του τὰ μαλλάρια ! Νὰ τὰ κοραλλένια του χειλάρια ! Νὰ τὰ γαγγεγικὸ προσωπάκι του ! «Θεὲ μου, φωνάζει, εἶναι ὁ Νίκός μας» καὶ τρέχει νὰ τὸ σφίξῃ ἕς τὴν ἀγκαλιά του, τὸ ἀγκαλιάζει καὶ γλυκὰ ἕς τὸ μέτωπο τὸ φιλεῖ.

Τὸ ὄρφανόν, μόλις ὁ νέος ἐκεῖνος τὸ ἀγκάλιασε, διημαρτυρήθη. «Δὲν εἶμαι ἀδελφός σου» εἶπε.

— Ποιὸς εἶσαι λοιπόν ; τί ἤλθες ἐδῶ νὰ κάμῃς ;

— Ἦλθα νᾶψω δυὸ κεράκια, ποῦ μοῦ ἔδωκεν ἕνας καλὸς ἄνθρωπος, ἕς τὸ μνήμα τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου.

— Δὲν ἔχεις λοιπόν γονεῖς ; Εἶσαι ὄρφανόν ; Μετὰ βαθὺν ἀναστεναγμὸν λέγει τὸ ὄρφανόν.

— Ἄν εἶχα γονεῖς δὲν θὰ μ᾿βλεπες ἐδῶ καὶ ἔτσι ἕς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, καὶ ἔδειξε τὰ καταξεσχισμένα φορέματά του !

— Δυστυχημένο παιδί, καὶ δὲν φοβεῖσαι τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους νᾶρχεσαι ἐδῶ μοναχό ;

— Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, ποῦ ἔρχομαι. Τακτικὰ

κάθε ἑβδομάδα ἔρχομαι ἴδῶ καὶ κλαίω. Κανεὶς δὲν μου εἶπε ποτὲ τίποτε !

Ὁ νέος ἔς τὸ πρόσωπο τοῦ ὄρφανοῦ, μέσα ἔς τὰ βουρκωμένα τὰ μάτια του ἐδιάβασεν ὅλα τῆς ψυχῆς του τὰ χαρίσματα, τὴν ἀγνή του τὴν καρδιά. Τὶ συμπαθητικὸ παιδάκι εἶναι ! λέγει. Σκέπτεται ὀλίγα λεπτά. Ποιὸς ξέρει τὶ δρόμο θὰ πάρη ἂν μείνη ἔτσι χωρὶς προστάτην ! Ἐξαφνα τοῦ λέγει καὶ πάλι :

— Καὶ ποῦ μένεις, μικρὲ μου ; Ποιὸς σὲ τρέφει ;

— Ἐστὸ σπίτι μιᾶς γρηᾶς, τῆς κυρᾶ Ἀννέτας, δὲν τὴν ξέρεις ; Αὐτὴ μὲ τρέφει, μὰ δὲν ἔχει χρήματα· κι' αὐτὴ εἶναι φτωχὰ πολὺ φτωχὰ.

— Ἐρχεσαι νὰ σὲ πάρω ἐγὼ ἔς τὸ σπίτι τὸ ἴδιό μου ; Ἐγὼ ἔχω πολλὰ χρήματα.

— Νᾶρθω, ἀλλὰ τὶ θὰ μὲ κάμης ;

— Νά ! νὰ σέχω σὺν ἀδελφῷ μου !

— Πῶς θὰ μὲξης σὺν ἀδελφῷ σου ! Δὲν βλέπεις τὰ φορέματά μου, πῶς δὲν μοιάζουνε μὲ τὰ ἴδιά σου ; Καταδέχεσαι νὰ κάμης ἀδελφὸ ἓνα παιδί σὺν κι' ἐμένα ;

— Αὐτὰ τὰ ξεσχισμένα φορέματα θὰ τὰ πετάξωμε, μικρὲ μου, θᾶχης πάντα καινούργια

— Θᾶρθω ! Μὰ μὴ μὲ γελᾶς ; Δὲν θᾶσαι κακὸς ἄνθρωπος ; Δὲν θᾶσαι ἀπὸ κείνους, ποῦ μοῦ εἶπες ἂν φοβοῦμαι !

— Ὁχι, μικρὲ μου, εἶμαι καλός ! Ἐλα μαζί μου καὶ θὰ ἴδῃς ἂν σὲ γελῶ ἢ ὄχι ! Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἐξεζίνησαν γιὰ τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσίου.

* *

*

Ὁ ἥλιος εἶχε μεσουρανήσει καὶ σιγὰ σιγὰ ἄρχιζε νὰ

γέρνη πρὸς τὴ δύσι του σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύννεφα. Τώρα κατάλευκος καὶ δλόλαμπρος πετιέται ! Τὰ σύννεφα βιαστικά βιαστικά ἀπεσύρθησαν καὶ ἀφήκαν νὰ φανῇ ὁ μεγαλεπρεπὴς, ὁ διαμαντένιος του δίσκος. Αἱ ἀκτῖνες του, θερμὲς καὶ ζωογόνες, τὰ πάντα θερμαίνουν καὶ ᾿ς τὰ πάντα ζωὴ δίδουν. Τὰ πουλιά, ποῦ ὡς τώρα κρυμμένα μέσα ᾿ς τὰ κλαδιὰ καὶ ᾿ς τοὺς θάμνους ἦσαν, χαρούμενα σχίζουν τὸν ἀέρα καὶ γλυκὰ κι' ἄρμονικὰ τραγουδία σκορποῦν.

Τὴν εὐτυχίαν τοῦ ὄρφανοῦ κι' αὐτὰ τὰ ψυχα ἑορτάζουν. Καὶ ποιά εὐτυχία εὗρηκε τὸ ὄρφανό ;

Ἐκεῖνος νέος ᾿ς τὸ δρόμο, ποῦ ἐπήγαινε μὲ τὸ ὄρφανό, πολλὰ τὸ ᾿ρωτοῦσε, καὶ ᾿κεινο, ἂν καὶ μικρὸ, ἔδινε ὀρθὰς ἀπαντήσεις. Ἐφθασαν ἐπὶ τέλος εἰς τὸ ἀρχοντικὸ σπιτί, ἀνοιξαν μιὰ σιδερένια πολυτελεστάτην ἐξώθυραν, ἐμπήκαν ᾿ς τὴν αὐλή, ἣ ὁποία ἦτο στρωμένη μὲ μαρμαρένιες πλάκες, ἐπροχώρησαν ὀλίγον καὶ ἀνέβησαν σὲ μιὰ μαρμαρένια σκάλα. Ἐκτύπησε τὸ κουδούνι ὁ νέος καὶ μιὰ ὑπηρέτρια ἦλθε καὶ ἀνοιξε. Ἐπροχώρησαν πάλι πέντ' ἔξ βήματα, ἔφθασαν σὲ μιὰν ἄλλη σκάλα κατασκευασμένην ἀπὸ πολύτιμο ξύλο καὶ στρωμένη μὲ ἀκριβὰ χαλιά καὶ ἤρχισαν ν'ἀνεβαίνουν κι' αὐτήν.

Ἡ μητέρα τοῦ νέου, ἣ ὁποία ἐκάθητο ᾿ς τὸ δωμάτιό της καὶ ἐδιάβαζε κάποιον περιοδικό, μόλις ἄκουσε τὸ κουδούνι, ἀφῆκε τὸ περιοδικό καὶ ἐβγῆκε νὰ ὑποδεχθῇ τὸ παιδί της, τὸ ὁποῖον μὲ ἀνυπομονησίαν μεγάλην ἐπερίμενε.

Ἐκεῖνη ᾿φάνηκε ᾿ς τὸ ἐπάνω μέρος τῆς σκάλας. Μόλις ἀντίκρουσε τὸ ὄρφανό ἀφῆκε

μιὰ κραυγή, μιὰ παράξενη φωνή : «'Α ! Τὸ Νικάκι μου !», καὶ ἀμέσως ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά της, σφίγγει μέσα ἔς αὐτὴν τὸ ὄρφανό καὶ μὲ τὴν λαχτάρα ἐκείνη μὲ τὴν ὁποίαν φιλεῖ ἡ μητέρα τὸ παιδί της, ποῦ χρόνια εἶχε νὰ ἰδῆ, ἀρχίζει νὰ τὸ φιλῆ. Κλαίει ἀπὸ χαρὰ, κλαίει ἀπὸ συγκίνησι ! Τὰ χεῖλη της δὲν θέλει νὰ τὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὰ μάγουλα τοῦ ὄρφανοῦ. Νομίζει πῶς εἶναι τὸ ἀγαπημένο της παιδί ! Τὸ ὄρφανὸ δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται. Φόβος καὶ τρόμος τὸ ἔχει πιάσει ! Ὅποια ὄμως ἀπάτη ! Δὲν εἶναι ὁ ἀγαπημένος της Νίκος τὸ ξυλόλητο, ποῦ στέκει μπροστά της ! Εἶναι ἓνα πεντάρφανο ! Ὁ Νικός της ἔκλεισε τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴ τὰ ξανανοίξῃ πλειά ! Ὁ Νικός της, ποῦ μὲ τὸ ὑστερονό του βλέμμα εἶχε σπαράξῃ τὴν καρδιά της καὶ εἶχε μεταβάλῃ τὰ μάτια της σὲ ποτάμια ἀστείρευτα ἀπὸ δάκρυα, εὐρίσκετο ἔς ἄλλη ἀγκαλιά, ἔς τὴν ἀγκαλιά τοῦ τρισκότεινου τάφου !

Ἄλλὰ μήπως εἶναι ἡ πρώτη μητέρα, ποῦ παθαίνει αὐτὸ τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔπαθε ; Πόσες μητέρες, τῶν ὁποίων τὰ στήθια ἔχει σπαράξῃ ὁ ἀσπλαχνος χάρος, δὲν ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο πρᾶγμα ! Πόσες μητέρες σὰν βλέπουν τέτοια παιδιά, ποῦ μοιάζουν τῶν παιδιῶν των, ποῦ ὁ χάρος ἄρπαξε, δὲν φωνάζουν «ἄχ τὸ παιδάκι μου.....» καὶ κλαῖνε καὶ σκοτώνονται ! Ἄναρτίμητες ! Πολὺ συνηθισμένο πρᾶγμα νὰ εὐρίσκη κανεὶς ὁμοιότητας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄφοῦ ἡ μητέρα αὐτὴ ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν ἀπάτη ἔς τὴν ὁποία εἶχε ριφθῆ, ὁ γιὸς της ἐξιστόρησε πῶς εὐρῆκε τὸ ὄρφανὸ καὶ πῶς καὶ ἐκεῖνος ἔπεσε ἔς τὴν ἴδια ἀπάτη καὶ τὸ ἐνόμισε γιὰ τὸν ἀδελφό του, τὴν παρε-

κάλεσε δὲ νὰ τὸ δευθῆ ᾽ς τὸ σπίτι νὰ τὸ κάμη ᾽δικό
της παιδί !

Ἔπειτα καὶ τὸ ὄρφανὸ μὲ δακρυσμένα τὰ μάτια
εἶπε, πῶς ἔμεινε ὄρφανό, ὅλα ὅσα ὑπέφερε καὶ πῶς εὐ-
ρέθη ᾽ς τὸ νεκροταφεῖο ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ἡ κυρία μὲ γεμάτη τὴν καρδιὰ ἀπὸ συγκίνησι ἤ-
κουε μὲ προσοχὴ ὅσα τὸ ὄρφανὸ τῆς ἔλεγε, καὶ τὰ δά-
κρυά της ἀκράτητα ἔτρεχαν.

Ἄφου ἔτελείωσε καὶ ἐκεῖνο τὴ διήγησί του τὸ ἔ-
σφιξε καὶ πάλι ᾽ς τὴν ἀγκαλιά της καὶ ἐνῶ τὸ ᾽φι-
λοῦσε τοῦ ἔλεγε :

«Τώρα πλειά νὰ μὴ στενοχωρῆσαι, δὲν θᾶσαι πλειά
ὄρφανό ! Θᾶχης μητέρα ἐμένα, ποῦ θὰ σάγαπᾷ μὲ
ὅλη τὴ καρδιά της καὶ πατέρα, ὁ ὁποῖος θὰ φρον-
τίξῃ νὰ σοῦ φέρνῃ ὅ,τι θέλεις. Θᾶχης ἀδέλφια,
ποῦ θὰ σάγαποῦν ᾽ς τᾶλήθεια γιατί τοῦ ἀγαπημένου
μας Νίκου ᾽μοιάζεις. Σὺ τώρα θάνασθήσης ᾽ς τὸ
σπίτι μας τὸ Νίκο, ποῦ ὁ χάρος μᾶς πῆρε ! Τίποτε
πλειά δὲν θὰ σοῦ λείπη!»

Τὸ ὄρφανὸ ἤκουε μὲ προσοχὴ τὰ χρυσᾶ αὐτὰ λόγια
καὶ δὲν ἤξευρε τί τοῦ ἐγίνετο. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ πι-
στέψῃ, ἂν ἦσαν ἀληθινά.

Ὅταν ὁμως ἡ κυρία ἐκείνη διέταξε τὰς ὑπηρετίας
της νὰ πάρουν τὸ ὄρφανὸ νὰ τὸ καθαρίσουν νὰ τοῦ ἀ-
φαιρέσουν τὰ ξεσχισμένα φορέματα καὶ νὰ τὸ ντύσουν
μὲ ἄλλα καινούργια, τότε τὸ ἐπίστεψε ᾽ς τᾶλήθεια.
Τώρα μὲ τὰ καινούργια φορέματα καὶ ὑποδήματα γί-
νεται ἀγνώριστο. Μὲ τὴν καρδιὰ τώρα ξεχειλισμένη
ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνησι ρίχνεται ᾽ς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ

νέου, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο ἐκεῖ σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ τὸν φιλεῖ ᾧ τὸ πρόσωπο. Ἔρχεται ἔπειτα ᾧ τὴν κυρία ἀρπάζει τὴν χεῖρά της καὶ μὲ ἀμέτροτα φιλιὰ τὴν φορτώνει !

Ποιὸς μπορεῖ νὰ περιγράψῃ τώρα τὴν μεγάλη τοῦ ὀρφανοῦ εὐτυχία ; Δὲν εἶναι πλειά ὀρφανό ! Εὗρηκε μητέρα καὶ πατέρα, ὅχι βέβαια ἐκεῖνους, ποῦ ἔχασε, ἀλλὰ σχεδὸν σὰν κἐκεῖνους. Αὐτοὶ τώρα θὰ φροντίζουν γιὰ τὸ κάθε τι, ποῦ θὰ θέλῃ. Δὲν θὰ τὸ παίρνῃ πλειά τὸ παράπονο γιὰ κάθε πράγμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιθυμῇ γιὰτὶ ἀμέσως θὰ τὸ ἀποκτᾷ ! Μέσα ᾧ τὴν εὐτυχία αὐτὴ σιγὰ σιγὰ θὰ ξεχάσῃ καὶ τοὺς πραγματικούς του γονεῖς.

Ἐσώθηκε λοιπὸν καὶ τὸ πλάσμα αὐτὸ ἀπὸ κάθε κίνδυνο καὶ ἀπὸ κάθε φορτοῦνα τῆς ζωῆς. Πόσα δὲν θὰ ὑπέφερεν ἕως ὅτου μπόρῃ μόνου, μὲ τὰ χέρια του, ἔτσι χωρὶς καμμιά προστασία νὰ βγάξῃ τὸ ψωμί του ! Ποιὸς ἤξευρε τί δρόμο θᾶπερνε καὶ τί ἀνθρώπος θὰ καταντοῦσε ! Τώρα δὲν ὑπάρχει πλειά κανένας τέτοιος κίνδυνος ! Οὔτε κακὸς ἀνθρώπος θὰ καταντήσῃ, οὔτε θὰ κοπιᾷσῃ γιὰ τὸ μέλλον του τόσον ὅσον θὰ ἐκοπίαζεν, ἂν δὲν τοῦ ἐτύχαιναν αὐτοὶ οἱ θετοὶ γονεῖς του ! Ἐσώθηκε λοιπὸν ἀπὸ κάθε φορτοῦνα ἀπὸ κάθε κίνδυνο. Δὲν ὑπάρχει φόβος πλειά νὰ καταντήσῃ σύντριμμα καὶ πάλι ! Ἀλλὰ καὶ ποιὸς πάλι ᾧ μπορεῖ νὰ τὸ βεβαιώσῃ ; Καὶ ὁμως : Ὁ Θεός, ποῦ γιὰ κάθε πλάσμα του φροντίζει, ποῦ γιὰ κάθε ἓνα μεριμνᾷ δὲν θὰταφήσῃ καὶ πάλι χωρὶς προστασία ! Ἐκεῖνος κάνει ὀρφανά, ἐκεῖνος κάνει δυστυχημένα, μὰ ὁ ἴδιος πάλι μὲ μοῖρα χρυσῇ τὰ μοιρῶνει καὶ σὲ εὐτυχισμένους τόπους τὰ φέρνει !

Εἶναι Θεός !!

ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΚΑΙ ΦΑΙΔΡΑ

*Τῆς καρδιᾶς τῆς ἀγαπημένες,
ποῦ δὲν σμίγει ὁ κόσμος τῆς
σμίγει ὁ θάνατος.*

ΝΟΙΕΙΣ γλυκειά. Ἡ φύσις ὅλη ἔχει ἀλλάξει τὴν παλιὰ τῆς τὴν φορεσιὰ καὶ ἔχει ἐνδυθῆ τὴν νέα, ποῦ εἶναι καμωμένη ἀπὸ ὀλόδροσα λουλούδια, ἀπὸ ἀσύγκριτες ὠμορφιές. Τὰ πολύχρωμα τὰ ζηλεμένα, τὰ μυρωμένα, τὰ ἐλκυστικά, τὰ ἔνροπαλά, τὰ ζωγραφιστὰ λουλούδια μόνους μεθυστικούς καὶ μυρωδιὰς ἀγνὲς σκορποῦν. Τὰ ἡδόνια γλυκά τραγουδοῦν καὶ ὅλα τὰ πουλάκια φαιδρὰ καὶ χαρωπὰ ἀπὸ κλαδὶ σὲ κλαδὶ πετοῦν. Τὰ δενδράκια, ἔτσι ἀνθισμένα, ποῦ στέκονται ἴμοιάζουν νυφοῦλες στολισμένες τὰ λαμπρά, πολύχρωμα καὶ ὀλόλευκα φορέματά των. Τὰ κύματα δὲν μουγκρίζουν τώρα ἔς τὴν ἀκτὴ, δὲν ἀφρίζουν ἀγριεμένα, ἀλλ' ἀπαλὰ-ἀπαλά, μὲ ἓνα ἁρμονικὸ φλοῖσβο ἔς τὴν ἀμμουδιὰ χαϊδευτικὰ ξεσποῦν καὶ δροσισμένα φιλιὰ ἔς τὰ κατάσπρα καὶ γαλαζόχρωμα πετράδια χαρίζουν. Ὁ οὐρανὸς εἶναι καὶ ἴκενος, ἔντυμένος μὲ τὴν κατακάθαρη τιν τὴ φορεσιὰ τὴ γαλαζένια, καὶ τὸ βράδυ ἐκεῖ ἔς τ'ἀπειρά του τὰ βάρη ἀμέτρητοι σάπφειροι λαμποκοποῦν καὶ τρεμοσβύνουν. Ἡ αὐγοῦλα μὲ τὰ ῥόδινα τῆς τὰ χρώματα κάθε καρδιὰ μαγεύει. Ὁ

ἥλιος, ὀλόλευκος σᾶν βγαίνῃ, μὲ τῆς θερμῆς καὶ ζωογόνους του ἀκτῖνες ζωὴ καὶ χαρὰ ᾿ς ὅλον τὸν κόσμον σκορπᾷ. Ἡ νύμφη τῆς νύκτας, ἡ σελήνη, ᾿ντροπαλή, ὅταν ᾿πίσω ἀπ᾿ τὸ βουνὸ πετιέται, μὲ τὸ χρυσοῦ τὸ χρῶμα, ποῦ οἱ ἀκτῖνες τῆς παντοῦ δωρίζουν, τὰ λούλουδα χρυσώνει καὶ δροσιῆς ᾿πάνω εἰς τὰ μπουμπουκάκια καὶ τὰ ᾿μισπανοιγμένα τὰ ρόδα χύνει. Ὅλος ὁ κόσμος, τὸ ἀπέραντο αὐτὸ περιβόλι μὲ τὰ μυριόχρωμά του λουλούδια, ὁ μαγευτικὸς αὐτὸς παράδεισος μὲ τῆς περισσιῆς ὁμορφιῆς του καὶ τὰ πολλά του στολίδια τό πρῶτῃ μὲ τῆς ἀργυρῆς τοῦ ἥλιου ἀκτῖνες ἀργυρώνεται καὶ τὸ βράδυ πάλι μὲ τὰ χρυσάφια ποῦ τὸ φεγγαράκι εἶναι φορτωμένο, χρυσώνει. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ποιὸς δὲν χαιρετᾷ; Ὅλοι καὶ ὅλα χαρὰ μεγίστην αἰσθάνονται. Παντοῦ ἡ λευκοφορεμένη τῆς χαρᾶς θεὰ ἔχει στημένο τὸν ὀλόφαιδρο θρόνον τῆς. Τὰ πουλιὰ γυρίζουν τώρα ἀπὸ τὰ μακρυνά των ταξίδια, ἀπὸ τὰ μακρυνὰ τὰ μέρη, ποῦ τόσον ἔλειπαν χρόνον, καὶ καινούργιες φωλιῆς κτίζουν. Οἱ πεταλοῦδες ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος πετοῦν καὶ τοὺς μόσχους, ποῦ τριγύρω χύνουν ἀναπνέουν. Οἱ μέλισσες ἐδῶ κέκεῖ, ἐλαφρὰ ἀπλώνουν τὰ φτερούγια των, καὶ μὲ τὸν ἀτέλειωτον βόμβον, ποῦ σκορποῦν, νομίζει κανεὶς, πῶς προσπαθοῦν νὰ κοιμίσουν τὴν φύσιν καὶ πάλι, ποῦ τώρα μόλις ἀρχινᾷ νὰ ξυπνᾷ, ποῦ τώρα μόνον σηκώνεται ἀπὸ τὸν βαθὺν λήθαργον, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλον τὸν χειμῶνα εἶχε βυθισθῆ. Πετοῦν σὲ ὅλα τὰ ἄνθη γιὰ νὰ ρουφήξουν τὸ γλυκύ των νέκταρ καὶ τὰ φτερούγια των τᾶραχνοῦφασμένα χρωματίζουν μὲ τὰ διάφορα των τὰ χρώματα. Τὶ χαρὰ μεγάλη! Τὶ χαρὰ πραγματικὴ!

Τώρα καὶ ἡ πλέον λυπημένη καρδιὰ κάπως χαί-
ρεται κάπως ἀναγαλλιάζει. Τώρα κάθε νέος αἰσθά-
νεται τὴν καρδιά του νὰ κτυπᾷ ἓνα κτύπο παραξένο,
κτύπο τρεμουλιαστό, κτύπο γεμᾶτον ζωῆν. Κτυπᾷ
σιγὰ κι' ἀγάλια καὶ ἔς τὴ φύσι, ποῦ ἔτσι εἶναι πλα-
σμένη, φαίνεται, πῶς κάτι γυρεύει, πῶς κάτι προσ-
παθεῖ νὰ εὔρη, φαίνεται σᾶν νὰ ζητῇ κάτι τι ζωὴ
περισσότερη καὶ δύναμι νὰ τῆς χύση μέσα ἔς τὰ βᾶ-
θη της, περισσότερο, πλειὸ δυνατὰ γιὰ νὰ κτυπήση.
Τώρα κάθε νέα αἰσθάνεται μέσα ἔς τὰ στήθη της
μιὰ βοή νὰ βοῖζῃ, ποῦ ἠμοιάζει ἐκείνη, ποῦ τὸ ἡ-
φαιστέιο ἀφήνει, σᾶν εἶναι ἔτοιμο νᾶνοίξῃ, πυρω-
μένη λάβα κι' ἀναμένες πέτρες σίδηρα καὶ φλόγες
νὰ σκορπίσῃ. Ἡ βοή αὐτὴ σᾶν νὰ τῆς λέῃ: Τὶ κά-
θεσαι κλεισμένη μέσα ἔς τὴ φυλακὴν, ἔς τὴ φυλακὴν,
ποῦ τὴν καρδιὰ μαραζώνει, μὲ τὸ μαρτύριο, ποῦ βε-
λόνα λέγεται, ποῦ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν ἠλιγο-
στεύει, στὰ χέρια σου; Ἄφησέ τα ὅλα, πέταξε μα-
κρὰ καὶ βελόνες καὶ κεντήματα καὶ κλωστὲς, τρέξε
ἔξω ἔς τὴ πανέμορφη φύσιν, ἔς τοὺς κήπους, ὅσον
τὰ λουλούδια γελοῦν, ὅσον οἱ πεταλοῦδες παίζουν,
ὅσον τὰ πουλιὰ τραγουδοῦν καὶ παῖξε καὶ σὺ με-
τεῖνες, τραγούδησε μέκεινα, κόψε λουλούδια μυρω-
μένα εὐμορφα, μεθυστικά, κάμε στεφάνια μέκεινα
κι' ἀνθοδέσμες καὶ στόλισε τὰ μεταξένια σου τὰ
μαλλάκια, γιὰτὶ ἐν ἀγγελούδι, ὁ ἔρωτας, δὲν θὰ σά-
φήσῃ σὲ ἡσυχία. Τὰ λουλούδια εἶναι ἀγνὰ καὶ ἀθῶα
καὶ τῆς καρδιάς σου ἠμοιάζουνε. Τώρα, ποῦ ἐκεῖνα
ἀνθίζουν καὶ ἡ καρδιὰ σου ἀνθίζει καὶ ἔς αὐτὴ τοῦ
κόσμου τὴ μεγάλη γιορτὴ κάποιον γυρεύει τοὺς μό-

σχους, ποῦ ᾽ς τοὺς κόλπους της κλείνει νὰ ἀναπνεύσῃ!

Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τῆς νέες ἦταν καὶ ἡ Φαίδρα. Ἡ Φαίδρα ἦταν ἓνα χαριτωμένο ἀγγελούδι, ποῦ δέκα ἔξ Μαΐων λουλούδια τὴν εἶχαν στεφανώσει. Ἦταν γεμάτη ὠμορφιὰ καὶ χάριν. Τὸ πρόσωπόν της ἔμοιαζε σὰν ψεύτικη καλλιτεχνικὴ εἰκόνα, σὰν ψεύτικη ζωγραφιὰ, ποῦ ἀριστος ζωγράφος ἔχει ζωγραφίσει. Τὰ μάτια της σὰν δυὸ μεγάλα φωτεινὰ ἀστέρια, ποῦ λαμποκοποῦν ἀδιάκοπα. Τὰ χεῖλη της σὰν ἓνα τριαντάφυλλον ἴμισσανοιγμένον, μὲ τὸ κοραλλένιο χρῶμα ζωγραφισμένα. Ἐνόμιζε κανεῖς, πῶς ἦταν ἀνθοδόχη, ποῦ ἢ μέλισσες λαχταροῦν. Τὰ μαλλιά της, τὰ ξανθὰ της τὰ μαλλάκια ἔτσι ξεπλεγμένα, ποῦ ἐσυνήθιζε νὰ τὰφήνη καὶ ᾽ς τοὺς ὤμους της ριγμένα, ἔμοιαζαν ὀλόχρυσες ἀκτίνες, ποῦ οἱ λάμπες τῶν τὰ μάτια θαμπώνουν.

*
**

Μιὰν ἡμέρ' ἀπὸ αὐτὲς ἀφῆκε καὶ βελόνες καὶ κεντήματα καὶ κλωστὲς καὶ σὰν ἀστραπὴ μέσα ᾽στὸν κήπόν της εὐρέθηκε. Σὰν γοργόπτερη ἀηδόνα σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κήπου ἔτρεξε καὶ ἀπ' ὅπου ἔπερνοῦσε, ᾽σταμαιοῦσε, ᾽καμάρωνε, τὰ ὠραῖά του λουλούδια, καὶ μὲ τὰ παχουλὰ καὶ δροσερὰ χεράκια της ἔκοβε καὶ μερικά. Ἐγέμισε τὴν ποδιά της μὲ λουλούδια μυρωμένα. Ἦλθεν ἔπειτα καὶ ἐκάθισε ᾽ ἓνα κάθισμα, ποῦ ἦταν κατεσκευασμένον ἀπὸ λυγαριές, καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ λουλούδια τὰ ἐπλεξε, ἔκαμε ἓνα εὐμορφο στεφάνι καὶ μὲ αὐτὸ τὴν ξανθιὰν της τὴν κόμην ἐστεφάνωσε.

Ἔτσι στεφανωμένη, ποῦ ἦταν ἐφαινόταν σὰν τὴν θεὰ Ἀφροδίτη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς της.

Ὁ κῆπός της συνώρευε μ' ἓνα τοῦ χωριοῦ δρόμον καὶ πολλοὶ διαβάτες ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο περνοῦσαν.

Κεῖνην τὴν ἡμέραν ἔτυχε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον ἐκεῖνον καὶ ὁ Ζηνόδωρος. Ὁ Ζηνόδωρος ἦταν ἓνα εὐμορφο παιδί, ἓνα νέος μὲ πολλὰ χαρίσματα. Ἡ οἰκογένειά του ἦτο φτωγή, μὰ τιμία καὶ ἕκαουστή καὶ γι' αὐτὸ ἐτιμᾶτο ἀπ' ὄλο τὸ χωριὸ καὶ ἠγαπᾶτο. Ἐπάγγελμα ὁ Ζηνόδωρος δὲν εἶχε τώρα, ἦταν φοιτητής, καὶ εἶχεν ἔλθει ἐπὶ τὸ χωριὸ του τὴν ἐποχὴν αὐτὴν γιὰ νὰ μελετήσῃ μέσα ἴστην ἡσυχίαν γιὰτὶ σὲ ἄλλο θὰ ἔδιδε ἕξετάσεις. Τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του ἦταν ἴστην ἄλλῃ τοῦ χωριοῦ ἄκρα καὶ πολὺ σπανίως ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸ κῆπον τῆς Φαίδρας ὁ Ζηνόδωρος. Τώρα τρίτη φορὰ εἶναι αὐτή, ποῦ περνᾷ. Ἐνῶ ἐδιάβαινε ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο, ἔτυχε νὰ ρίξῃ ἓνα βλέμμα μέσα ἴστον κῆπον. Ὁ φράκτης τοῦ κήπου ἦταν χαμηλὸς καὶ μὲ εὐκολίαν διέκρινε κανεὶς τὰ λουλούδια του καὶ ὅ,τι ἄλλο μέσα ἴ' αὐτὸν εὗρίσκετο. Τὰ μάτια του ἔξαφνα ἀντίκρουσαν τὴν Φαίδραν. Ἐνόμισε, πῶς ἀντίκρουσε κανένα ἄγγελον. Δὲν τὴν εἶχεν ἴδει ἄλλην φορὰν. Καὶ εἶναι δυνατόν τοῦτο; Πολὺ δυνατόν μάλιστα. Ἐνας νέος, ὁ ὁποῖος τὸν περισσότερο χρόνον λείπει ἴστα ἕξνα, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζῃ ὄλες καὶ ὄλους τοῦ μεγάλου χωριοῦ του; Μικρὰν ἴσως νὰ τὴν εἶχεν ἴδη καμμιὰ φορὰ καὶ ὄχι καμμιὰ, ἀλλὰ πολλὰς φορὰς. Σαυτὴν τὴν ἡλικίαν ὁμως τώρα μόνον τὴν βλέπει. Νομίζει, πῶς βλέπει ὄραμα, πῶς εἶναι ξυπνητὸς καὶ νειρεύεται. Τὴν ἴδια στιγμὴν ἦλθε ἴστον νοῦν του ἓνα ὄνειρον, τὸ ὁποῖον τὴν περασμένην τὴν νύκτα

είδε. Ὀνειρεύθη, πῶς εἶχεν ἀναβῆ ἄνω σ' ἓνα ἕψηλό βουνό, ἔστο ὑψηλότερο βουνό τοῦ χωριοῦ του. Ἦταν πολὺ πρωί καὶ ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν ἔβγη ἀκόμη ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ποῦ μακρὰ ἔστον ὁρίζοντα τὰ μάτια του ἤσυχη τὴν διέκριναν. Ἡ αὐγοῦλα μὲ τὸ ρόδινό της τὸ χρῶμα ὄλα τὰ ἐρρόδιζε. Ἐαπλωμένος κάτω ἀπὸ ἓνα πανύψηλο πεῦκο, ἔξεν κλῶνον τοῦ ὁποίου ἦταν κρεμασμένη μιὰ κούνια ἀπὸ ἀλυσίδα καὶ ἐπάνω σ' αὐτὴ ἓνα μικρὸ ξανθόμαλλον παιδάκι, ποῦ ἔμοιαζε σὰν ἀγγελάκι μὲ λευκά φτερά μὲ ἓνα τόξον ἔστα χερσάκια του καὶ ἐκουνιῶταν, ἐκαμάρωνε τὴν ὠμορφιά τοῦ κόσμου. Ἐτσι γερμένος, ποῦ ἦταν καὶ γιὰ προσέφalon του εἶχεν ἓνα μικρὸ ριζωμένο βραχάκι σκεπασμένο μὲ τρυφερὰ χορταράκια, εἶδε τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ νόμισε, πῶς ἦ ἀκτίνες του ἔσταζαν χρυσάφια ! Τὸ θέαμα ἐκεῖνο ἦτο μεγαλοπρεπέστατον. Ἐξαφνα ὅμως, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος εἶχε φθάσει ἓνα ἀνάστημα ἕψηλά ἀπὸ τὴν θάλασσα, ἤκουσεν ἓνα κρότον δυνατὸν, μὰ πολὺ δυνατὸν καὶ βλέπει τότε τὸν ἥλιον καὶ σκεπάζεται μ' ἓνα μαῦρο, κατάμαυρο σύννερον τόσον πυκνὸν καὶ σκοτεινὸν, ὥστε μονομιᾶς ἀπὸ χρυσὸς καὶ κατακάθαρος, ποῦ ἦτο κ' ὁ κόσμος ὅλος ἔλαμπε, μὲ μαύρη καταγινὰ ἐσκεπάσθη καὶ ὁ κόσμος ἔστο σκοτάδι βυθίσθη. Φόβος καὶ τρόμος μεγάλος τὸν ἔπλασε καὶ χωρὶς νὰ περιμένη νὰ χάσῃ καιρὸν, ἔσηκώθη καὶ ἀρχίζει νὰ τρέξη, μὰ μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν. Ἐκεῖ, ποῦ τρέχει, φθάνει σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ βουνοῦ, ποῦ πολλὰ μονοπάτια διεσταυρώνοντο. Τὰ μονοπάτια αὐτὰ μόλις τὰ διέκριναν τὰ μάτια του. Δὲν ξεύρει ποῖ ἀπὸ ὄλα νὰκολουθήσῃ. Ὁ τρόμος του κ' ὁ φόβος του μεγαλώνουν ἀκόμη, γιὰτι

νομίζει, πῶς ὁ κόσμος θὰ βουλήσῃ ἐκείνη τὴν στιγμήν. Ἐκεῖ, ποῦ ἡ καρδιά του τρεμοκτυπᾷ καὶ τὰ μάτια του εἶναι ἔτοιμα νὰ τρέξουν, νὰ πλημμυρίσουν, βλέπει ἕξαφνα τὸ παιδάκι, τὸ ὁποῖον ἴσπιν κούνια ἄνω πρῶτητερα ἦταν, καὶ τοῦ ἔκανε νόημα νὰ ἔλθῃ κοντά του. Πλησίασε, καὶ τότε τοῦ ἔδειξε ποῖο μονοπάτι νὰ κολουθήσῃ. Ἀκολούθησε τὸ μονοπάτι ἐκεῖνο μὲ τὴν καρδιά του κᾄπως ἤσυχον, καὶ πολλὴν ὥραν βαδίζει χωρὶς κανένα ἐμπόδιον νὰ συναντήσῃ. Τέλος φθάνει εἰς ἕνα ποτάμι μεγάλο πολὺ βαθὺ καὶ πολὺ πλατὺ καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ περάσῃ. Ἀρχινὰ πάλιν νὰ στενοχωρῆται καὶ νὰ μὴ ξεύρῃ τί νὰ κάμῃ. Ἐνῶ εὐρίσκετο σὲ τόσῃν καὶ πάλιν ἀπελπισιὰ βλέπει καὶ πάλιν τὸν εὐμορφον ἐκεῖνον τοξότην, μὰ τώρα τοῦ φάνηκε μεγάλος πολὺ μεγάλος. Χωρὶς νὰ προσφθάσῃ νὰ τοῦ ἴμιλήσῃ τὸν ἀρπάζει μὲ τὸ ἕνα του μόνον χέρι τὸν σηκώνει ἄψηλά, καὶ ἴστο ἄλλο τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ τὸν φέρει. Ἐνῶ ἄψηλὰ τὸν ἴκρατοῦσε τοῦ ἴκάρφωσε ἴστο στήθος τὸ βέλος, ποῦ μαζύ του εἶχε, πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδιᾶς καὶ ἕνα παράξενον πόνον ἠσθάνθη. Πρῶτα τοῦ ἴφάνηκε τὸ κάρφωμα φαρμακερὸ, ὕστερον ὅμως γλυκὺ πάλι φαρμακερὸ, ἀλλὰ καὶ πάλι σὲ ἴλιγες στιγμὲς τόσον γλυκὺ, ὥστε μεγάλῃν εὐχαρίστησιν αἰσθάνετο. Σᾄν τὸν πέρασε ἴστο ἄλλο τὸ μέρος τὸν ἀφῆκε ἴστην ξηρὰ καὶ μονομιᾶς ἔγεινεν ἄφαντος. Βλέπει τότε πάλιν τὸν ἴγλιο νὰ λάμψῃ καὶ μεγάλη αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν γιὰτὶ μοναχός του θὰ κατῶρθωνε νὰ γυρίσῃ ἴστο χωριό του. Ἐκεῖ ποῦ ἴσκέπτετο τὸ παράξενον ἐκεῖνο ἀγγελάκι καὶ ἔλεγε μὲ τὸν νοῦν του πῶς τάχα νὰ γείνη τόσον μεγάλο σὲ τόσῃν ὥραν

καὶ πῶς σὲ μὲν στιγμὴ νάποκτήσῃ τόσῃν μεγάλην δύναμιν ἐξύπνησεν.

Ἐπὶ τὸ ὄνειρον αὐτὸ κάποιο συμπέρασμα ἔβγαλε. Ἐσκέφθη, πῶς ἴσως σήμερον νὰ ἔβλεπε κάποιο πρᾶγμα, ποῦ καί τι θὰ τοῦ ἐγέννα μέσα ἔστην καρδιά του.

Ἐπέρασε λοιπὸν ἀπὸ τὸν μυρωμένον καὶ δροσόλουστον ἐκεῖνον κῆπον, ποῦ μέσα ἔστα τόσα του λουλούδια ἐκλείνε καὶ ἓνα ἄλλο λουλούδι γεμάτο δροσιὰ καὶ εὐωδιές, γεμάτο ζωὴ καὶ χάρι, ὅλο δροσοῦλες καὶ εὐμορφιὰς φορτωμένον.

Εἰς ὅλον τὸν δρόμον τὴν εὐμορφὴν ὀπτασίαν εἶχε ἔστὸ νοῦν του ἕως ὅτου ἔφθασε ἔστην οἰκίαν του, καὶ ἐπειδὴ τόσο πολὺ τὸν ἐθάμπωσεν, ἐνόμισε, πῶς εἶχε κάποια σχέσι μὲ τὸ ὄνειρό του καὶ προσπαθοῦσε κάποια ἔσαυτὸ νὰ δώσῃ ἐξηγήσιν.

*
**

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν, ποῦ τὰ μάτια του ἀντίκρουσαν τῆς φλογισμένες ἀκτῖνες τῶν ματιῶν τῆς Φαίδρας, δὲν ἠμποροῦσε νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν. Ἡ καρδιά του τὸν ἐπίεζε. Δὲν τὸν ἄφηνεν οὔτε νὰ διαβάσῃ, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῇ, διότι ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς, ποῦ θὰ ἔδιδεν ἐξετάσεις, ἐνόμιζεν, ὅτι τοῦ ἠφώναζε νὰ βγαίνη ἔξω καὶ ἀπὸ τὸν κῆπον ἐκεῖνον νὰ συγχοπερνᾷ.

Πόσους ἔστὸ νοῦ του δὲν ἔβανε διαλογισμοὺς καὶ πόσας δὲν ἔκανε σκέψεις, σὰν ἔφθασε ἔστὸ σπῆτι του! Συζητοῦσε μόνος του γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς φύσεως καὶ σὲ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἔδινε καὶ μὲ λύσιν, λύσιν ἀρμόζουσαν, εὕρισκε καθενὸς τὸν προορισμὸν καὶ μύρια ὅσα συμπεράσματα ἔβγαζε. Ἀφοῦ μὲ σει-

ρὰν καὶ τάξιν ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν συνείδησίν του πολλὰ ζητήματα τῆς κοινωνίας, ἐξαπλώθηκε ὡς τὸ κρεββατάκι του γιὰ νὰ παυθῇ ἄλλο. Δὲν ἐπέρασαν ὁμοῦς ἄλλοι στιγμὲς καὶ μελαγχολία μεγάλη τὸν ἔπιασε. Ὁ Ζηνόδωρος ἦτο κράσεως μελαγχολικῆς. Τὴν μελαγχολίαν ἀχώριστον εἶχε σύντροφον, σύντροφον ὃχι εὐχάριστον, γιὰτὶ σὲ μεγάλη τὸν ἐβύθιζεν ἀλεπισίαν. Ὅταν, καμμιά φορὰ τοῦ συνέβαινε κανένα ἐπεισόδιον, μονομιᾶς ἢ μελαγχολία, ἢ μαραζιάρα αὐτὴ νεραΐδα, μετὰ τὰ μαῦρά της φτερά, μετὰ τὸ ἄγριο πρόσωπό της καὶ τὸ σκελετωμένο κορμί της, ἔπετοῦσε ὡς τὴν καρδιά του, ποῦ τόσον εὐαίσθητη ἦταν, ποῦ ἔμοιαζε τὸ λουλούδι ἐκεῖνο, ποῦ καὶ ὁ ἐλαφρότερος κρότος καὶ ἡ πλειᾷ ἀσθενικὴ πνοὴ τοῦ ἀνέμου καὶ ἡ παραμικρὸ ἀφορητὴ κάνουν τὰ φύλλα του νὰ μαζεύουν, καὶ φωνητὰ βαθεῖα ὡς τοὺς κόλπους της ἔκανε. Τὸ μόνον φάρμακον, ποῦ ἔμπορούσε αὐτὴν νὰ διαλύσῃ, μακρὰ ἀπὸ αὐτὴν νὰ τὴν διώξῃ ἦταν κάποιον συναίσθημα, ποῦ ἡ καρδιά του πάλι γεννοῦσεν, ἢ ποίησις. Κάθε φορὰ, ποῦ τὸ φοβερὸ τοῦτο σαράκι τὸν ἔπιασε καὶ τὰ ὄσθητά του κατέτρωγε, ἐξέοπα σὲ ἓνα κομμάτι χαρτὶ καὶ τὴν πέννα καὶ κάτι, ποῦ ἡ καρδιά του ὡς τὸ νοῦ τοῦ ἔφερε, ἐχάρασε ὡς αὐτὸ, κάποιον στίχον καὶ μετὰ τὸν στίχον αὐτὸν τὴν μελαγχολία του ἔδιωχνε.

Καὶ ὡς τὴν περίστασιν αὐτὴν τὴν ἴδια ἔκαμε δουλειά. Σηκώθη ἀπὸ τὸ κρεβάτι του ἦλθε ὡς τὸ γραφεῖό του, ἔπῃρε ἓνα κομμάτι χαρτὶ καὶ τὴν πέννα καὶ κάτι ὡς τὸ νοῦ του προσπαθοῦσε νὰ φέρῃ.

Ὅταν ἔπενοῦσε ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ἀλησμόνητο πλεῖα γιὰ αὐτὸν, δὲν τὸν ἐμάγεψε μόνον ἢ ὅπως

τοῦ ἀγγέλου ἐκεῖνου, τὸ πρόσωπόν της τὸ ζωγραφιστό, ἀλλὰ καὶ ὁ κάτασπρος λαιμός της, ποῦ σάν τὸ χιόνι ἦτο, γιατί ἔτσι γερμένη, ποῦ ἦταν ἔς τὸ ἀπὸ λυγαριές φθιαγμένο κάθισμά της, καὶ εἶχε στηριγμένο τὸ ὠραῖον της κεφάλι ἔς τὸ παχουλὸ καὶ βελουδένιο χεράκι της φαινόταν σάν νᾶταν πλασμένος ἀπὸ κάτασπρα κρυστάλλια. Τοῦτο ἦταν ἀρκετὸ γιὰ θέμα ἑνὸς τραγουδιοῦ του. Νὰ λοιπὸν πῶς τὰς σκέψεις του αὐτὰς ἔς τὸ χαρτὶ μὲ στίχους ἴφανερωσε.

*Μὴ γέρνης τόσο κ' ἡ σκιά
τῶν λουλουδιῶν σκεπάζει
τὸν κάτασπρό σου τὸ λαιμό,
ποῦ σάν κρυστάλλι μοιάζει.
Μὴ γέρνης καὶ τὰ λούλουδα
τὸν ἴσκιό τους ἀφίνουν
ἔς τὸ κρυσταλλένιο σου λαιμό,
Ξανθῆ, καὶ τὸν μολύνουν!*

Καθένας ἔμπορεῖ νὰ φαντασθῆ ἀπὸ αὐτοὺς μόνο τοὺς δυὸ στίχους τίνος χαρακτῆρος ἄνθρωπος ἦτο ὁ Ζηνόδωρος, καὶ τί ιδέαν ἐσχημάτισε γιὰ τὴ Φαίδρα μόλις τὴν εἶδε καὶ τί ἀγνὰ καὶ ἄδολα αἰσθήματα ἔς τὴν καρδιά του γι' αὐτὴν ἐγεννήθησαν.

Ἀπὸ τὴν στιγμή, ποῦ εἶδε τὴ Φαίδρα, μέσα ἔς τὴν καρδιά του γεννήθηκε ἕνα συναίσθημα πρώτη φορά, τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο τὸ εὐγενέστατο καὶ τὸ ὑψηλότατον, τὸ συναίσθημα τῆς ἀγάπης, γιατί τί ἄλλο παρὰ συναίσθημα εἶναι ἡ ἀγάπη; Πολλοί, ὅσοι ἀγαπήσανε, καὶ θαρρῶ, πῶς δὲν ὑπάρχει κανεὶς, ποῦ νὰ μὴ συνησθάνῃ τὸ συναίσθημα τοῦτο, γνωρίζουν τί θὰ εἴπῃ ἀγάπη ἀληθινῆ, ἔρωτας πραγματικός. Ὁ ἔρωσ

εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὴν γῆν μὲ τὸν οὐρανόν, τὸν ἄνθρωπον μὲ τοὺς ἀγγέλους. Ὁ ἔρωσ, τὸ εὐγενέστατον, τὸ ἀγνότατον καὶ ἰψηλότατον συναισθημα μόνον ἀπὸ καρδιᾶς ἀγγελικῆς πηγάζει, μόνον ἀπὸ καρδιᾶς εὐγενικῆς μεγάλης καὶ ἀγνῆς γεννᾶται. Ἐκεῖνος, ποῦ ἔχει ἀγνὴν καρδιὰ ἐκεῖνος μόνον, ἐκείνου μόνον ἡ καρδιὰ τρέφει τέτοια συναισθήματα. Τέτοια ἦταν καὶ ἡ καρδιὰ τοῦ Ζηνοδώρου. Ἀγάπησε τὴν Φαίδρα μὲ ὅλη τὴν δύναμι τῆς καρδιᾶς του, μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς του.

Μὰ καλά, ἔτσι ἀμέσως ὅπο μὴ μὰ ματιὰ ἔς τὴ στιγμή, γεννᾶται ἡ ἀγάπη; Ὁ Ζηνόδορος μὴ φορὰ μόνον ἀντίκρουσε τὴν ὄψιν τῆς Φαίδρας. Μάλιστα! Ἡ ἀγάπη γεννᾶται τόσο γρήγορα, ὅσον γρήγορα ἀνοικοκλειοῦν τὰ μάτια

Ἡ ἀγάπη ἴμοιάζει τοῦ κισσοῦ. Ὁ κισσός, σὰν μόλις προβάλλῃ ἀπὸ τὴ γῆ, προσπαθεῖ νὰ εὔρη κάποιο στήριγμα νὰ στηριχθῇ γιὰ νὰ ἴμοροέση ἀπάνω του νὰ πάρῃ.

Ἐτσι καὶ μέσα ἔς τὴν καρδιὰ ὑπάρχει ἓνας μικροῦτσικὸς τῆς ἀγάπης σπόρος μὲ ῥίζες καὶ σιγὰ σιγὰ ἐκεῖ μέσα μεγαλώνει καὶ σὰν εὔρη κανένα στήριγμα, καμμὶὰ αἰτία, μονομιᾶς τὰ τρυφερά του τὰ βλαστάρια πρὸς τὰ ἐκεῖ τὰπλώνει, ἔς τὸ στήριγμα ἐκεῖνο τὰ τυλίσσει καὶ θεριώνει καὶ θεώρατο δένδρο γίνεται.

*

**

Αἱ ἡμέραι, ἡ μίση κατόπιν τῆς ἄλλης ἴπερονοῦσαν. Ὁ Ζηνόδορος συχνὰ ἀπὸ τὸν κῆπον τῆς Φαίδρας ἐδιάβαινε. Πολλῆς φορῆς αἰσθάνετο τὴν ἀνάγκη νὰ ἀ-

πευθύνη κάποια λέξι σ' εκείνην, μὰ πάλι ἡ καρδιά του δὲν τὸν ἄφηνε. Κι' ἂν τὸν προσβάλλῃ; Κι' ἂν δὲν τοῦ ἠμιλήσῃ; Κι' ἂν τὸν περιφρονήσῃ; Ἀρχοντοπούλα αὐτῆ, ἐκεῖνος φτωχός. Ἐταίριαζε ποτὲ μιὰ τέτοια κοπέλλα οὔτε καλημέρα ἔς ἓνα τέτοιο νέο νὰ εἶπῃ; Ἐγκλημα μεγάλο· αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται! Αὐτῆσοὶ σκέψεις ἐβασάνιζαν τὸ μυαλό του. Δὲν ἐτόλμα λοιπὸν νὰ τῆς ἠμιλήσῃ! Μὰ ἂν τὸ στόμα του ἔδενε κάθε φορά, ποῦ ὁ πόθος του καμμιὰ γλυκειὰ λέξι σαυτὸ ἔφερνε, ἢ ματιὰ του δὲν ἐκρῦβετο. Γλυκὰ γλυκὰ κάθε φορά, ποῦ ἔπερουῖσε τὴν ἔκτυτταζε καὶ μέσα ἔς τὸ γεμᾶτο ἀπὸ συμπάθεια ἀγάπη αὐτὸ βλέμμα του, ἐδιάβαζε κανεὶς ὅλα, τὰ κρυφὰ τῆς καρδιᾶς του. Ὁ Ζηνόδωρος ἀγαπᾷ πραγματικά!

Μιὰ ἡμέρα ὑπερίσχυσε ὁ πόθος του. Ἐκαμε τὴν καρδιά του πέτρα, ἀπέκτησε ὅσον ἠμποροῦσε θάρρος, προσεποιήθη ἀταραξίαν, καὶ ἐνῶ ἐδιάβαινε ἀπὸ τὸν κῆπον ἓνα «καλημέρα», ποῦ ὅλη τῆς καρδιᾶς του τὴ γλυκάδα ἔδειχνε, ἐπρόφεραν τὰ χεῖλη του ἔς τὴν ἀγαπημένην του τὴ Φαίδρα. Ἐκείνη ἔκανε, πῶς δὲν τᾶκουσε. Κι' ὅμως ἔστρεψε κάπως τὸ κεφάλαι της τὸ κομψόν, ἔρριψε ἓνα λοξὸν βλέμμα ἔς τὸ Ζηνόδωρον, ἀφῆκε νὰ φύγῃ ἓνα ἑλαφρὸν μειδίαμα ἀπὸ τὰ χεῖλη της, καὶ τὰ κατάλευκα καὶ διαμαντένια δοντάκια της ἐφάνηκαν. Μέσα ἔς τὴν καρδιά της εἶχε γεννηθῆ κάτι τι γιὰ τὸν Ζηνόδωρο. Πάλι μεγάλη ἐγίνετο μέσα ἔς τὰ βάθη της. Χωρὶς νὰ ξεύρῃ γιατί, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἀγαπᾷ τὸ Ζηνόδωρο μὲ ὄλην τὴν καρδιά της. Ἄν καμμιὰ ἡμέρα ἔτυχαι νὰ μὴ περάσῃ ἀπὸ τὸν κῆπὸν της μεγάλη λύπη τὴν ἔπιανε.

Ὁ Ζηνόδορος τὴν ἡμέρα, ποῦ ἔκαλημέρισε τὴν Φαίδραν, σὰν ἐπέστρεψε ἔς τὸ σπίτι του, πάλι σὲ μελαγχολία ἐβυθίσθη καὶ εἶχε καὶ δίκηο, γιατί ἐκείνη δὲν τὸν ἀντεχειρέτισε. Γιὰ νὰ διώξῃ τὴν μελαγχολία του αὐτὴν κατέφυγε καὶ πάλιν ἔς τὸ γνωστὸ καὶ συνηθισμένον του φάρμακον. Ἀκούμβησεν ὀλίγην ὥραν τὴν κεφαλὴν του ἐπάνω ἔς τὸ ἕνα του χέρι καὶ ἐσκέφθη.

Ἐπῆρε ἔπειτα ἕνα κομμάτι χαρτί καὶ ἔγραψε ἔς αὐτό :

Ὁ ἥλιος δὲν θὰ βγῆ λευκός,
μὲ λύπη θάνατείλῃ
χρυσὲς ἀχτίδες καὶ θερμὲς
ἔς τὸν κόσμον δὲν θὰ στείλῃ!
κρυμμένα θὲ νὰ μείνουν
μέσ' ἔς τῆς φωλῆς τὰ ἡδόνια
καὶ τὰ πουλάκια μὲ χαρὰ
δὲν θὰ πετοῦν ἔς τὰ κλώνια.

Τὸ φεγγαράκι δὲν θὰ βγῆ
τὸ βράδυ χρυσωμένο,
δὲ θὰ φωτίσῃ τὴν νυκτιὰ·
κι αὐτὸ ἔναι λυπημένο!
τὰ στέρι' ἀπόψε θὰ κρυφτοῦν
σὲ συννεφεῖο στρώμα,
Τὰ λούλουδα θὰ χάσουνε
τὸ ἔμορφό τους χεῶμα!

Ὁ κόσμος ἔμελαγχόλησε
ἔς τὸν πόνο τὸ ἴδικό μου

καὶ μόνο σύ, Ξανθοῦλά μου,
δὲν εἶδες τὸν καῦμό μου!
Ἐσὺ τὸ κρῖμα τῶκαμες·
δὲν φταῖς ὅμως, μικρὴ μου!
Ἐμπορεῖ νὰ μὴ τὴν ἄκουσες
καθόλου τὴ φωνή μου!

Ἄφοῦ ἔγραψεν αὐτοὺς τοὺς στίχους, ἀντέγραψε ἔς τὸ ἴδιο χαρτὶ καὶ τοὺς ἄλλους ποῦ προτιήτερα εἶχε σὲ ἓνα ἄλλο χαρτὶ γραμμένους, ἐδίπλωσε ἔπειτα τὸ χαρτὶ αὐτὸ ἔσυρε τὸ συρτάρι τοῦ γααφείου του, ἄνοιξε ἓνα βιβλίον καὶ ἔς τὰ φύλλα του ἀνάμεσα τὸ ἔκρυψε.

*

**

Ὁ Μάιος εἶχεν 21 καὶ τὸ χωρὶὸ κάποια γιορτὴ εἶχε. Τὸν δήμαρχόν του τὸν ἔλεγαν Κώστα καὶ, ὅταν ἡ λειτουργία τελείωσεν ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ χωρὶὸ ἦλθαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου διὰ νὰ τὸν χαιρέτισουν καὶ νὰ τοῦ εὐχηθοῦν χρόνια πολλά.

Ὁ Ζηνόδωρος ἀνέλαβε σὰν γραμματισμένο παιδί, ποῦ ἦταν νὰ προσφωνήσῃ τὸν κύριον Κώσταν. Ἐν ᾧ τὸν προσφωνοῦσε τὰ χέρια του ἔτρεμαν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του. Χωρὶς ὅμως αὐτό, ὁ κύριος δήμαρχος τὸν ἐκύτταξε μέσα ἔς τὰ μάτια μὲ κάποιο βλέμμα ὃχι καὶ τόσον εὐχάριστον γιὰ ἑκεῖνον. Οἱ κακὲς γλώσσες, ποῦ τόσα κακὰ γεννοῦν, κἄτι τι εἶχαν βάλει ἔς ταῦτιά του γιὰ τὴ θυγατέρα του καὶ ὁ Ζηνόδωρος τὸ κύτταγμα αὐτὸ δὲν τὸ θεώρησε γιὰ καλό. Μετὰ τὰς εὐχὰς καὶ τὰ συγχαρητήρια ἔφυγαν ὅλοι καὶ ἀφῆκαν μόνον καὶ ἤσυχον τὸν κύριον δήμαρχον.

Ὁ Ζηνόδωρος, ἐν ᾧ ἐπέστρεφε εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν κῆπον τῆς Φαίδρας. Κάποια δύναμις, κάποιος μαγνίτης τὸν ἔσυρε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Εἶδε πάλι τὴ Φαίδρα του νὰ κάθεται κάτω ἀπὸ μιὰ πυκνόφυλλη ἐληιά, ποῦ πολλὴν ἴσκιον ἔρριχνε, καὶ νὰ ἔχη ὡς τὴ ποδιά της μιὰ μικρὴ γατίτσα μὲ εὐμορφο τρίχωμα καὶ νὰ τὴν χαϊδεύη. Μὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐορτάζη ὁ πατέρας της καὶ ἐκείνη νὰ παίζη μέσα ὡς τὸν κῆπον; Πολὺ δυνατόν μάλιστα, διότι ναὶ μὲν ἦταν ὁ πατέρας της πλούσιος, ὁ πρῶτος τοῦ χωριοῦ, μὰ τοὺς τύπους τοὺς εἶχε διώξει μακρὰ ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Ἡ περίστασις ἦταν κατάλληλη γιὰ νὰ τὴν χαιρετίσῃ καὶ νὰ τῆς πῆ τὸ «χρόνια πολλὰ» γιὰ τὸν πατέρα της. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν βγάζει τὸ καπέλλο του, ἔρχεται κοντὰ ὡς τὸ φράκτη καὶ καλημερίζει τὴν Φαίδρα, καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὸ καλημέρισμα ἀρχίζει νὰ εὐχεται ὡς αὐτὴν γιὰ τὸν πατέρα της καὶ νὰ τῆς προσφέρῃ εὐχὰς ἀγνάς.

Ἡ Φαίδρα ἐγέλασε καὶ πάλι τὸ γέλοιο της τὸ ἀγγελικὸ καὶ ἓνα εὐχαριστῶ εἶπε ὡς τὸ Ζηνόδωρον. Μὲ τόσην γλυκάδα τὸ ἐπρόφεραν τὰ χεῖλη της τὰ κοραλλένια ὥστε ἐκεῖνος ἐνόμισεν, ὅτι μέσα ὡς αὐτὴν τὴν λέξιν ὅλη τοῦ κόσμου ἢ εὐτυχία ἐκρῦβετο.

Ἦλθε ὡς τὴν οἰκίαν του τώρα γεμᾶτος ἀπὸ χαρὰν. Ἐκλείσθη ὡς τὸ δωμάτιο του καὶ ἐσυλλογίζετο πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀποκτήσῃ τὴ Φαίδρα, ποῦ τόσα καὶ τόσα ἐμπόδια ἦσαν ὡς τὴ μέσῃ. Ὁ πατέρας της, ὁ ὁποῖος ἦταν τόσον πλούσιος καὶ τόσον ὑπερήφανος θὰ κατεδέχετο νὰ κάμῃ γαμβρὸν τὸν φτωχὸν τὸν ταπεινὸν Ζηνόδωρον; Ἡ κόρη του, ἡ ὁποία θὰ ἔ-

παιρνε τόση και τόση προΐκα ἤτο δυνατὸν νά γείνη σύζυγος τοῦ φτωχοῦ ἐκείνου νέου, ὁ ὁποῖος τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του δὲν εἶχε;

Ἐταιρίαζε ἕνας τέτοιος γάμος; Αὐτὰ τὰ πράγματα πολὺ τὰ ἐσκέπτετο ὁ Ζηνοδόωρος.

Ἐκεῖνος, ποῦ ἀγαπᾷ ὅλα τὰ εὐρίσκει ὅμως καθαρά, διαφανῆ. Τίποτε δὲν σκιαῖζει τὸν δρόμον τῆς ἀγάπης. Δὲν ἔδιδε και πολλὴν σημασίαν ἔς ὅλα αὐτά. Ἄρκει νὰ τὸν ἀγαπᾷ ἡ Φαίδρα και ἐμπρὸς ἔς τὴν ἀγάπην της τᾶλλα ἦσαν μηδενικόν. Ἄρκει νὰ τὸν ἔχη κλείση βαθειὰ ἔς τὴν καρδιά της, μέσα ἔς τὰ φροπλασμένα τὰ στήθη της και τίποτε, μὰ τίποτε δὲν θὰ τὸν ἠμπόδιζε νὰ τὴν ἀποκτήση και μαζί της εὐτυχισμένος νὰ ζήσει.

Πόσα σχέδια δὲν κατέστρωνε! Ἄρά γε, ἔλεγε, νὰ μὲ ἀγαπᾷ; Ἐσκέφθη ἀρκετὴν ὄραν πῶς θὰ ἐπιτύχη νὰ φανερώση ἔς τὴ Φαίδρα τὴν ἀγάπην του.

Ὅσοι ἀγαποῦν εὐρίσκουν πολλοὺς τρόπους και συνεννοοῦνται. Ἐκεῖνοι ἔχουν ἰδιαίτερα λεξικά και ἰδιαιτέραν γλῶσσαν.

Γλῶσσά των εἶνε τὰ ἀνθη και ὅλα τοῦ κόσμου τὰ στολίδια. Μόνον ἔκεινοι, ποῦ ἀγαποῦν ὁμιλοῦν τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθέων, τὴν γλῶσσαν τῶν ἀηδόνων, μόνον σαυτοὺς ἔρχονται βοηθοὶ και συνεργοὶ ὅλα τὰ χρώματα και ὅλα τὰ λουλούδια.

Χαρὰ μεγάλῃ κατέλαβε τὴν ψυχὴν τοῦ Ζηνοδόωρου.

Εὔρε κάποιον τρόπον, παράξενον κἄπως, μὰ ἴσως ἐπιτυχῆ γιὰ νὰ φανερώση τὸν πόθον του ἔς τὴ λατρευτὴ του τὴ Φαίδρα.

Ἡ γατίστα τῆς Φαίδρας ἦταν ἀχώριστος αὐτῆς φιλαινάδα. Τακτικά, κάθε φορά, ποῦ περνοῦσεν ἀπὸ

τὸν κῆπον, τῆς περισσότερες φορὲς ἔβλεπε τὴ Φαίδρα μὲ τὴ γατίτσα ἔς τὴν ποδιά της. Ἀπεφάσισε λοιπὸν ὁ Ζηνόδωρος νὰ πιάσῃ τὴ γατίτσα ἐκείνη καὶ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ γιὰ ταχυδρομικὸ διανομέα. Μόλις ἔκαμε τὴν σκέψιν αὐτὴν ἀμέσως καὶ τὴν ἔθεσε εἰς ἐφαρμογὴν. Ἐγραψε καὶ ἓνα ἀκόμη τραγουδάκι γιὰ μιὰν ὠραία τριανταφυλλιά, τὴν ὁποίαν πολὺ ἠγάπα ἡ Φαίδρα καὶ ἐπεριποιεῖτο. Ὁ τραγουδάκι αὐτὸ ὁ Ζηνόδωρος ἔδειχνε τὴ ζήλεια του.

Ἡ ἀγάπη μὲ τὴ ζήλεια εἶναι πάντα ἠνωμένη. Ὅποιος ἀγαπᾷ εἶναι ἀδύνατον καὶ νὰ μὴ ζηλεύῃ.

Νὰ λοιπὸν τὸ τραγουδάκι, ποῦ ἔγραψε:

Ἡ τριανταφυλλιά, πάνθῃζει
ἔς τὸ δροσόλουστόσου κῆπο,
ποῦ σκορπάει τόσα μύρα
καὶ γλυκύτατη εὐωδιά,
ποῦ ἀκούει τὸ μεγάλο
κῖ ἀνεχτίμητο τὸ χτύπο,
ποῦ ἀφήνει ἡ ἀθῶα
κ' ἡ ἀγνή σου ἡ καρδιά
ζήλεια μοῦ γεννᾷ ἔς τὰ στήθη.

Ἦθελα καὶ ἄν νὰ εἶμαι
τριανταφυλλιά μὲ κλώνια
φυτεμένη μόνον μέσα
εἰς τοῦ κήπου σου τὴ γῆ,
τὰ ἴδικά σου τὰ χεράκια,
ποῦναι ἄσπρα σὰν τὰ χιόνια
τὰ λουλούδια μου τὰ θῶα
νὰ μαζώνουν κάθε αὐγή.

Ἄφοῦ ἔγραψεν αὐτὸ τὸ τραγούδι ἐπῆρε καὶ τὰ ἄλλα δύο, τὰ ὁποῖα προηγουμένως εἶχε γραμμένα, τὰ ἐδίπλωσε ὡμορφα, τὰ ἔβαλε ᾿ς ἓνα φάκελλο καὶ μὲν καὶ δυὸ γιὰ τὸν κῆπον τῆς λατρευτῆς του τοῦδωκε.

Ἦτο βράδυ. Ὁ καιρὸς δροσερὸς καὶ εὐχάριστος. Τὰ φύλλα, ποῦ τὸ ἀεράκι σιγὰ σιγὰ ἔδῳ κ' ἐκεῖ ἴκνοῦσε, σὰν ἐλαφρὰ ἴφουσε, μὲ τὸν ἀτέλειωτον καὶ ἀρμονικὸν ψιθύρό τους ἀμέτρητα τραγούδια ᾿ς τὴν πλάσιν ἐσκοποῦσαν.

Ἡ ἀνυπομονησία του νὰ φθάσῃ ᾿ς τὸν κῆπον ἦτο μεγάλη. Μόλις ἔφθασεν ἔρριψε τὸ βλέμμα του μέσα ἐκύτταξε καλά, μὰ τίποτε δὲν διέκρινεν. Γιὰ καλή του τύχη ἔλειπεν ἡ Φαίδρα. Ἀλλὰ καὶ ἡ γατίτσα δὲν ἐφαίνετο πουθενά. Ποῦ νὰ ἦτο ἀρά γε ; Κοντὰ ᾿ς τὴν φιλαιάδα της ἢ κάπου ἄλλοῦ ἦτο κρυμμένη ; Σὰν ἐπιδέξιος ἰχνηλάτης ἐξήτασε τὰ πάντα, μὰ ἡ γατίτσα σὲ κανένα μέρος τοῦ κήπου δὲν φαίνεται. Ἐπερίμενεν ὀλίγον. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγην ὥραν εἶδε τὸ κεφαλάκι τῆς γατίτσας νὰ ξεπροβάλλῃ μέσα ἀπὸ ἓνα σωρὸ φρύγανα, τὰ ὁποῖα ἔκει ᾿ς τὴν ἄκρη τοῦ κήπου εἶχε μαζέψει τὸ ἀγέρι καὶ τᾶχε σωριάσει. Ἡ γατίτσα λοιπὸν ἦτο ἐκεῖ καὶ ἔπαιζε μ' ἐκεῖνα, γιὰτὶ καθὼς ᾿πάνω ᾿ς αὐτὰ τὰ ἀπαλὰ ποδαράκια της πατοῦσαν, ἔκαναν ᾿λίγο θόρυβον, ὃ ὁποῖος γιὰ μιὰ γάτα παιγνιδιὰρα εἶναι ἀρκετὸς νὰ τὴν κάμῃ νὰ παίξῃ.

Μὲ προσοχὴ καὶ στηριζόμενος ᾿ς τὰ δάκτυλα τῶν ποδιῶν του ὁ Ζηνόδωρος τρέχει πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἡ γατίτσα ἔπαιζε, καὶ μὲ χίλια δυὸ χάδια κατώρθωσε νὰ τὴν πιάσῃ. Ἐδесе τὸ φάκελλο, ἀφοῦ τὸ ἐδίπλωσε προηγουμένως σὲ πολλὰς δίπλες γιὰ νὰ πιάνη

ὀλιγώτερον χῶρον, ὡς τὴ κορδελίτσα, ποῦ ἡ γατίτσα ὡς τὸ λαιμό της ἴφοροῦσε, καὶ ὕστερα τὴν ἀφῆκε μὲ τὸ σπουδαῖον αὐτὸ φορτίον.

Ἡ γατίτσα, ὅταν ἔμεινε ἐλευθέρῃ ἤρχισε καὶ πάλι τὸ παιγνίδι της, γιὰτὶ κάποιο φύλλο, τὸ ὁποῖον τὸ ἀγέρι ἐκίνησε ὡς τὸ ἴδιο τὸ μέρος τὴν ἔφερε.

Ὁ Ζηνόδωρος κρύφθηκεν ὀπίσω ἀπὸ ἓνα κορμὸν μιᾶς ἐληῆς γεροντικῆς καὶ ἐπερίμενε νὰ ἰδῆ τὴ θὰ ἀπογείνη ὁ ταχυδρόμος του.

Ἀφοῦ ἔπερασε ὀλίγη ὥρα ἠκούσθησαν ἐλαφρὰ πατήματα. Ἦσαν τῆς Φαίδρας. Ὅταν εἰσῆλθε ὡς τὸν κῆπο, μὲ τὴ γλυκεῖά της φωνὴ προσκαλοῦσε τὴ γατίτσα της. Ἡ γατίτσα ἐγνώρισε τὴ φωνὴ της καὶ μονομιᾶς μὲ δυὸ-τρία πηδήματα εὐρέθηκε μέσα ὡς τὴν ποδιά της. Ἀμέσως ἤρχισε νὰ τὴν χαϊδεύη. Ἐκεῖ ποῦ ἐχαΐδευεν αὐτήν, τὸ χέρι της ἔφθασε ὡς τὴν κορδελίτσα, τὴν ὁποίαν ὡς τὸ λαιμό της ἔφερε. Τῆς ἴφανε ἀτακτοποίητος καὶ γιὰ τοῦτο ἐφρόντισε νὰ τὴν τακτοποιήσῃ. Ἄλλ' ἔξαφνα ἐκεῖ, ποῦ τὴν διώρθωνε τὸ χέρι της ἠγγισε κάποιο πρᾶγμα σκληρὸ τυλιγμένο μέσα ὡς τὴν κορδέλλα. Ἐξήτασε τότε μὲ προσοχὴν αὐτήν καὶ εὔρε τὸν φάκελλον. Μὲ βία μεγάλη καὶ μὲ περισσότερη περιέργεια ἀνοῖξε τὸ φάκελλο καὶ τὰ μάτια της διέκριναν ἓνα χαρτάκι, ὁμορφα διπλωμένο. Τὸ ἐξεδίπλωσε. Τὸ ἐδιάβασε ! Ἐν ᾧ ἐδιάβαζε ἡ καρδιά της ἔτρεμε καὶ κτύπους ἀλλόκοτους ἄφηνε. Τὸ εὔμορφο καὶ χαριτωμένο προσωπάκι της ἴχρωματίσθηκε μὲ τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ δροσερὸ τοῦ Ἀπρίλη τριαντάφυλλο. Ὁ νοῦς της πολλὰ ἔβαζε. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ ποῖος ἦταν ἐκεῖνος, ποῦ τὰ τραγούδια ἐκεῖνα εἶχε γραμμένα καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἔφανέ-

ρωνε τὴν ἀγάπην του. Πολλοὶ ἔπερασαν ἀπὸ τὴ μνήμη της. Ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ Ζηνοδώρου. Ὅταν ᾽ς τὸ νοῦ της ἔβαλε αὐτὸ τὸ πρόσωπο, σὰν νὰ ἦκουε κάποιον, ὁ ὁποῖος τῆς ἐφώναζε. Αὐτὸς εἶναι! Μάλιστα! Ὁ Ζηνόδωρος ἔγραψε τὰ τραγούδια αὐτά! Τώρα πλέον δὲν ἔμεινε καμμιὰ ἀμφιβολία. Ὁ Ζηνόδωρος θὰ ἦταν χωρὶς ἄλλο. Ὅταν μάλιστα ἠθυμήθηκε τὸ γλυκοχαιρέτισμα, τὸ ὁποῖον τῆς ἔκαμα τὴν ἡμέραν τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου τότε πλειὰ τὸ ἐπίστεψε μὲ ὅλη τὴν καρδιά της. Ἐχάρηκε πολὺ, μὰ καὶ ἐστενοχωρέθη κατόπιν. Καὶ εἶχε δίκην νὰ χαρῆ γιὰτὶ κάποιος εὗρέθη νὰ τὴν ἀγαπήσῃ καὶ τὴν καρδιά του σαυτὴν νὰνοῖξῃ. Καὶ ἔπρεπε νὰ χαρῆ. Ἡ ἀγάπη ἡ ἀληθινὴ καὶ ἡ ἀγνή μόνον χαρὲς φέρνει. Καὶ εἶχε δίκην νὰ λυπηθῆ κατόπιν Ἐσκέφθη, πῶς αὐτὴ ἦτο δεμένη μὲ κάποιον ἀλυσίδα, ποῦ πρόληψι, τὴν λένε, καὶ ἔτσι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνταποκριθῆ ᾽ς τὴν ἀληθινὴ ἀγάπην τοῦ Ζηνοδώρου. Κόρη δημάρχου ξακουσμένου αὐτῆ. Γιὺς φτωχοῦ γεωργοῦ ὁ Ζηνόδωρος. Ξακουσμένη καὶ μεγάλη ἡ οἰκογένεια ἡ ὀδική της. Ταπεινὴ καὶ μικρὴ ἡ οἰκογένεια τοῦ Ζηνοδώρου. Μὲ τέτοια ἀντίθεσιν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνουν ταῖρι ;

Μὰ καλὰ, ἔμπορεῖ μὲ τέτοιας ἡλικίας κοπέλλα νὰ κάμῃ τέτοιες σοφὲς σκέψεις. Μάλιστα! Μπορεῖ καὶ καλύτερα καὶ ὀρθότερα ἀπὸ τοὺς πλειὸ σοφοὺς, καλύτερα ἀπὸ ἐκείνους, ποῦ ἔχουν μεγάλη τοῦ κόσμου πεῖραν. Καμμιὰ φορὰ καὶ τὰ μικρὰ σκέπτονται πολὺ ὀρθὰ καὶ πολὺ σωστά. Πόσες φορὲς δὲν ἔχομεν ἀκούσει ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ἀπὸ πολὺ μικρὰ παιδιὰ, αἱ ὁποῖα μᾶς ἔφεραν σὲ δύσκολον θέσιν, καὶ μᾶς ἔκαμαν νὰ θανατώσωμεν ;

Μὲ ὄλους αὐτοὺς τοὺς κακοὺς διαλογισμοὺς ἀπεφά-
σισε νὰ μὴ φανῆ ψυχρὰ ᾿ς τὸ νέον ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος
ἤρχετο νὰ νοίξῃ τὴν ἀγκαλιά του ᾿ς αὐτή, νὰ πέσῃ ᾿ς τὸ
ἀφροπλασμένο τὸ στήθος της καὶ τοὺς παλμοὺς τοὺς
ἀγγελικοὺς τῆς καρδιάς της νὰ κούσῃ, ὃ ὁποῖος ἦτο
πρόθυμος νὰ ἀνοίξῃ τὴν καρδιά του ᾿ς αὐτή καὶ
μέσ' ἀπὸ τὰ βαθεῖά της μύχη δῶρα ἀνεκτίμητα, δῶρα,
ποῦ τιμὴ δὲν ἔχουν, γιὰτὶ κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ
ὀρίσῃ τὴν ἀξίαν τῶν δώρων αὐτῶν τῆς ἀγάπης νὰ τῆς
προσφέρῃ. Δῶρα σὰν τὴν ἀγάπῃ ᾿ς τὸν κόσμον δὲν
εἶν' ἄλλα. Τέτοια δῶρα ἔρχεται ὁ Ζηνόδωρος νὰ τῆς
προσφέρῃ. Δῶρα τῆς καρδιάς. Δῶρα, καμωμένα ὄχι
ἀπὸ ὕλη, τὴν ὁποῖαν ὁ χρόνος καταστρέφει, ἀλλὰ δῶρα
ἀγνὰ ἀπὸ ἀγνὰ καὶ εἰλικρινῆ καὶ ἅγια συναισθήματα.

Ἄν ἐγνωρίζαμε πόσῃν ἀξίαν ἔχουν αὐτὰ τὰ δῶρα
τῆς καρδιάς θὰ εἴμεθα πλεὶς εὐτυχισμένοι, θὰ ἐφρον-
τίζαμε τέτοια μόνο δῶρα νὰ μᾶς προσφέρουν. Ἄλλὰ,
τὶ δυστυχία! Προτιμοῦμε τὰ δῶρα, ποῦ φθείρονται
καὶ μονομιᾶς χάνονται, τὰ δῶρα τὰ ὑλικά!

*
**

Ἡ Φαίδρα ἐδιάβασε καὶ ἐξαναδιάβασε τὸ χαρτὶ
ἐκεῖνο καὶ σὰν ἔμαθε ἀπ' ἔξω ὅσα ἔγραφε, τὸ ἐδί-
πλωσε πάλι καὶ σὲ μιὰ δίπλη τοῦ φορέματός της τὸ
ἔκρυψε. Ἀργότερα, ὅταν ἦλθε ᾿ς τὸ σπίτι της ἐπῆρε
ἓνα κομματάκι βελουῶδο πράσινο, ἔθεσε μέσα ᾿ς αὐτὸ
τὸ φάκελλο, ἐδίπλωσε σὲ τριγωνικὸ σχῆμα τὸ βελουῶδο
ἔβαλε δυὸ τρεῖς βελονιὲς ᾿ς τῆς ἄκρας του, τὸ ἔρραψε
σὰν φυλαχτὸ καὶ ἔπειτα τὸ ἐφύλαξε σὰν ἀνεκτίμητο
θησαυρὸ σὲ μέρος, ποῦ μόνον αὐτὴ ἔπρεπε νὰ γνω-
ρίξῃ.

Ὁ Ζηνόδωρος ἴπισω ἀπ' τὴν ἑλθά, ποῦ ἦτο κρυμμένος εἶδε ὅλα ὅσα ἔγειναν.

Τόσῃν χαρὰν αἰσθάνθη καὶ τόσῃν συγκίνησιν, ποῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴ θέσι του, ἀλλὰ σὰν ἀπολιθωμένος ἐστέκετο ἐκεῖ καὶ ἀρκετὴ ὥρα ἔπερασε γιὰ νὰ συνέλθῃ. Σὰν ἡ καρδιά του ἦλθε ἔς τὴ πρώτη τῆς ἡσυχῆ κατάστασιν, ἔφυγεν ἀπὸ τὸν κρυψῶνά του καὶ ἔς τὸ σπίτι του ἐπῆγε φορτωμένος ἀπὸ συγκίνησιν, συγκινημένος ἀπὸ χαρὰ μοναχί.

Τὸ δεῖπνον ἦταν ἐτοιμασμένο—γιατὶ ἔς τὰ χωριά δειπνοῦν σὰν βασιλέψῃ ὁ ἥλιος—καὶ ἐκάθισε γιὰ νὰ δειπνήσῃ μαζί μὲ τὰλλά του τὰδέλφια καὶ μὲ τοὺς γονεῖς του. Τὸ φαγητὸν ὅμως δὲν ἐπῆγαινε κάτω. Ἡ χαρὰ τὸν εἶχε χορτασμένο.

Ὁ πατέρας του παρετήρησε τὴν ἀνορεξίαν αὐτὴν τοῦ Ζηνόδωρου. Εἶδε, πῶς τὸ πρόσωπό του εἶχεν ἀλλαγμένο χρῶμα καὶ μὲ τὸ νοῦ του εἶπε, πῶς κάτι ἔς αὐτὸν θὰ συνέβῃ. Δὲν ἐρώτησεν ὅμως νὰ μάθῃ τί εἶχε, γιατί ὑπέθεσε πῶς ἡ ἀνορεξία του ἐκείνη καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου του προήρχετο ἀπὸ τὴ σπουδὴ του. Ἐστενοχωρεῖτο πολὺ ὁ καυμένος ὁ πατέρας. Ὁ Ζηνόδωρος προσπαθοῦσε νὰ φάῃ γιὰ νὰ μὴ στενοχωροῦνται οἱ γονεῖς του. Ἐκανε πῶς ἔτρωγε, μὰ κάποτε κάποτε ἕνας μεγάλος καὶ βαθὺς ἀναστεναγμὸς τοῦ ἐξέφευγε, ποῦ ἐνόμιζε κανεὶς πῶς κάποια μεγάλη τρικυμία εἶχε σηκωθῆ μέσα ἔς τὰ στήθη του, καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ του ἐκεῖνοι ἦσαν κύματα, ποῦ μὲ βοή μεγάλη ξεσπούσανε!

Τὴν συνηθισμένην ὥρα, ποῦ ἐκοιμᾶτο ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ ὁ Ζηνόδωρος, μὰ ὁ ὕπνος δὲν ἐκλεινε τὰ μάτια του. Ἀμέτρητες σκέψεις τὸν ἔδιωχναν καὶ ὅλη

τὴ νύκτα ἦταν ξυπνητὸς καὶ χίλια σχέδια ἔκανε. Ἐσκέπτετο πῶς θὰ μπορέσῃ καλύτερα ἢ τὴ Φαίδρα τοῦ νὰ φανερώσῃ τὸν ἔρωτά του, τὴν ἀγνὴ τὴν ἀγάπῃ του.

Ἡ νύκτα τοῦ ἐφάνη χρόνος. Κάθε στιγμή τὸ ὠρολόγιό του ἐκύτταζε καὶ μὲ ἀγωνία τὴν ἡμέρα ἐπερίμενε. Ἦλθεν ἐπὶ τέλος καὶ ἡ ἡμέρα. Ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεβάτι μόνις ἤρχισε νὰ ῥοδίζει ἡ μαγευτικὴ αὐγὴ. Μετὰ τὴν προσευχὴ τοῦ τὴν πρωϊνὴν — ἦτο θεοφοβούμενος, γιὰτὶ ἡ ὑλιστικὴς ἰδέες καὶ θεωρίαι δὲν εἶχανε φωλιάσει ἢ τὴ ψυχὴ του—ἔκαμε μόνος τοῦ τὸν καφέ του, καὶ ἀφοῦ τὸν ἤπιε, ἐφόρεσε τὰ σχολινὰ του φορέματα καὶ χωρὶς κι' αὐτὸς νὰ ἔξυρῃ, ποῦ θὰ ὑπάγῃ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν οἶκόν του.

Ὁ ἥλιος εἶχε φανῆ καὶ ἡ θερμὴς τοῦ ἀκτίνες, ἐκεῖ ποῦ τὸν ἀέρα ἐθέρμαιναν, ἐνόμιζε κανεὶς, πῶς ἐχόρευαν χορὸν ἀτέλειωτον, κάποιον χορὸν ἀπερίγραπτον.

Προχωροῦσε, μὰ δὲν ἐγνώριζε ποῦ ἐπῆγαινε. Ποιὸς τὸν ὀδηγοῦσε; Ποιὸς, ἢ τὴ ζάλῃ τοῦ τὴν τόσῃ ἐμπρὸς ἐπῆγαινε καὶ ἐκεῖνος μὲ μάτια ἀνοιχτά, μὰ χωρὶς νὰ βλέπουν τὸν ἀκολουθοῦσε; Ἡ ἀγάπῃ του! Ὁ ἔρωσ του! Καὶ ποῦ τὸν ἔφερε; ὅπου Ἐκεῖ, τὴν λατρευτὴ τοῦ θᾶβλεπε.

Καὶ πραγματικῶς, ἀφοῦ ἐπέρασαν, ὀλίγα στιγμαί, ἔφθασε ἢ τὸν ποθητὸν κῆπον, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκετο μέσα ἢ Φαίδρα. Ὁ ὕπνος τῆς ἡμέρας τὴν εἶχε πάρει, γιὰτὶ ὅλη τὴν νύκτα καὶ ἰκείνη καθόλου σχεδὸν δὲν ἔκλεισε μάτι. Ὁ πρωϊνὸς ὕπνος ὄνειρα γλυκὰ φέρνει καὶ ἓνα τέτοιο ὄνειρο καὶ ἢ αὐτὴν εἶχε φέρει καὶ γι'αὐτὸ τόσῃν ὥρα ἢ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τὴν ἰκράτησε.

Ὁ Ζηνόδωρος δὲν ἀπελίσθη γιὰ τοῦτο. Ἐσκέφθη, πῶς ἴσως ἔς τὴν ἀγαπημένην του νὰ συνέβη κανένα περιστατικὸ καὶ γι' αὐτό, τὴν ὥρα αὐτή, ποῦ ὁ ἥλιος εὐρίσκετο ἀρκετὰ ἄψηλά, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἔξυπνήσει.

Δὲν ἐπερίμενε ἔς τὸν κῆπο, ἀλλὰ προχωρῶν ἔφθασε ἔς ἓνα περιβόλι, τὸ ὁποῖον δύο χιλιόμετρα ἦτο μακριὰ ἀπὸ τὸν κῆπον. Τὸ περιβόλι αὐτὸ ἦτο ἐνὸς φτωχοῦ γεροντάκου, τοῦ Κύρ-Ἀγγελῆ. Τὸ καλλιέργουσε καὶ ἀπὸ τὰ ὀπωρικὰ καὶ τὰ λαχανικὰ του ἐξοῦσε.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς ἦταν ἀδελφὸς τῆς μητέρας τοῦ Ζηνόδωρου, ἔς τὸν ὁποῖον μεγάλην ἔτρεφεν ἀγάπη. Τὸν ἀγαποῦσε καὶ σὰν παιδί του τὸν εἶχε, γιὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ φρόνιμον νέος. Ἀλλὰ χωρὶς αὐτὸ ἔς τὰ χωριὰ ἔχουνε καὶ κάποιαν ἄλλην συνήθειαν. Ὅταν βλέπουν κανένα παιδί νὰ πηγαίνει ἔς τὸ σχολεῖον καὶ προοδεύει τὸ ἀγαποῦνε πραγματικὰ καὶ δασκαλάκι τὸ λένε.

Ἐφθασε ἔς τὸ περιβόλι μὲ τόσα ὄνειρα γλυκὰ ἔς τὴν καρδιά του. Ἐσπρωξε τὰγκάθια, τὰ ὁποῖα ἔφραζον τὴν θύραν του καὶ ἐμπῆκε μέσα. Ἦλθεν ἔπειτα ἐκεῖ, ὅπου ἔσκαφτεν ὁ θεῖος του καὶ ἀφοῦ τὸν ἐκαλημέρισε τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι μὲ πολὺ σεβασμὸ. Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς ἔξεστάσθη γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆ τοῦ Ζηνόδωρου, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπερίμενε. Τοῦ ἴφάνηκε πολὺ περίεργο, γιὰ τὸ σπανίως ἦρχετο ἔς τὸ περιβόλι γιὰ νὰ τὸν ἴδῃ. Δὲν χάνει καιρόν, ἀλλ' ἀμέσως τὸν σφίγγει ἔς τὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ τὸν πειὸ φιλόστοργον τρόπον, μὲ τὴν πειὸ θερμὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν τρέφει κανεὶς ἔς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον

ἀγαπᾷ, τὸν ἐφίλησε καὶ ὡς τὰ δυὸ τὰ μάγουλα. Ἐπειτα ἀπὸ τὸν ἐγκάρδιον αὐτὸν χαιρετισμὸν τὸν ῥώ-
τησε πῶς περνοῦν ὡς τὸ σπίτι, τί κάνει ὁ πατέρας
του, ἢ μητέρα του καὶ γενικῶς ὅλοι των.

Ὁ Ζηνόδωρος, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ὡς τὸ πόδι ἦτο
αἰσθάνεται τὴν καρδιά του, πῶς τρέμει, πῶς κτυπᾷ
πολὺ γρήγορα, νομίζει, πῶς θὰ πέσῃ ξερὸς ὡς τὴ γῆ.
Τὸ πρόσωπό του ἔγεινε κίτρινο σὰν τὸ κερί. Ἐκεῖ
ἐμπρὸς του εὐρίσκετο ἓνα μεγάλο φυσικὸ κάθισμα,
γιατὶ δὲν ἦτο κατεσκευασμένο ἀπὸ καρυδιὰ οὔτε ἀπὸ
ἄλλο ξύλον μὲ χέρι ἀπλοῦ τεχνίτου, ἦτο ἓνα μεγάλο
λιθάρι, τὸ ὁποῖον ἢ φύσις εἶχε κατασκευάσει, ὁ με-
γάλος αὐτὸς τεχνίτης. Ἐκάθισε λοιπὸν ὡς αὐτὸ γιὰ
νὰ μὴ πέσῃ καὶ μὲ δυσκολία κατώρθωνε νᾶπαντᾶ
ὡς ὅ,τι ὁ θεὸς του τὸν ῥωτοῦσε.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς εἶδε τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνε-
ψητοῦ του καὶ σὰν ἔμπειρος τοῦ κόσμου, ἐνόησε πῶς
κάτι θὰ εἶχε. Μὲ γλυκὺν λοιπὸν τρόπον τοῦ εἶπε :

— «Τὶ ἔχεις Ζηνόδωρε; Τὶ ἔπαθες; Γιατὶ εἶσαι ἔ-
τσι κίτρινος;»

— «Δὲν ἔχω τίποτε, θεῖέ μου,» ἀπαντᾷ ὁ Ζηνό-
δωρος.

— «Μπᾶ; Τὶ λές, παιδί μου; Τὸ πρόσωπό σου μοῦ
λέει, πῶς κάτι ἔχεις ὡς τὸ πρόσωπό σου εἶνε ζωγρα-
φισμένος ὁ πόνος τῆς καρδιάς σου!»

— «Ὁχι, θεῖε, δὲν ἔχω κανένα πόνον, μόνον ὡς τὴν
καρδιά αἰσθάνομαι κάτι τι ἓνα βάρος, ποῦ κ' ἐγὼ
δὲν ἠξεύρω πόσον βαρὺ εἶναι.» Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε τὰ λό-
για αὐτὰ ἀφῆκεν ἓνα ἀναστεναγμὸν μεγάλον, ὅμοιον
μὲ κεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀφήνει ἡ καρδιά, ὅταν εἶναι
ἀπελπισμένη.

Ὁ θεῖος ἐκύτταξε τότε ἔς τὰ μάτια τὸν Ζηνόδωρο, γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ μαντεύσῃ τὸν πόνο του, γιὰ νὰ τὸν ψυχολογήσῃ μὲ τὴν ἐμπειρική τὴ ψυχολογία, τὴν ὁποίαν ἔς τὸ μεγάλο τοῦ κόσμου βιβλίον εἶχε μάθει. Εἶδε, πῶς ἦσαν δακρυσιμένα, πῶς φλόγες λαμπερὲς ἀφήνανε. Κατάλαβε, πῶς ὑπέφεραν ἀπὸ κάποια τῆς καρδιᾶς ἀρρώστεια καὶ πολὺ ἄλυπθῆκε. Ἄλλοίμονον, εἶπε μὲ τὸν νοῦν του, θαρρῶ, πῶς ὁ ἀνηψιός μου ἔχει ἔς τὸ μάτι κάποια κοπέλλα, νομίζω, πῶς κάποια ἀγαπᾷ καὶ ἔς τὰ στήθια του μυστικὸ τὸ κρατεῖ. Ἄν εἶναι ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, ἐξάπαντος θὰ πάῃ ἀπὸ μαράζι· θὰ τοῦ μαράνη τὴν καρδιά καὶ σὲ ἄλιγον καιρὸν ἔς τὸν ἄλλον κόσμον θὰ τὸν στείλῃ!

Ἄλλοίμονον καὶ τρεῖς ἄλλοίμονον! Ἡ ἀρρώστεια τοῦ Ζηνόδωρου εἶναι ἀρρώστεια κρυφὴ, ἀρρώστεια ἠθικὴ! Πονοῦσε, γιὰτὶ ἀγαποῦσε! Ὑπέφερε, γιὰτὶ ἐλάτρευε! Εἶναι δυστυχισμένος ἐκεῖνος, ποῦ πονεῖ μὰ δὲν ἔμπορεῖ σὲ κανένα νὰ εἰπῇ τὸν πόνον του.

Ὁ κρυφὸς πόνος μοιάζει τὸ σκουλήκι, ποῦ μέσα ἔς τὸ ὀπωρικὸ κρύβεται καὶ τὸ τρώγει ἕως ὅτου ἐντελῶς τὸ καταστρέψῃ.

Πολλὰ ἔβαλε ἔς τὸ νοῦν του ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς καὶ ὅπως ἔμποροῦσε προσπαθοῦσε νὰνακαλύψῃ τὸ μυστικὸν τοῦ ἀνεψιοῦ του.

Σὰν ἔς τὰ μάτια μὲ τόση στοργὴ τὸν ἔβλεπε, γλυκὰ-γλυκὰ τὸν ἔρωτοῦσε νὰ τοῦ εἰπῇ τί ἔχει καὶ πῶς τὸ βάρος αὐτό, ἀπὸ ποῦ ἦλθε καὶ ἐπίεσε τὴν καρδιά του.

Ὁ Ζηνόδωρος ἔμεινεν ἀκίνητος. Δὲν ἔμιλοῦσε Κἀποτε κἀποτε ἀφῆνε ἓνα μεσοσβυσμένον ἀναστεναγ-

μόν, γιατί δὲν ἔμποροῦσε, δὲν κατώρθωνε ὁλόκληρον νὰ τὸν σβύσῃ μέσα ἔς τὰ ἴσθητικά του.

Πέρασαν ἄλλες στιγμὲς καὶ τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τὰ μάτια του εἶχαν γεμίσει, ἐπλημμύρισαν καὶ σὰν ὀρμητικὰ ποτάμια ἄρχισαν νὰ κυλοῦν καὶ τὸ πρόσωπόν του νὰ βρέχουν. Ἦθελε νὰ εἶπῃ ἔς τὸ θεῖόν του τὸν πόθο του, μὰ οἱ λυγμοὶ τὸν ἔπνιγον. Χωρὶς ὅμως αὐτὸ καὶ κἄτι ἄλλο φοβερόν τὸν ἤμπόδιζε νὰ ἐξομολογηθῇ ἔς αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ εἶπῃ ὅλα του τὰ μυστικά. Ἐφοβεῖτο μήπως τὸ μάθη ὁ πατέρας του καὶ σὰν ἀγράμματος, ποῦ ἦτο θὰ τὸ θεωροῦσε γιὰ κακὸ καὶ θὰ τὸν ἔμαλωνε. Γι' αὐτὸ λοιπὸν πρὸ παντὸς ἐθεώρησε καλὸν νὰ μὴν εἶπῃ τίποτε.

Μὲ ψευτιὲς τῆς στιγμῆς ἠδικοιοιοιγήθη ἔς τὸ θεῖόν του.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς ὅμως δὲν ἐπίστεψε τῆς δικαιοιοιοιγίας του αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἐπέμενε καὶ νὰ μάθη τὴν ἀλήθεια, γιατί ἤξευρε, πῶς ὅταν εἶναι κανεὶς ταραγμένος δὲν πρέπει νὰ πιέζεται, γιατί τότε βλάπτεται.

Ἐσκέφθη πῶς, ἴσως μὲ τὸν καιρὸν μόνος του χωρὶς νὰ τὸν βιάσῃ θὰ τοῦ ἔλεγε τὰ πάντα καὶ ἴσως τότε κατώρθωνε νὰ τοῦ φανῇ κἄπως χρήσιμος.

Ἐκεῖ, ἐπάνω ἔς τὸ βράχο, θὰ ἔκλισε ὁ Ζηνόδωρος σχεδὸν μίαν ὥρα. Ἐκλαψε σὰν μικρὸ παιδί. Ἐκλαψε, ἔκλαψε χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὸν θεῖόν του. Ἐκεῖνος ἐγνώριζε, πῶς τὰ δάκρυα γλυκαίνουν τὸν πόνον.

Ἐμαλάκωσε κἄπως ἡ καρδιά του. Τὰ μάτια του εἶχαν πάφει νὰ τρέχουν. Τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἀποκτήσει κἄπως τὸ φυσικὸ του χροῶμα. Ἐσηκώθη γιὰ νὰ φύγῃ.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς δὲν ἀντεστάθη· τὸν παρακάλεσε μόνον νὰ περνᾷ πλεῖο συχνὰ νὰ τὸν βλέπη, — καὶ τοῦτο γὰρ νὰ ἴμφορέση πειὸ γρήγορα νὰ μάθη—καὶ νὰ εἰπῆ καὶ χαιρετίσματα ἔς τὸ σπίτι του. Ἐφίλησε καὶ πάλι τὸ χέρι τοῦ θείου του ὁ Ζηνόδωρος, ἐπῆ-
ρεν ὡς ἀντάλλαγμα μιὰν εὐχὴν ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ ἔφυγε.

Μὲ βῆμα βιαστικὸ διηυθύνθη πρὸς τὸν κῆπο. Εἶ-
χε μεγάλον πόθον νὰνταμῶση τῇ Φαίδρα του. Μιὰ
νύκτα καὶ ἡμισὴ ἡμέρα εἶχε περάσει, ποῦ δὲν τὴν εἶ-
χεν ἴδει καὶ ὅμως ἠνόμιζε, πῶς ὀλόκληρος χρόνος εἶχε
περάσει.

*
**

Ἡ Φαίδρα, ὅταν ἐξύπνησεν, ἔτρεξε ἔς τὸν καθρέπτη,
ἐκτένισε τὰ χρυσᾶ της μαλλάκια καὶ ἔς τοὺς ὤμους της
τάφῆκε ριγμένα. Τὰ ξέπλεκά της τὸ μαλλιά ἄνω
ἔς τὸν τράχηλόν της ριγμένα τῆς ἔδιναν περισσότερην
ὠμορφιά. Ἐρούφηξε βιαστικὰ ἓνα φλυτζάνι καφὲ καὶ
ἕστερα σὰν γοργόφτερον ἀηδόνι ἔς τὸν κῆπον εὐρέ-
θηκε.

Τὴν περασμένη νύκτα πολλὰ σχέδια ἔκανε. Εἶχε λά-
βει τὴν ἀπόφασιν νὰ δείξη ἔς τὸ Ζηνόδωρο, πῶς δέχε-
ται τὴν ἀγάπη του, πῶς κ' αὐτὴ ὑποφέρει γι' αὐτόν.
Εἶχεν ὅμως καὶ κάποιον φόβον, φόβον πολὺ μεγάλον.

Ἐσυλλογίζετο τὸν πατέρα της. Ἄν τὸ παραμικρὸ
ἐμάθαινε ἀλλοίμονον ἔς αὐτήν.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ Κύρ Κώστας ἔλειπε. Πρωτὶ
πρωτὶ εἶχε σηκωθῆ, γιὰτὶ ὁ νομάρχης τὸν εἶχε προσ-
καλέσει γιὰ κάποιαν ὑπόθεσιν τοῦ δήμου του, καὶ ἦτο

ὕποχρεωμένος νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν συναντήσῃ. Ἡ ἡμέρα λοιπὸν αὐτὴ ἦτο ἡ κατάλληλη γιὰ νὰ ἔμιλήσῃ ἔς τὸν Ζηνόδωρον, ἂν τυχὸν τὸν ἔβλεπε. Καὶ αὐτὴ ἦσαν ἡ ἀπόφασίς της, μὲ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα κατέβη ἔς τὸν κῆπον. Ἡ μητέρα της ἦταν ἀπησχολημένη μὲ τῆς δουλειῆς τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν εἶχε νὰ φοβηθῇ ἀπὸ αὐτὴν τίποτε. Ἀλλὰ καὶ, ἂν τὴν ἔβλεπε δὲν θὰ ἐφαίνετο σκληρὰ καὶ ἀγρία, ὅπως θὰ ἐφαίνετο ὁ πατέρας. Ἡ μητέρα σὲ τέτοιες δουλειῆς πολλὰς φορὰς κάνει, πῶς δὲν βλέπει καὶ προσποιεῖται, πῶς δὲν ἀκούει. Ὁ μόνος, ἔς τὴν περίστασιν αὐτὴν, ποῦ ἔμποροῦσε νὰ ἴδῃ αὐτὴν σὺν θὰ ἔμιλοῦσε μὲ τὸν λατρευτὸν της Ζηνόδωρον ἦταν ἡ μικρὴ καὶ ἀχώριστη φιλαινάδα της.....ἡ γατίτσα, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτὴν δὲν διέτρεχε κανένα κίνδυνον.

Ὅταν κατέβη ἔς τὸν κῆπον της ἡ πρώτη της δουλειὰ ἦτο νὰ φωνάξῃ τὴν γατίτσα της. Τὴν ἠφώνησε λοιπὸν καὶ ἀφοῦ ἦλθε κοντὰ της ἔπαιξε μαζύ της μὲ μιὰ κορδελλίτσα ἕως δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ παιγνίδι αὐτὸ ἦλθε σὲ μιὰ τριανταφυλλιά, καὶ χωρὶς νὰ φοβῆται μήπως τὰ ἀγκάθια της ἀγκυλώσουν τὰ λεπτὰ καὶ παχουλὰ χεράκια της, ἔμαδοῦσε μὲ τὰ κρινοδάκτυλά της τὰ κτρινισμένα φύλλα της. Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔπερνοῦσε κ' ὁ Ζηνόδωρος ἐνῶ ἐγύριζε ἀπὸ τὸ περιβόλι τοῦ θείου του. Μόλις ἀντίκρισε τὴ Φαίδρα ἔνόμισε, πῶς ἀπὸ τὴν κόλασιν εὐρέθη ἔς τὸν παράδισσο. Τὴν ἐκαλημέρισεν ἄφοβα τώρα, καὶ σὺν εἶδε, πῶς κ' ἐκείνη χαρούμενη καὶ γελαστὴ τὸν ἐκαλημέρισε, μὲ ἐτοιμότητα θαυμαστὴ τῆς λέγει :

— «Τὶ εὐτυχισμένη ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ τριανταφυλλιά σου ! Εἶναι εὐτυχισμένη γιὰ τὰ ὄμορφα σου χεράκια τὴν ποτίζουν καὶ τὴν περιποιοῦνται. Τὴν ἀ-

γαπᾶς ὡς φαίνεται πολύ, γιατί τακτικά σὲ βλέπω νὰ τὴν περιποιῆσαι καὶ κοντά της νᾶσαι. Ὅταν ἀγαπᾷ κανεὶς κᾄτιτι θέλει πάντα μαζί του νὰ εὐρίσκεται. Κε- κείνη ὅμως θὰ σᾶγαπᾷ. Δὲν εἶναι ἔτσι ; Καὶ σᾶγαπᾷ, γιατί ἀλλέως δὲν θὰ σοῦ ἔδινε τὰ ὄμορφα καὶ μυρω- μένα τριαντάφυλλά της».

— «Ναί, τὴν ἀγαπῶ καὶ μάγαπᾷ», εἶπεν ἡ Φαίδρα, «ἡ ἀγάπη μας εἶναι ἀμοιβαία !»

— «Ἡ ψυχὴ σου εἶναι ἀγνή σᾶν τῆς εὐωδιῆς, ποῦ ἀ- φήνουν τὰ τριαντάφυλλα» ἐξηκολούθησεν ὁ Ζηνόδω- ρος. «ὦ ! **μόνον ἡ ἀγνὴς καρδιῆς ἀγαποῦν τὰ λου- λούδια.** Ἔχεις καὶ σὺ τέτοια καρδιά! Εὐτυχημένος ἐ- κεῖνος, ποῦ θᾶκούση τοὺς κτύπους της, ἐκεῖνος, ποῦ θὰ γνωρίσῃ τοὺς παλμούς της, τοὺς πόθους της ! Ἄρα γε νὰ ἔχῃ γεννηθῆ ᾽ς τὴν καρδιὰν αὐτὴν κανένας πόθος, κανένα ἀγνὸ τῆς ἀγάπης συναίσθημα καὶ γιὰ κανένα ἄλλον, γιὰ καμμιὰ ζωντανὴν ὑπαρξιν ἢ μόνον γιὰ τὰ λουλούδια ;».

Τὸ πρόσωπον τῆς Φαίδρας ἔλαβε τὸ χρῶμα τῶν τριανταφύλλων, τὰ ὁποῖα ἐμπρὸς εἰς αὐτὴν εὐρίσκοντο ἐπάνω ᾽ς τὴν τριανταφυλλιά. Ἡ καρδιά της εἶχε τό- σον πολὺ συγκινηθῆ, ὥστε ἂν ὁ Ζηνόδωρος ἐξακο- λουθοῦσε μὲ τὴν φωνὴν του αὐτὴν τὴν παραπονει- κὴν νὰ ὀμιλῇ, θὰ ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια της διαμαντέ- νια δάκρυα. Ἐπνίξε τὴν συγκίνησί της ὅσον ἤμπο- ροῦσε βαθεῖα ᾽ς τοὺς κόλπους τῆς καρδιάς της καὶ μὲ φωνή, ποῦ σᾶν μουσικὴ ἔμοιαζε εἶπε :

— «Ὅχι, δὲν ἀγαπῶ μόνον τὰ λουλούδια ! Τὰ λουλούδια τὰ ἀγαπᾷ κανεὶς σᾶν λουλούδια ! Ἡ ἀ- γάπη τῶν λουλουδιῶν δὲν εἶναι ἴση μὲ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πόθους καὶ συν-

αισθήματα ἐνῶ τὰ λουλούδια μόνον μυρωδιές ἔχουν.

Τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀγαποῦν γιὰ τὰ συναισθήματα των, γιὰ τοὺς πόθους των, γιὰ τῆς καρδιές των, ἐν ᾧ τὰ λουλούδια τᾶγαποῦν γιὰ τῆς εὐωδιές των καὶ τῆς ὡμορφιές των. Διαφέρει πολὺ ἢ μιὰ ἀγάπη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται κανεὶς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους δὲν συγκρίνεται μὲ τὴν ἀγάπην τῶν λουλουδιῶν!»

— «Θὰ αἰσθάνεται βέβαια—εἶπεν ὁ Ζηνόδωρος— καὶ γιὰ κάποια καρδιὰ κάποιαν ἀγάπην πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται γιὰ τὰ λουλούδια».

— «Ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία ἐγεννήθη ἔς τὴν καρδιά μου,—ἀπήντησεν ἡ Φαίδρα— γιὰ κάποιαν ἄλλη καρδιὰ δὲν παραβάλλεται καθόλου μὲ τὴν ἀγάπην, ποῦ τρέφω ἔς τὴν ἀγαπημένη μου τριανταφυλλιά».

Ὁ Ζηνόδωρος ἔς τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τῆς Φαίδρας ἀνεσπίρτησεν ἀπὸ χαράν.

— «Τὶ εὐτυχισμένη καρδιὰ θᾶναι ἰκείνη! Εὐτυχισμένη, γιατί ἡ καρδιὰ ἡ ἰδική σου τὴν ἀγάπησε!»

— «Ἡ καρδιὰ ἡ δική μου δὲν ἔκαμε τίποτε, παρὰ ἐπροσπάθησε νὰ μὴ φανῆ ψυχρά, νὰ φανῆ, πῶς τρέφει τοὺς ἴδιους πόθους γιὰ ἰκείνη τὴν καρδιὰ, ἡ ὁποία τοὺς ἰδικούς της πόθους καμωμένους τραγοῦδια μου τοὺς ἔστειλε μὲ ἓνα ἀθῶον ταχυδρόμον, μὲ τὴ γατίτσα μου!».

— «Ἦ γλυκειά μου παρθένα! Θεά, σὺ τῆς ἐλπίδος! Ἐγνώριζα τὴν καρδιά σου ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴ σου τὴν ὄψιν. Ἐγνώριζα, πῶς ἔς τὰ στήθη σου κρύβεις καρδιὰ μεγάλη, καρδιὰ γεμάτη ὄνειρα χρυσᾶ, καρδιὰ, ποῦ εἰς τοὺς κόλπους της, μόνον οἱ θησαυροὶ τῆς ἀγάπης

ευρίσκονται. Ἐγνώριζα, πῶς, ἂν κανεῖς σοῦ ἐπρόσφερε ἀγνήν καὶ ἀληθινὴν ἀγάπην, ἀγάπην αἰώνια, θὰ τὴν ἐδέχεσο μὲ προθυμία μεγάλη! Ἐγὼ καὶ γιὰ τὸ ἦξευρα καὶ γιὰ τὸ ἦλθα τὴν καρδιά μου νᾶνοῖξω σὲ σένα, νὰ ἴδῃς τὸν θρόνον τῆς ἀγάπης, ποῦ γιὰ σένα, βασίλισσα μου, εἶναι στημένος ἔς τὰ βάθη τῆς. ὦ! Ἡ καρδιά μου τώρα πλεῖα δὲν ἀνίκει σὲ μένα! Εἶναι ἴδική σου! Σὺ τώρα ἐπῆρες τὰ κλειδιά τῆς, σὺ κτῆμα ἴδικό σου τὴν ἔκαμες. Ἡ εὐτυχία μας εἶναι μεγάλη! Ἐς τὴν εὐτυχίαν μας αὐτὴν ἀμέτρητα τραγούδια θὰ τονίσω καὶ τὴν αἰώνια τὴν ἀγάπην μας μὲ παναρισμένους ἡχοὺς θὰ ἐξυμνήσω! Μὲ ἀγαπᾷς λοιπὸν ἔς τᾶλήθειαν; Μὲ ἀγαπᾷς ἢ ἀκούω κάποια φωνὴ ἀνύπαρκτη, ποῦ αὐτὰ τὰ χρυσᾶ λόγια φέρνει;»

— «Σὲ ἀγαπῶ, ναι σὲ ἀγαπῶ» ἐπιθύρυσαν τὰ χεῖλη τῆς Φαίδρας.

— «Σᾶν λοιπὸν ἔς τᾶλήθειαν μάγαπᾷς, φέρε, ὦ φέρε τὸ χεῖρι σου τὸ παχουλὸ ἐπάνω ἔς τὴν καρδιάσου, καὶ ὄρκισου, ὄρκισου ἔς τὴν ἀγάπην μας αὐτὴ μὲ μένα, πῶς θὰ ζήσης! Ὁρκίσου, ναι, μὴ φοβηθῆς! Ὁ ὄρκος ὁ ἴδικός σου θὰ ἐνωθῆ μὲ τὸν ὄρκον, τὸν ὅποιον ἢ καρδιά μου ἔκαμε! Ἐλα τὰ χεῖλη μας νὰ σμιξώμε σ' ἓνα γλυκὸ μεθυστικὸ φιλί. Αὐτὸ θᾶναι τὸ εὐαγγέλιον, ἐπάνω ἔς τὸ ὅποιον τὸν ἱερόν τῆς ἀγάπης ὄρκον θὰ κάνωμε. Αὐτὸ τὴν ἀγάπην μας αἰώνια θὰ κρατῆ!»

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν κάποιος θόρυβος ἔκαμε τὸν Ζηνόδορον νὰ πάψῃ. Κάποια φωνὴ μὲς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ σπιτιοῦ ἠκούσθη νὰ προσκαλῆ τὴ Φαίδρα. Ἦταν ἢ φωνὴ ἢ ἄγρια τοῦ πατέρα τῆς.

Χωρὶς νᾶργοπορήσῃ ἔδωκε γιὰ πρώτην φορὰν τὸ

χεράκι της ἔς τὸ Ζηνόδωρο καὶ ἐνῶ «καλὴν ἀντάμω-
σιν» τοῦ ἔλεγεν, ἐκεῖνος τὴν ἔσυρε κοντά του καὶ ἴπάνω
ἔς τὰ χειλάκια της, ποῦ φλόγες ἐκείνην τὴν στιγμὴν
ἀφιναν ἓνα ἀγνό, θερμὸ φιλάκι ἀφῆκε.

Ἡ Φαίδρα, ἔς τὸ πρῶτο αὐτὸ φίλημα, ἄκουσε τὴν
καρδιά της νὰ σκιροτήσῃ. Τὸ αἷμά της ἐτάχυνε τὴν κυ-
κλοφορία του καὶ μὲ τὸ χρῶμα τῆς παπαρούνας ἐχρω-
μάτισε τὸ πρόσωπόν της.

Ἦέρασαν ὀλίγα δευτερόλεπτα γιὰ νὰποκτήσῃ καὶ
πάλι τὸ πρόσωπόν της τὸ πραγματικὸ του τὸ χρῶμα.
Ἐχαιρέτισε καὶ πάλι τὸ Ζηνόδωρο καὶ μὲ πηδήματα
ἐλαφρά, ὅμοια μὲκεῖνα, τὰ ὁποῖα κάνει τὸ ἐλάφι, σὰν
αἰσθανθῆ κίνδυνο, ἔτρεξε τὸ χέρι τοῦ πατέρα της νὰ
φιλήσῃ καὶ νὰ πάρῃ καὶ ἀπ' αὐτὸν ἓνα φιλί, φιλί πα-
τρικό !

*

* *

Ἦερνοῦσαν ἡ ἡμέρες ἢ μὲ μὲ τὴν ἄλλη καὶ ἡ ἀ-
γάπη των ἔβγαζε βλαστοὺς τρυφεροῦς. Ἦτο καλὰ ρι-
ζωμένη καὶ καμιμὰ δὲν ἐφοβεῖτο καταγίδα. Ὅσον ὁ
χρόνος περνοῦσε, τόσον καὶ ἡμεγάλωνε, τόσον καὶ ἐ-
θέριωνε.

Πολλὲς φορές, ἀμέτρητες, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην,
ποῦ ἡ Φαίδρα ἠφανέρωσε τὴν ἀγάπην της ἔς τὸ Ζη-
νόδωρο, ὁ ἓνας τὸν ἄλλο εἶδε. Πόσα δὲν εἶπανε !
Πόσα ὄνειρα γλυκὰ δὲν ἔπλασαν !

Ἦλθεν ὅμως καὶ ὁ καιρὸς, ποῦ ὁ Ζηνόδωρος θὰ
ἔφευγε γιὰ τὴν πρωτεύουσαν, γιὰτὶ ἐπρόκειτο νὰ
δώσῃ ἐξετάσεις γιὰ νὰ πάρῃ τὸ δίπλωμα τοῦ δικη-
γόρου.

Τὴν ἀναχώρησίν του αὐτὴν τὴν ἔκαμε γνωστὴν

᾿ς τὴ Φαίδρα μιά ᾿μέρα πρὶν νὰ φύγῃ. ᾿Λυπήθηκε πολὺ γιὰ τὴ ὑπέθετε, πῶς δὲν θὰ τὸν ἔβλεπε ὀλόκληρα χρόνια. Παρηγορήθη κάπως ὁμως, ὅταν ἔμαθεν ἀπὸ αὐτὸν, πῶς τὸ πολὺ πολὺ θ᾿ ἄλειπεν ἓνα μόνον μῆνα καὶ κατόπιν πάλιν κοντά της θὰ εὐρίσκετο.

᾿Εφυγε λοιπὸν τὴν ἄλλην ἡμέραν μὲ τὸ πρόσωπον ἀλλαγμένο ἀπὸ τὸν πόνον τῆς ψυχῆς, μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα καὶ μὲ τὴν καρδιὰ γεμάτην ἀπὸ λύπην μεγάλην.

᾿Όταν ᾿πέρασεν ὁ μῆνας ὁ Ζηνόδωρος ἐπέστρεψε μὲ τὸ καλὸ ᾿ς τὸ χωριό του, ἀλλὰ ὄχι, ὅπως πρῶτα, φοιτητῆς, ἀλλὰ δικηγόρος! Καθένας φαντάζεται τὴ χαρὰ τῆς Φαίδρας. ᾿Όσον καιρὸν ἔλειπε ἦταν ἀπαρηγόρητη. Κάθε ἡμέρα τοῦ χωρισμοῦ των ἐνόμιζε χρόνον. Τώρα ἡ χαρὰ της δὲν περιγράφεται. *᾿Η χαρὰ, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται κανεὶς, ὅταν ξαναβλέπῃ ἔπειτα ἀπὸ πολλὸν καιρὸν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον λατρεύει ἢ καρδιὰ του, εἶναι ἢ μεγαλυτέρα χαρὰ, τὴν ὁποίαν δοκιμάζει ᾿ς τὴ ζωὴ του!* ᾿Η χαρὰ μας ὅταν ξαναβλέπωμε τὰ λατρευτά μας πρόσωπα δὲν περιγράφεται.

᾿Αλλὰ ἡ χαρὰ αὐτὴ τῆς Φαίδρας δὲν ἦτο γραμμένο νὰ διαρκέσῃ πολλὸν καιρὸν. Γρήγορα σὲ λύπη μετεβλήθη, γιὰ τὸ Ζηνόδωρος διωρίσθη γραμματικὸς σὲ κάποια τράπεζαν ᾿ς τὴν πόλιν. ᾿Επρεπε λοιπὸν νὰ φύγῃ τώρα γιὰ νὰ λείψῃ ὄχι ἓνα μῆνα, ἀλλὰ χρόνους ὀλοκλήρους. Τὶ νὰ κάνῃ; ᾿Εκεῖνος μόνον ἤξευρε τὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ. ᾿Επρεπεν ὁμως νὰ ἐργασθῇ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ κάπως τὸ μέλλον του γιὰ νὰ ζῆ μὲ τὸν κόπον του, μὲ τὸν ἰδρωτά του. Τώρα λοιπὸν, ὅποτε τοῦ ἔτυχεν αὐτὴ ἢ ἐργασία ἔπρε-

πε μὲ μεγάλην θυσίαν τῆς καρδιᾶς του, νὰ ὑπάγῃ.
Ἔπρεπε νὰ φύγῃ χωρὶς ἀναβολήν.

Ἄλλὰ δὲν ὑπῆρχε φόβος μήπως ἡ Φαίδρα του τὸν
ξεχάσῃ; Δὲν ἦτο φόβος μήπως αὐτὸς ἔμπερδευθῆ ὑπὸ
ἄλλα δίκτυα; Ὅχι! «**Μάτια, ποῦ δὲν βλέπονται
γρήγορα λησμονοῦνται**» λέει μιὰ παροιμία.

Καὶ ὅμως, ὅταν ἡ ἀγάπη ἐνώσῃ δυὸ καρδιὰς ἔς τὰ-
λήθεια, ὅσος καιρὸς καὶ ἂν περάσῃ, ὅσον καὶ ἂν προ-
σπαθῆ ὁ χρόνος νὰ τῆς ποτίσῃ μὲ τὸ νάμα τῆς λη-
σμονησιᾶς, ποτὲ δὲν θὰ ἔμπορέσῃ νὰ τῆς χωρίσῃ καὶ
τὴν ἀγάπη των νὰ ξεριζώσῃ!

*
**

Ὁ Ζηνόδωρος πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν θέσιν, ἔς τὴν ὁ-
ποίαν διωρίσθη ἐσκέφθη, πῶς ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ
τὸν Κύρ—Κώστα τὴ Φαίδρα γιὰ σύζυγό του. Ἐ-
σκέφθη, πῶς αὐτὴ ἦτο τῆς καρδιᾶς του ἡ ἐκλεκτὴ καὶ
γιαυτὴν ἔπρεπε νὰ ζήσει. Ἄλλὰ ποιὸς θὰ ἐτολμοῦσε νὰ
τοῦ τὸ εἶπῃ; Μόνος του; Αὐτὸ ἦτο ἀδύνατον, ἐντε-
λῶς ἀδύνατον. Ἔπρεπε κάποιον πρόσωπο νὰ εὑρεθῆ,
πρόσωπον κατάλληλον γιὰ τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῆς δου-
λειᾶς καὶ νᾶναι καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης του.

Αὐτὲς τῆς δουλειᾶς δὲν μπορεῖ ὁ καθένας νὰ τῆς κἀνῃ.
Ἐσκέφθη πολλὴν ὥραν, μὰ κανένα δὲν εὑρίσκειν. Ἐπὶ
τέλους, σὲ μιὰ στιγμὴν ἄστραψε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ
χαράν. Ἐθυμῆθη τὸν θεῖόν του τὸν Κύρ—Ἀγγελῆν.
Δὲν ἤθελε καλύτερον προξενητήν. Μόλις ἔκαμε τὴν
σκέψιν αὐτὴν ἀμέσως καὶ τὴν ἐπραγματοποίησε,

Ἐρχεται λοιπὸν ἔς τὸ περιβόλι γιὰ ν' ἀνταμώσῃ
τὸν θεῖόν του, ὅχι λυπημένος, ὅπως τὴν ἄλλην φοράν,
ἀλλὰ γεμᾶτος ἀπὸ πραγματικὴν χαράν, γιὰτὶ εἶχε πε-

ποίθησιν, πῶς ὁ θεῖός του μὲ προθυμίαν θὰ τοῦ ἔκα-
νεν αὐτὴν τὴν μεγάλην χάριν.

Ὅταν ἔφθασεν ὁ Ζηνόδωρος ἔς τὸ περιβόλι, ὁ
Κύρ-Ἀγγελῆς ἐκάρφωνε ἔς τὴ γῆ ἓνα ξύλο μακρὸν γιὰ
νὰ στηρίξη ἄνω ἔς αὐτὸ κάποιον λεπτὸ δενδράκι, τὸ
ὁποῖον ὁ μανιωμένος ἀέρας ἔζητοῦσε νὰ καταστρέψῃ.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς μόλις εἶδε τὸν Ζηνόδωρον ἀ-
φῆκε τὴν ἐργασίαν, ποῦ ἔκανε, καὶ ἔτρεξε νὰ τὸν ὑπο-
δεχθῆ.

— «Καλημέρα, θεϊέ μου», εἶπεν ὁ Ζηνόδωρος μό-
λις ἔφθασε.

— «Καλῶς μού τον» ἀπαντᾷ ἐκεῖνος καί, ἐνῶ ὁ Ζη-
νόδωρος τὸ χέρι του ἄφιλησε τὸ καλὸ γεροντάκι τὸν
ἐφίλησε ἔς τὸ μάγουλο μὲ πατρικὴν ἀγάπην.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς παρετήρησε τότε καλὰ καὶ μὲ
προσοχὴν τὸ πρόσωπον τοῦ Ζηνοδώρου. Προσπα-
θοῦσε νὰ εἰσέλθῃ μέσα ἔς τὴν καρδιά του καὶ νὰ μαν-
τεύσῃ, ἂν ἦτο λυπημένος ἢ χαρούμενος. Ἐπίσθῃ ἐπὶ
τέλους, πῶς ὁ ἀνεψιός του τώρα ἦτο γεμᾶτος χαρὰ,
πῶς καὶ ταῦτιά του γελούσανε γιὰ τοῦτο. Ἀφοῦ τὸν
εὔρηκε ἔς αὐτὴ τὴν εὐχάριστον κατάστασιν τοῦ εἶπε :

— «Τὸ πρόσωπό σου μοῦ φανερῶνει τὴν χαρὰν τῆς
ψυχῆς σου. Μήπως μοῦ φέρνεις καμμιὰ καλὴν εἴ-
δησιν ;»

— «Ναί, θεϊέ μου, πολὺ καλὴν μάλιστα» ἀπαντᾷ
ὁ Ζηνόδωρος.

— «Τότε πές μου γρήγορα, ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ εἴ-
δησις ; Εἶμαι ἀνυπόμονος νὰ μάθω !»

— «Θὰ τὴν μάθῃς ἀμέσως, ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ τὴν
μάθῃς θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ πῆς ἂν θὰ μοῦ κά-
μῃς μιὰ χάριν, τὴν ὁποίαν θὰ σοῦ ζητήσω».

— « Ἄν περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μου, — εἶπε — μὲ ὅλη μου τὴν εὐχαρίστησιν. Ξέρεις, πῶς ἐγὼ σ'ἀγαπῶ πολύ, σ'ἄν παιδί 'δικό μου, καὶ ὅ,τι κ' ἂν μοῦ εἴπῃς εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ κάμω ».

— « Σὲ εὐχαριστῶ, θεῖέ μου. Τώρα λοιπὸν ἄκουσε τὴν καλὴν εἶδησιν, τὴν ὁποίαν σοῦ ἔφερα. Θὰ σὲ παρακαλέσω ὅμως νὰ μ'ἀφήσῃς νὰ σοῦ τὰ εἶπω ὅλα, μὰ ὅλα καὶ ὕστερα νὰ μοῦ εἴπῃς τὴν γνώμην σου.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς ὑπεσχέθη, πῶς θὰ συμμορφωθῆ μετὰ τὴν γνώμην του.

Τότε ὁ Ζηνόδωρος, μετὰ φωνήν, ποῦ μόλις ἤκούετο, μετὰ φωνὴν γεμάτην πάθος καὶ ἀγάπην, εἶπε ὅς τὸ θεῖον του, πῶς ἀγαπᾷ κάποιον ὅς τὸ χωριό, πῶς ἀγαπᾷ τὴ Φαίδρα τὴν ὁμορφὴν δημαρχοπούλα, πῶς ἦλθε τώρα νὰ τὸν στείλῃ γιὰ προξενεῖο ὅς τὸ σπίτι τοῦ δημάρχου. Ἀκόμη τοῦ εἶπε, πῶς κ' ἐκείνη τὸν ἀγαπᾷ μετὰ ὅλη τὴν καρδιά της, ὅς τ'ἀλήθεια. Ἐν γένει τὰ ἔξομολογήθη ὅλα ἐκείνην τὴν στιγμὴν.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς, πολλὰς φορὰς ἐπεχείρησε νὰ ἰμιλήσῃ, ὅταν ὁ Ζηνόδωρος ἰμιλοῦσε, καὶ νὰ τὸν διακόψῃ, μὰ δὲν τὸ ἔκαμε, διότι προτιμότερα εἶχε δώσει τὸν λόγον του, πῶς δὲν θὰ τὸν διακόψῃ. Τώρα ὅμως, ὅποτε ὁ Ζηνόδωρος ἐτελείωσε τὴν ἔξομολόγησίν του, τὸν ἐκύτταξε καὶ πάλιν καλὰ ὅς τὰ μάτια, ἐκίνησε ἄλλο τὸ κεφάλι του, ἀναστέναξε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς καὶ μετὰ παράπονον μεγάλο, ποῦ ὅλην τῆς ψυχῆς του τὴν λύπην φανέρωνε τοῦ εἶπε :

— « Δυστυχισμένο παιδί ! Νομίζεις, πῶς ὅλοι ἔχουν τὴν καρδιά τὴν ἴδική σου, πῶς ὅλοι σκέπτονται, ὅπως σκέπτεσαι σύ. Ναι, εἶσαι νέος καλὸς καὶ ἄξιος, μὰ εἶσαι παιδί φτωχοῦ γεωργοῦ, εἶσαι παιδί

ἐργατικοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι δυνατὸν λοιπὸν ὁ δήμαρχος, ὁ ὁποῖος εἶναι τόσον ὑπερήφανος, ὁ ὁποῖος θὰ θέλῃ γαμβρὸν ἀπὸ μεγάλην σειράν, ἀπὸ μεγάλην οἰκογένειαν καὶ ἀριστοκρατικὴν, εἶναι λέγω ποτὲ δυνατὸν νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του ἔς τὸ παιδί τοῦ φτωχοῦ γεωργοῦ; Θὰ καταδεχθῆ ποτὲ νὰ κάμῃ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα; Αὐτὸ ποῦ ζητᾶς, Ζηνόδωρέ μου, δὲν θὰ γείνη ποτέ, μόνον φρόντισε, προσπάθησε νὰ τὴν βγάλῃς ἀπὸ τὸν νοῦ σου τὴ Φαίδρα. Ἄλλὰ γιὰ νὰ μὴ ὑποθέσῃς, πῶς ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ὑπάγω ἔς τὸν πατέρα της σοῦ λέγω, πῶς αὔριον τὸ πρωὶ θὰ τρέξω ἔς τὸ σπίτι του καὶ θὰ τοῦ πῶ ὅσα μοῦ εἶπες. Θὰ προσπαθῆσω νὰ τὸν καταφέρω. Ἄλλὰ ἀπὸ τώρα σοῦ λέγω, πῶς ἄδικα θὰ γείνη ὁ κόπος καὶ μόνον ἢ ἐντροπὴ θὰ μᾶς μείνῃ. Ἄδύνατον καὶ πολὺ δύσκολον νὰ γείνη ἓνα τέτοιο πρᾶγμα».

Ὁ Ζηνόδωρος μὲ προσοχὴν μεγάλην ἀκούσε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ θείου του. Κατάλαβε, πῶς εἶχε κάπως δίκην καὶ ἄρχισε πάλι νὰ λυπᾶται γιὰτὶ ἔβλεπε πῶς ἢ ἐλπίδες του ἔσβυναν πάλιν. Δὲν ἀπελπίσθη ὁμως τελείως γιὰτὶ ἐπίστευε, πῶς ἢ Φαίδρα τὸν ἀγαπᾷ. Παρεκάλεσε λοιπὸν καὶ πάλιν τὸν θεϊόν του νὰ μὴ λησμονήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς τὸν ἐβεβαίωσε, πῶς χωρὶς ἄλλο θὰ ὑπάγῃ καὶ ὅτι θὰ τοῦ φέρῃ ἀπάντησιν ἔς τὸ σπίτι του.

Ὁ Ζηνόδωρος ἠὲχαρίστηκε τὸν θεϊόν του γιὰ τὴν καλὴν του αὐτὴν διάθεσιν, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ ἔφυγε μὲ μεγάλην ἀνυπομονησίαν νὰ ἔλθῃ ἢ αὔριαν ἢ ἡμέρα.

*
**

Ὁ ἥλιος μὲ τῆς λευκῆς καὶ θερμῆς του ἀκτῖνες

εἶχε ζεστάνει τὸν κόσμον καὶ τὰ πουλιὰ χαρούμενα τὰ πρωῖνὰ τραγουδία ἔτελείωναν, ὅταν ᾽ς τὴ θύρα τῆς οἰκίας τοῦ δημάρχου κάποιο γεροντάκι μὲ τὴ σχολινὴ του τὴν ἐνδυμασίαν ἐκτυποῦσε, Τοὺς κτύπους πρώτη τοὺς ἤκουσεν ἡ Φαίδρα καὶ ἔτρεξε νά-νοῖξῃ. Μόλις ἀνοιξε καὶ εἶδε τὴν μορφή τοῦ ἐπισκέπτου, ἀφῆκε μιὰν φωνὴν ἀπότομον χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ «Μπα, ὁ Κύρ-᾽Αγγελῆς!» εἶπε μὲ ἀπορίαν μεγάλην, καὶ ἐνῶ τὴν ᾽ρωτοῦσεν, ἂν ὁ πατέρας της εἶνε ἐπάνω, ὁ Κύρ-Κώστας, ὁ ὁποῖος εἶχε προβάλει ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ ἰδῆ ποιὸς ἦτο «ἐδῶ εἶμαι» ἐφώνησε «καλῶς ὄρισες, ὀρίστε ἐπάνω».

Ἀνέβηκε τὴν σκάλα, ἀλλὰ μὲ πολὺν κόπον. Αἱ σκέψεις τοῦ εἶχαν ἀφαιρέσει τὰς δυνάμεις του. Ἐχαίρετισε τὸν δήμαρχον, ἐκάθισε ᾽ς τὸ κάθισμα, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐπρόσφερεν καὶ σᾶν παλῆοι γνώριμοι εἶπαν πολλά.

Ὁ Κύρ-᾽Αγγελῆς ἀφοῦ εὗρηκε κατάλληλον τὴν περίστασιν ἐφάνερωσε ᾽ς τὸν κύριο δήμαρχον τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του.

— «Κύρ-Κώστα, ἔχω νὰ σοῦ ᾽πῶ ἓνα μυστικὸ-εἶπε-᾽Εδῶ ᾽ς τὸ χωριὸ μας ἓνα καλὸ παιδί ἀγαπᾷ κάποιον ἀρχοντοκόρη μιὰ θυγατέρα κάποιου ἀρχοντα τοῦ χωριοῦ. Τὸ παιδί αὐτὸ θέλει νὰ τὴν πάρῃ γυναϊκά του ᾽ εἶναι ἄξιο νὰ τὴν ζήσῃ, γιατί ξέρει πολλὰ γράμματα, ἔχει καὶ θέσι καὶ κερδίζει τὰ οικονομικά του. Ἡ κόρη, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ εἶναι σὲ ἡλικία γάμου καὶ τὸν ἀγαπᾷ κῆκείνη πραγματικά».

— «Καὶ ποιὸ εἶναι αὐτὸ τὸ παιδί, ἂν κἀνῃ νὰ μάθω Κύρ-᾽Αγγελῆ;»

— «Ὁ ἀνηψιὸς μου ὁ Ζηνόδωρος!»

— «Μπᾶ ; Ὁ ἀνηπιός σου ; Καὶ ἔμπορῶ νὰ μάθω ποιὰ ἀρχοντοποῦλα ἀγαπᾶ ; »

— «Μπορεῖς! μάλιστα! Ἐγὼ γιὰ τὸ ἦλθα. Ἦλθα νὰ σοῦ εἰπῶ—ἐδῶ ἄρχισε νὰ μασσᾷ κάπως τὰ λόγια του—πῶς... θὰ γεῖ...νωμε...συμπεθεροί!»

— «Δὲν σὲ καταλαβαίνω Κύρ-Ἀγγελῆ».

— «Τι ἤθελες νὰ σοῦ εἰπῶ ; Πῶς ἤθελες νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃς ; Ἡ ἀρχοντοποῦλα αὐτῆ, κύρ-Κώστα μου, εἶναι ἡ...Φαίδρα σου !»

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς τελευταίας λέξεως ὁ Κύρ-Κώστας ἀνεσηκώθη ἀπὸ τὸ κάθισμά του ! Κόντεψε νὰ χάσῃ τὸ λογικόν του. Τὸ αἷμά του ἔβρασε μέσα ἔς τῆς φλέβες του. Ἀπὸ τὸ θυμὸν του ἔτριξε τὰ δόντια του. Ἐνόμισε, πῶς ἔπρεπε ὁ οὐρανὸς καὶ τὸν ἔπλάκωσε. Ἠθέλησε νὰ διώξῃ μὲ βία τὸν Κύρ-Ἀγγελῆ, μὲ τρόπον κακόν, μὰ ἐσυλλογίσθη, πῶς αὐτὸς δὲν φταίει καὶ σᾶν γέροντας ποῦ ἦτο καὶ παλιὸς του φίλος δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν κακομεταχειρισθῆ.

Ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν του ὅπως ἔμποροῦσε καὶ μὲ λόγια κάπως γλυκὰ εἶπε ἔς τὸν Κύρ-Ἀγγελῆ :

— «Αὐτό, ποῦ μοῦ πες, Μπάρμ' Ἀγγελῆ, δὲν ἔχει τὸν τόπον του καθόλου ! Μοῦ φαίνεται μάλιστα καὶ πολὺ παράξενο πῶς νὰκούσης αὐτὸ τὸ τρελλό-παιδο, τὸ ὁποῖον σὲ ἔστειλε. Μὰ γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἔμπορεῖ ποτὲ νὰ γείνη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ; **Κάλλιο, Κύρ-Ἀγγελῆ, νὰ τὴν ἰδῶ μὲ νεκρικὸ στεφάνι, παρὰ μὲ τὸ στεφάνι τοῦ ἀνηπιοῦ σου!** Καλὸς καὶ ἄξις ὁ ἀνηπιός σου, μὰ γιὰ τὴν κόρη μου δὲν εἶναι, δὲν εἶναι! Ἀλλάξε λοιπὸν ὀμιλία νὰ χαρῆς τὰ μάτια σου, Κύρ-Ἀγγελῆ, ἔτσι νᾶχῃς καλὴ ψυχὴ !»

Ὁ ἀγαθὸς καὶ πεπειραμένος Κύρ-Ἀγγελῆς ἐπερί-
μενεν αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν καὶ δὲν ἐταράχθη διόλου.
Μὲ μεγάλη, μὲ θαυμαστὴν ἀταραξίαν προσπάθησε νὰ
δικαιολογήσῃ τὸν ἀνηψιό του. Ἐρριψε μάλιστα καὶ
ἄλιγην εὐθύνην καὶ ἔς τὴ Φαίδρα. Εἶπε ἔς τὸ κύριον δή-
μαρχον. πῶς ἂν ἐκεῖνη ἐφαίνετο ψυχρὰ ἔς τὸν ἔρωτά του
ἐκεῖνος βέβαια τότε, ποῦ ἦτο καιρὸς θὰ ἐφρόντιζε νὰ
πνίξῃ τὸ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον ἔς τὴν καρδιά του ἐγεν-
νήθη καὶ δὲν θὰ ἐφθάναν τὰ πράγματα ἐδῶ ὅπου ἐφθα-
σαν. Καὶ γὰρ νὰ τὸν δικαιολογήσῃ ἀκόμη περισσό-
τερον εἶπε :

— «Μά, Κύρ Κώστα, πρέπει νὰ ξέρῃς, πῶς καὶ
οἱ δυὸ φταῖνε. Ἀγαπῶνται ἔς τάληθινά. — Ἐσκέφθη
ὀλίγον. Πέρασαν δυὸ λεπτά. — «Ναὶ φταῖνε κ' οἱ δυό!
Μὰ ὅποιος ἀγαπᾷ κάνει φταιξίμο; Εἶναι κακὸ νὰ-
γαπᾷ κανεῖς; Εἶναι ἔγκλημα νὰ ὑπακούσῃ κανεῖς
ἔς ὅ,τι καλὸ ἢ καρδιά του τοῦ λείει; Ἡ Φαίδρα, Κύρ
Κώστα, ἀγαπᾷ μὲ ὅλην τὴν δύναμι τῆς καρδιᾶς της
τὸν Ζηνόδωρο. Νὰ ξέρῃς λοιπόν, καὶ ἄκουσέ το κα-
λὰ ἀπὸ μένα τὸ γέρο, πῶς, ἂν δὲν τὴν δώσης ἔς αὐ-
τόν, ἂν δὲν πάρῃ ἀντρα της τὸν Ζηνόδωρο, αἰωνίως
θὰ ὑποφέρῃ καὶ ὅποιον ἄλλο κ' ἂν πάρῃ, μὰ τὸ
καλλίτερο βασιληόπουλο μὲ ὅλα τὰ καλὰ καὶ μὲ ὅλους
τοὺς θησαυροὺς τῆς γῆς δὲν θὰ ζήσῃ εὐτυχισμένη!
Σοῦ τὸ λέω, Κύρ Κώστα, μὲ πόνο τῆς ψυχῆς μου!
Σὲ ὅλη τὴ ζωὴ της θάναστενάξῃ καὶ μαύρους καπνοὺς
ἀπὸ τὴν καρδιά της θὰ βγάξῃ, γιὰτὶ ἡ πρώτη ἀγάπη
εἶναι καμίνι φλογερό, ποῦ ὅσῳ κτυπᾷ ἡ καρδιά
καπνίζει μέσα ἔς τὰ βάρη της!» Καὶ ἀληθινὰ
σάν προφήτης ἐλάλησε.

— «Αὐτὰ εἶναι παραμύθια καὶ δικαιολογίαις ἴδικές

σου—καὶ γὰρ νὰ μὴ πέση ἢ ὑπόληψις τῆς θυγατέρας του—ἢ Φαίδρα μου εἶναι μικρὰ ἀκόμη καὶ δὲν ξέρει ἀπ' αὐτὲς τῆς δουλειῆς!»

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτὲς τῆς τελευταῖας λέξεις κάποιος κτύπος ἠκούσθη ἔς τὴ θύρα. Ἦταν ἓνας προὔχοντας τοῦ χωριοῦ. Ἦλθε νὰ ζητήσῃ μερικὲς ὁδηγίαι ἀπὸ τὸν δήμαρχο γιὰ κάποια ἐπιχείρησιν, τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζετο νὰ κάμῃ.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς, ὅταν εἶδε τὸν νέον ἐπισκέπτην ἐσηκώθη γιὰ νὰ φύγῃ. Ἐχαιρέτισε τὸν Κύρ Κώστα, ἐζήτησε νὰ τὸν συμπαθήσῃ γιὰ τὸ λάθος, ποῦ ἔκαμε καὶ ἐν ᾧ κατέβαινε, ἐστάθη ἔς τὸ προτελευταῖο σκαλοπάτι καὶ μὲ λόγια γεμάτα πόνο καὶ λύπη ἔς τὸν δήμαρχον, ὁ ὁποῖος τὸν συνώδευε καὶ τοῦ ἔλεγε «δὲν πειράζει αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος» εἶπε :

— «Σήμερα, Κύρ Κώστα, ἔκαμες δύο ἁμαρτίαι. Ἐπῆρες ἔς τὸ λαιμό σου δυὸ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἄδικα. Ἐγὼ ἔκαμα τὸ χρέος μου! Ἐκαμα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάμω! Πλύνω τὰ χέρια μου! Ἄμαρτία δὲν ἔχω!», καὶ τοῦ ἀφῆκε τὸ «καλὸ βράδυ».

Ὁ κύριος δήμαρχος οὔτ' ἔδωκε κἄν προσοχὴ ἔς τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κύρ-Ἀγγελῆ, διότι ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα γιὰ παιγίδι, τὸ στερεότυπο μόνον «ἔς τὸ καλὸ» εἶπε καὶ ἐγύρισε νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὸν νέον ἐπισκέπτην.

Δυστυχημένε Ζηνόδορε ! Δυστυχημένη Φαίδρα ! Ὅλα σας τὰ ὄνειρα, τῆς γλυκῆς σας ἐλπίδες, τὴν εὐτυχία, ποῦ ἐθεμελιώσατε κάτω ἀπὸ τὴν ὀσκιάν, ποῦ ἔρριχναν ἢ ἔληξες ἢ θεώρατες, ὅταν τὸ φεγγαράκι τῆς ἐχρῶσωνε, ἀγκαλιασμένοι, ὁ Κύρ-Κώστας ὁ δήμαρχος τὰ κατέστρεψε! Δὲν ἔχει αὐτὸς καρδιὰ ἔς τὰ στήθη του

νά αισθάνεται, δὲν ὑποτάσσεται ἔς ὅ,τι ἡ καρδιὰ λέει, ἔς τοὺς νόμους αὐτοὺς τοὺς ἀγραφους, ἔς τοὺς νόμους τοὺς αἰώνιους τῆς καρδιάς ! Εἶναι πιστὸς καὶ ἀφοσιωμένος ἀκόλουθος τῶν νόμων τῶν προλήψεων, τῶν νόμων τῆς συνηθείας ! Χρῆμα ! Καταγωγή ! Μεγαλειο ! Αὐτὰ θέλει καὶ ὄχι τὴν ἀληθινὴν εὐτυχία, ποῦ γεννᾷ ἡ πραγματικὴ ἀγάπη ! Ἐθυσίασε τὰ ἀγνὰ τῆς καρδιάς σας αἰσθήματα, τὸν ἅγιον ἔρωτά σας τὴν εὐτυχίαν σας, τὸ μέλλον σας, γιατί ; Γιὰ τὴν ὕλη ! Γιὰ τὴν ὕλη τὴν πρόσκαιρη ! Γιὰ τὴν ὕλη τὴν φθαρτὴν ! Παρηγορηθῆτε κάπως δυστυχισμένα παιδιὰ ! Δὲν εἶσθε μόνον σεῖς, ποῦ θυσιάζεσθε ἔς τὸν βωμὸν τῆς ἀγάπης ! Τὴν λύπην τὴν ἴδικήν σας καὶ ἄλλες καρδιᾶς τὴν ἐδοκίμασαν ! Ὁ κόσμος ὁ σκουλικιασμένος, ὁ ψεύτης, ὁ πρόσκαιρος γιὰ τὴν ὕλην καταστρέφει ὅ,τι ἀγνὸ ἡ καρδιὰ αισθανθῆ. Ἡ ὕλη σκλαβώνει τὴν καρδιά ! Μὴ λυτῆσθε ! Δὲν εἶναι μόνον ὁ Κύρ-Κώστας φωνιάς δύο καρδιῶν ἀγγελικῶν, δυὸ ἀθῶων πλασμάτων προωρισμένων νὰ ζήσουν ἔς τὸν ἀνθόσπαρτον τῆς ἀγάπης ἀνθῶνα, ἔς τὸ μαγευτικὸν παλάτι τῆς εὐτυχίας τοῦ ἔρωτος !

Κόσμε ἀκατάστατε ! Πόσα εὐγενῆ πλάσματα, πόσες μεγάλες καρδιᾶς, πόσες καὶ πόσες δὲν θυσιάζονται ἔς τὸ ἅγιο, ἔς τὸ ἀθάνατο θυσιαστήριον τῆς ἀγάπης γιὰ τὰς προλήψεις, ποῦ σφικτὰ σῆχουν ἀλυσοδεμένον ! Ἀναρίθμητες !

Γονεῖς ! Πατέρες καὶ μητέρες ! μὴ χωρίζετε ποτέ, μὰ ποτέ δυὸ καρδιᾶς, ποῦ ἡ ἀγάπη ἐνώνει ! Μὴ, πρὸς Θεοῦ ! Ὁ χωρισμὸς αὐτὸς φέρνει τὴν καταστροφὴν ἔς τὰγαπημένα σας τὰ παιδιὰ, ἔς τὰς προσφιλεῖς σας ὑπάρξεις ! Μὲ τὸν χωρισμὸν αὐτὸν, ἀ-

νοίγεται μνημα ἕς τὰ παιδιὰ σας καὶ ζωντανὰ μέσα τὰ κλείνετε. Ὁ χωρισμός φέρνει τὸ μαράζι! Μέσα ἕς τὴν ἀγάπη ὅλη τοῦ κόσμου ἢ εὐτυχία εὐρίζεται! **Τὴν εὐτυχίαν, ποῦ ἢ ἀληθινὴ ἀγάπη φέρνει, δὲν τὴν ἀναπληρώνουν ὅλοι, ναί, ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς γῆς!**

*
**

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ δημάρχου, δὲν ἐπαραστράτησε καθόλου, παρὰ κατ' εὐθεία ἦλθε ἕς τῆς ἀδελφῆς του. Ὁ Ζηνοδόωρος εἶχε κλεισθῆ μέσα γιατί ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸ θεῖό του.

Λυπημένος κατάκαρδα ὁ καλὸς Κύρ-Ἀγγελῆς προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ μέσα του ὅλο τὸν πόνο του. Δὲν θέλει μὲ τὸ λυπημένο παρουσιαστικὸ του νὰ κάμῃ τὸν ἀνηπιό του νὰ ὑποθέσῃ δυσάρεστα πράγματα καὶ γιὰ τὸ προσποιεῖται τὸ χαρούμενο. Ἡ ἀνυπομονησία τοῦ Ζηνοδόωρου εἶναι μεγάλη. Μόνον ὁ ἐρωτευμένος καὶ ὁ πεινασμένος αἰσθάνονται τέτοια ἀνυπομονησία.

Δὲν περιμένει τὸν θεῖό του νὰ ἔλθῃ μέσα καὶ νὰ καθίσῃ, ἀλλὰ μόλις τὸν βλέπει ἕς τὴν ἐξώθυρα τρέχει καὶ τὸν ἀγκαλιάζει ὅλος χαρὰ γεμάτος καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ἐρωτᾷ τὶ νέα τοῦ φέρνει. Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς σ' ἄν γέροντας, ποῦ ἦτο μὲ πολλὴν τοῦ κόσμου πείρα γελαστὸς τοῦ ἀπαντᾷ «καλά».

Ἄμα ἦλθανε μέσα ἕς τὸ σπίτι—ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του ἔλειπαν ἕς τὸ χωράφι—ἐπρόσφεραν ὁ Ζηνοδόωρος ἓνα κάθισμα ἕς τὸν Κύρ-Ἀγγελῆ.

Ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς κάθεται ἄλλο γιὰ νὰ ξαποστάσῃ

—οἱ γέροι κουράζονται εὐκολα—καὶ ἀφοῦ ἐπέρασε σχεδὸν ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας, ἐπαρατήρησε μὲ προσοχὴ τὸ Ζηνόδωρο ἔς τὰ μάτια, ὃ ὁποῖος μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα ἐπερίμενε ἀφῆκε ἓνα ἀναστεναγμὸ νὰ τοῦ ξεφύγη καὶ ἔπειτα τοῦ εἶπε :

—«Σοῦ φέρνω εἶδησες καλές, παιδί μου ! Ὁ Κύρ Κώστας μοῦ εἶπε, πῶς θὰ σοῦ ἔδινε τὴ Φαίδρα γιὰ γυναῖκά σου, μὰ εἶναι μικρὴ ἀκόμη καὶ ἔτσι κάποις ἴδυσκολεύτηκε νὰ μοῦ δώσῃ ὠρισμένην ἀπάντησιν. Μπορεῖς λοιπὸν νὰ ἐλπίζης. Μὴ λυπηθῆς, μὴ στενοχωρηθῆς καθόλου γιὰτὶ ἀρνήθηκε γιὰ τώρα. Σὰν μεγαλώσῃ χωρὶς ἄλλο θάναί ἴδική σου. Ἄλλὰ πάλι ἐπειδὴ δὲν μᾶς λείπει ὠρισμένα πράγματα ἴμπορεῖ νὰ κρύβῃ ἔς τὴν καρδιά του ποιὸς ξέρει τί. Μπορεῖ νὰ τοῦ ἀρέσῃ καὶ νὰ σὲ θέλῃ μὲ ὅλη του τὴν καρδιά. Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ συμβαίῃ τὸ ἀντίθετο. Μοῦ φαίνεται ὅμως, πῶς γιὰ νὰρνηθῇ γιὰ τώρα ἔχει κάποιον δίκην. Ἡ Φαίδρα δὲν εἶνε περισσότερο ἀπὸ δεκαεπτὰ χρονῶν. Ἐσὺ τώρα λοιπὸν, Ζηνόδωρέ μου, σὰν φρόνιμον παιδί ποῦ εἶσαι, ἂν θέλῃς, χωρὶς νὰ στενοχωρηθῆς καθόλου μπορεῖς καὶ νὰ ἐλπίζης, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀλλάξῃς ἰδέα. Ὁ κόσμος εἶνε γεμᾶτος κοπέλλες—μὲ τί καρδιά τὸ εἶπε !—ὁμορφες σὰν τὴ Φαίδρα καὶ καλύτερες ἀκόμη. Μὴ χαλᾶς τὴν καρδιά σου ! Ἄρχει νὰ θέλῃς καὶ ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ σοῦ κάμω τὰ προξενεῖα.

Εἶπε αὐτὰ καὶ ἐσώπασε. Εἶπε ὅμως ὄχι τὴν ἀλήθεια. Εἶπε ψέματα κατ' ἀνάγκην, γιὰ νὰ μὴ λυπηθῇ τὸν ἀγαπημένον του Ζηνόδωρο, γιὰ νὰ μὴ τὸν ἀπελπίσῃ !

Πολλὲς φορὲς καὶ τὰ ψέματα εἶνε χρήσιμα.

Ὁ Ζηνόδωρος, ποῦ κερφωμένα εἶχε τὰ μάτια του

ἴστα χεῖλη τοῦ θείου του, ἐνῶ ἴμιλοῦσε, ἐπίστεψε, πῶς ἦσαν ὅλα ἀληθινὰ ὅσα τοῦ εἶπε καὶ γιαντὸ μὲ εὐχαρίστησι καὶ χαρὰ τοῦ λέγει.

«Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ θεῖε μου, γιὰ τὴν ἐκδούλευσιν αὐτήν, ποῦ μοῦ ἔκαμες. Θὰ σοῦ χρεωστῶ μεγάλη, μὰ πολὺν μεγάλην εὐγνωμοσύνην. Βαθεῖα ἴστην καρδιά μου θὰ χαράχθῃ αὐτὴ σου ἡ χάρις καὶ ὅσω ζῶ μέσα ἐκεῖ θὰ μένη».

Ἦ Κύρ-Ἀγγελῆς ἴσηκώθη γιὰ νὰ φύγη, γιὰτὶ ἡ δουλειά του, τὸ περβόλι του τὸν ἴκαλοῦσε. Ἦσφιξε τὸν Ζηνόδωρο ἴς τὴν ἀγκαλιά του τὸν ἐφίλησε γλυκὰ καὶ ἴς τὰ δυὸ τὰ μάγουλα, εὐχήθηκε ἴς αὐτὸν καλὸ ταξίδι, νὰ γείνη ὅπως ἡ καρδιά του ἐπιθυμεῖ καὶ ἔπειτα ἔφυγε.

Ἦν ῶ ἔφυγε ἔκανε πολλὰς σκέψεις καὶ ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του.

«Τάχα θὰ βγοῦνε σὲ καλὸ τὰ ψέματα, ποῦ εἶπα; Τὸ δυστυχισμένο παιδὶ τὰ ἐπίστεψεν ὅλα. Θεέ μου! Ἦν ἔκαμα κρῖμα, συχῶρεσέ με!»

Σἄν ἔφυγε μακρὰ ὁ Κύρ-Ἀγγελῆς, ὁ Ζηνόδωρος ἔτρεξε νὰ συναντήσῃ τὴν λατρευτὴ του Φαίδρα γιὰ τὰ τὴν ἀποχαιρετίση.

Ἦφθασε ἴς τὸν κῆπο καταλαχανιασμένος. Ἦρριψε τὰ βλέμματά του μέσα ἴς αὐτόν, μὰ δὲν βλέπει τὴ Φαίδρα. Δὲν ἀπελπίζεται. Περιμένει ὀλίγον.

Ἦ Φαίδρα, ἐνῶ προσπαδοῦσε νὰ στερεώσῃ τὸ παραινυρόφυλλο, εἶδε τὸν Ζηνόδωρον καὶ μονομιᾶς ἔρχεται ἴς τὸν κῆπον. Ἦ πατέρας τῆς εἶχε φύγει μὲ τὸν προῦχοντα. Δὲν τὴν εἶχε δὲ μαλώσει καθόλου, οὔτε τῆς εἶπε τίποτε. Ἦπερίμενε νὰ τῆς κάμῃ τὰς παρατηρήσεις ὅταν θὰ ἐγύριζε.

Ἐκεῖ ἔς τὸν κῆπον, κοντὰ ἔς τὰ λουλούδια μέσα ἔς τῆς εὐωδιῆς πολλὰ εἶπαν. Ὁ Ζηνόδωρος εἶπε ἔς αὐτὴν ὅλα ὅσα ὁ θεὸς του τοῦ εἶπε καὶ πολὺ ἔμεινε εὐχαριστημένη. Εἶπαν, εἶπαν τόσα πολλὰ, ποῦ ἀδύνατον νὰ τὰ περιγράψῃ κανεὶς. Ὁ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰς συνομιλίας πάντα εὐρίσκονται θέματα. Ἡ συνομιλία αὐτὴ δὲν ἔχει τέλος. Ἐφθασεν ὁμως καὶ ἡ ὥρα, ποῦ ἔπρεπε νὰ χωριστοῦν. Ἀγκαλιασθῆκανε σφικτὰ καὶ μὲ τὸ γλυκόπικρο τοῦ χωρισμοῦ φίλημα ἀποχαιρετισθῆκαν. Τὰ μάτια των ἐπλημμύρισαν ἀπὸ δάκρυα! Ἦθελαν πάντα μαζὶ νὰ μένουν, πάντα ὁ ἕνας κοντὰ ἔς τὸν ἄλλο λόγια χρυσᾶ, αἰώνια γιὰ τὴν ἀγάπη νὰ λένε! Naί, ἤθελαν, μὰ ἡ τύχη δὲν ἔρωτᾷ τῆς καρδιῆς τι θέλουν.

Μὲ δυσκολία μεγάλη κατώρθωσε νὰ τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ ἄνω του. Εἶχε δεμένα τὰ χέρια τῆς ἔς τὸ λαιμὸ του καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Μὲ κόπο μεγάλο κατώρθωσε νὰ τὴν ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ σῶμά του! Ἐνῶ ἔφευγε τὴν ἐφίλησε καὶ πάλιν ἔς τὰ μάτια καὶ ἔς τὸ στόμα καὶ ἐνῶ τῆς ἔλεγε «ἔχε γειὰ, καλὴν ἀντάμωσιν, μὴ ξεχάσῃς τὴν ἀγάπην μας, τὸν ὄρκον μας» ἐκεῖνη μὲ ἀπειρίγραφτη λύπη τοῦ εἶπε: «Στὸ καλὸ, πουλὶ μου. Ὁ θεὸς μαζὶ σου. Μεῖνε ἡσυχος καὶ ὁ ὄρκος μας δὲν θὰ λυθῇ. Ἡ ἀγάπη μου θὰ μένη ἔς τὴν καρδιά μου ὅσῳ θὰ κτυπᾷ!». Μαυτὰ τὰ λόγια ἐχωρίσανε. Τάχα θὰ ξαναἰδῇ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον; Ποιὸς ξέροι!

Τὴν ἄλλην τὴν ἡμέρα ὁ Ζηνόδωρος ἐταξίδευε· ἐπήγαινε ἔς ἄλλον κόσμον, ἔς ἄλλους τόπους γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα, γιὰ νὰ ἐργασθῇ μὲ τὴν γλυκειὰ ἐλπίδα, πῶς μιά μέρα θὰ σφίξῃ τὴν Φαίδρα ἔς τὴν ἀ-

γαλιὰ του σ'άν γυναϊκά του ἀληθινή με τὸ στεφάνι τοῦ ἀληθινοῦ γάμου, με τὰς εὐχὰς τῶν γονέων, τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων.

Ὅταν ἔφυγε, ὅλο τὸ χωριὸ ἐλυπήθηκε. Ἐπὶ κάθε τόπον ὅμως δὲν λείπουν καὶ ἡ κακὲς γλῶσσαι, ποῦ τὸ παραμικρὸ μεγάλο καὶ τραγικὸ τὸ παριστάνουν. Ἡ κακὲς αὐτὲς γλῶσσαι πολλὰ εἶπαν καὶ γι' αὐτὸν.

Τὸ χωρισμὸ τοῦ Ζηνόδωρου μόνον ἡ Φαίδρα ἀπ' ὅλους, κι' ἀπὸ τοὺς γονεῖς του ἀκόμη, περισσότερο αισθάνθη. Τὴν λύπη, ποῦ ἡ καρδιὰ της ἐδοκίμασε καμμιά ἄλλη καρδιὰ δὲν ἐδοκίμασε! Ὅσον ἐπερονοῦσαν ἡ ἡμέρες τόσο καὶ ἐμεγάλωνε ὁ πόνος της. Τώρα δὲν φαίνεται πλεῖα γελαστή. Τὸ πρόσωπό της δὲν εἶναι φαιδρό! Δὲν ῥοδίζον τὰ μάγουλά της! Τὰ μάτια της διαρκῶς εἶνε βρεγμένα. Ἡ καρδιὰ της διαρκῶς πονεῖ. Ἀναστενάζει κάθε στιγμή! Πόσα ὁ νοῦς της δὲν βάνει! Τάχα περνᾷ καλὰ ἐκεῖ ἔστὰ ξένα μέρη ὁ καλὸς της; Τάχα θὰ γυρίσῃ γρήγορα; Οἱ διαλογισμοὶ αὐτοὶ σ'άν τὸ κερὶ τὴν λυώνουν! Ὑποφέρει πολὺ! Ἐχει γείνει σκελετὸς. Σὲ κάθε ἀναστεναγμὸ της τὸ θηρίο, ὁ πατέρας της, ἀπαντᾷ με ἄγρια καὶ φαρμάκερὰ λόγια! Κανεὶς δὲν τὴν παρηγορεῖ. Ἡ μητέρα της μόνον κάποτε κάποτε, μὰ δὲν μπορεῖ καλὸ νὰ της κάμῃ. Ὁ πόνος της εἶναι βαθειὰ ἔστην καρδιὰ της ῥιζωμένος καὶ δὲν ξερριζώνεται εὐκόλα. **Ὁ πόνος τοῦ χωρισμοῦ εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ κάθε ἄλλον πόνον. Ἡ μεγαλυτέρα καταδίκη δυὸ ἀγαπημένων καρδιῶν εἶναι ὁ χωρισμὸς αὐτῶν.**

Εἶχαν περάσει δυὸ χρόνοι ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποῦ ὁ Ζηνόδωρος εἶχε φύγει.

Μιὰ ἡμέρα κάποιος φίλος του πιστὸς, ὁ Θύμιος

ὅς τὸν ὁποῖον εἶχε ἀναθέσει νὰ τὸν πληροφοροῖ καὶ ποτε γιὰ τὴν Φαίδρα του, ἐνῶ ἔπερνούσε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ δημάρχου, ἀκούσε βιολιά νὰ παίζουσι, γλέντια καὶ χορούς. Μὲ πολλὴν περιέργειαν ἐρωτᾷ ἕνα διαβάτην τί τρέχει. Μαθαίνει ἀπ' αὐτὸν, πῶς ὁ δήμαρχος παντρεύει τὴν κόρην του τῇ Φαίδρα μὲ τὸν γιὸν τοῦ προὔχοντα τοῦ Χρήστου, τὸν Μιχαλάκι τὸν γιατρὸν. Ἐμαθεν ἀκόμη, πῶς ἡ Φαίδρα δὲν τὸν ἠθέλε, πῶς ὁ πατέρας της τῆς ἔβαλε τὸ μαχαίρι ὅς τὸ λαμὸν γιὰ νὰ τὸν πάρῃ.

Πραγματικῶς ὁ Κύρ Κώστας ὁ δήμαρχος, ὅταν ἔμαθε ἀπὸ τὸν Κύρ-Ἀγγελῆ τὸν ἔρωτα τῆς κόρης του, ἐπροσπάθησε μὲ κάθε τρόπον καὶ ὅσο μποροῦσε πλειὸ γρήγορα νὰ παντρέψῃ αὐτὴν. Ἐκεῖνος ὁ προὔχοντας, ποῦ ἦλθε ὅς τὸ σπίτι του τὴν ἡμέρα, ποῦ καὶ ὁ Κύρ Ἀγγελῆς εἶχεν ἔλθει, ἔγεινε συμπέθερος του καὶ πενθερὸς τῆς δυστυχισμένης Φαίδρας. Ἦταν πλούσιος, πολὺ πλούσιος ὁ Μιχαλάκις, ὁ σύζυγος τῆς Φαίδρας. Εἶχε κτήματα ἀπέραντα καὶ χρήματα ἄφθονα. Ὅσα ὅμως καὶ ἂν εἶχε, τοῦ ἔλειπε ἕνα ἄλλο πλειὸ μεγάλο, ἕνας ἀνεκτίμητος θησαυρὸς, ἡ καλὴ, ἡ ἀθῶα, ἡ ἀγνὴ καρδιά, ποῦ ὁ Ζηνόδωρος εἶχε. Ἡ καρδιά τοῦ Μιχαλάκι ἦταν ζυμωμένη μὲ κάθε ἀνηθικότητα. Ὁ χαρακτῆρ του ἄστατος καὶ ἐλεεινός. Ἦταν ἀνθρώπος χωρὶς καμμιά ὑπόληψιν, χωρὶς καμμιά ἀξία. Ὅσην ὑπόληψιν ἔχει κανεὶς ὅς τὸν κάλπικον παρᾶν, ἄλλη τόσην ὑπόληψιν εἶχαν ὅλοι καὶ γιὰ τὸ Μιχαλάκι. Μὲ ἕνα τέτοιον ἀνθρώπον, μ' ἕνα τέτοιου εἴδους κτῆνος ἐφρόντισε καὶ ἐκοπίασε νὰ παντρέψῃ τὴν κόρην του ὁ δήμαρχος. Ἐνόμιζε, πῶς ὅλη ἡ εὐτυχία εἶναι ὅς τὰ πλούτη. Ἐνόμιζε, πῶς θὰ ἔκανε τὴν κόρην του εὐτυ-

χισμένη, ἂν τῆς ἔδινε ἄνδρα, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελαν νὰ ἴδουῦν τὰ μάτια της, ἄνθρωπον ὄχι τῆς καρδιάς της διαλεχτὸν, ἄνθρωπον γιὰ τὸν ὁποῖον οὔτε τὴν παραμικρὰν αἰσθάνετο συμπάθεια. Τὶ νὰ κάμῃ ἢ ἄμοιρη ἢ Φαίδρα! Ἐδέχθη καὶ εἶπε τὸ ναὶ μὲ τὰ χεῖλη της μόνον! Τὴν ἔξεβίασαν, τὴν ἠνάγκασαν μὲ τὴ φοβέρα τοῦ μαχαιριοῦ. Τὸ εἶπαν τὰ χεῖλη της τὸ ναὶ, μὰ ἡ καρδιά της δὲν τὸ εἶπε. Ἡ καρδιά της, ἡ ψυχὴ της ἦσαν κτῆμα τοῦ Ζηνόδωρου, κτῆμα μοναχικὸ του.

Ὁ Θύμιος ἐστενοχωρήθη πολὺ σὰν ἔμαθε ὅλα αὐτὰ.

Ὅταν ἦλθε ἔς τὸ σπίτι του ἀμέσως τὰ ἔγραψε ἔς τὸ Ζηνόδωρο ὅλα. Τὸν παρηγόρησεν ὅπως παρηγορεῖ ὁ πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος φίλος τὸν φίλον του, ὅταν πάσχη. Ὅλα τὰ ἔγραψε μὲ τὴν παραμικρὰν λεπτομέρειαν καὶ ἐδικαιολόγησε καὶ τὴ Φαίδρα πῶς δὲν φταίει, γιὰτὶ ὁ πατέρας της τὴν ἐφοβέρισε πῶς θὰ τὴν σφάζῃ.

*
* *

Ὁ Ζηνόδωρος ἔς τὴν πόλι, ποῦ ἔμενε, ἐπερνοῦσε καλά, γιὰτὶ ἡ διαγωγή του ἦταν τέτοια, ποῦ ὅλοι τὴν ἐζήλευαν. Καθέννας, ποῦ τὸν συναναστρέφετο ἀπέκτα ἀμέσως καὶ συμπάθεια γι'αὐτόν. Ἡ συναναστροφὴ του ἦταν καλὴ. Οἱ φίλοι του διαλεχτοί. Κάθε Κυριακῇ, μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἔβγαινε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἤρχετο σὲ κάποιον κῆπον γεμάτον λουλούδια καὶ λογιῶν λογιῶν δένδρα. Ὁ κῆπος αὐτὸς ἔμοιαζε πολὺ μὲ τὸν κῆπον τῆς ἀγαπημένης του. Ἐκεῖ ἔς τὸν κῆπον ἐκείνον ἔπερνοῦσε τὴν ὥρα του. Τὰ λουλούδια του τοῦ ἔφερναν πολλὰς ἀναμνήσεις. Ἐνόμιζε, πῶς ἔβλεπε τὴ Φαίδρα του νὰ τρέχῃ ἀπὸ τὸ ἓνα λουλούδι ἔς τὸ ἄλλο,

ἀπὸ τῆ μιὰ τριανταφυλλιά ᾗς τὴν ἄλλη καὶ μὲ τὰ κά-
τασπρα χεράκια της νὰ μαζεύη μυρωμένα λουλούδια.
Τὰ μάτια του, κάθε φορά, ποῦ εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἤρ-
χετο, ἔτρεχαν σάν ποτάμι. Ἡ καρδιά του, χτυποῦσε
μὲ λαχτάρα μεγάλη. Ἐμενεν ἀρκετὴν ὥρα ᾗς τὸν κῆπον
ἔπειτα καταλυπημένος ἐγύριζε ᾗς τὸ σπίτι του, ἔπεφτε
ᾗς τὸ κρεββάτι του μὲ θέρημ ᾗς τὸ κεφάλι καὶ μὲ χίλιους
διαλογισμούς.

Τὴν Κυριακὴν αὐτὴν ὁ Ζηνόδωρος δὲν ἐπῆγε ᾗς τὸν
κῆπον, γιατί ὁ βοριᾶς ἄγριος καὶ παγερὸς ἐφύσα.
Χωρὶς ὁμως αὐτὸ εἶχε καὶ κάποιαν προαίσθησιν. Σάν
νὰ τοῦλεγε κάποιος νὰ μείνη μέσα, γιατί εἰδήσεις θὰ
τοῦφερνε κάποιος γιὰ τὴν πολυαγαπημένην του.

Ἐκεῖνος ὁ ὄροδείκτης τοῦ ὄρολογίου του ἔδειχνε τὴν ἐνδεκά-
την ὥραν, ὅταν κάποιος κτύπος ᾗς τὴ θύρα τὸν ἔκαμε
νὰ πεταχθῆ ἀπὸ τὸ κάθισμά του. Ἐρχεται καὶ ἀνοί-
γει. Εἶναι ὁ ταχυδρόμος καὶ τοῦ φέρνει ἕνα γράμμα
καὶ μερικὲς ἐφημερίδες. Μὲ ἀνυπομονησία μεγάλη
ἀνδύγει τὸ γράμμα καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ διαβάξῃ χωρὶς
νὰ κυττάξῃ προτιότερα τὴν ὑπογραφή. Ἐνῶ ἐδιά-
βαζε ἐνόμιζε, πῶς τὰ γράμματα ἔβγαζαν φλόγες, ἐ-
νόμιζε, πῶς τὸ χαρτὶ ἐκεῖνο τοῦ ἔκαιε τὰ χέρια!
Δὲν ἔμφορσε νὰ κρατηθῆ ᾗς τὰ πόδια του. Μὲ κόπο
κατώρθωσε νὰ κάμῃ δύο βήματα γιὰ νὰ φθάσῃ
ᾗς τὸ κρεββάτι του. Ἐαπλωμένος ᾗς τὸ κεβ-
βάτι του ἔμοιζε σάν σαβανωμένος νεκρὸς! Τὸ πρό-
σωπό του εἶχε χρωματισθῆ μὲ τὸ ὄχρὸ καὶ κιτρι-
νισμένο τοῦ θανάτου χρῶμα. Ἐν τὸν ἔβλεπε κανεὶς
θὰ ἐνόμιζε, πῶς δὲν ἔχει ζωὴ, πῶς τὸ αἷμά του ἤ-
ταν παγωμένο, πῶς ἡ καρδιά του εἶχε πάψει νὰ κτυ-

πα. Ἐκλαψε σάν μικρὸ παιδί! Ἔχυσε ποτάμια δάκρυα.

Τὰ δάκρυα κάπως τοῦ ἐβαλσάμισαν τὰ πονεμένα στήθη. Συνῆλθε ἄλλο. Σηκώθη τότε ἔπλυνε τὸ πρόσωπό του γὰρ νὰ μὴ φαίνεται, πῶς τῶχαν βρέξει τὰ δάκρυα, ἐφόρσε τὰ γιορτινά του φορέματα, ἄνοιξε τὸ συριάρι τοῦ γραφείου του, ἐπῆρε ἀπ' αὐτὸ ὅσα χρήματα εἶχε οικονομίσει, ἔθεσε τὸ γράμμα σὲ μιὰ τσέπη τοῦ φορέματος του, ἐπῆρε τὸ μπαστούνι του, ἐφόρσε τὸ καπέλλο του καὶ ἐβγήκε.

Ἐκλείδωσε τὴ θύρα καὶ ἔπειτα ἔφερε τὸ κλειδί ἔς τὴν οἰκοκυρὰ, μιὰ γορᾶ ἐξηντάρα, ἀλλὰ μὲ καλὴ ψυχὴ. Ἀφῆκε ἔς αὐτὴ παραγγελία, ἂν τὸν ζητήσῃ κανεὶς νὰ τοῦ εἴπῃ, πῶς πηγαίνει σὲ κάποιο χωριό, ποῦ τὸν ἐπροσκάλεσαν ἔς ἓνα γάμο καὶ ὅτι θὰ γυρίσῃ τὴν ἄλλην τὴν ἡμέρα τὸ βράδυ, καὶ ἂν δὲν γυρίσῃ νὰ μὴ τὸν περιμένῃ πλειά. Ὅλα αὐτὰ τὰ εἶπε πολὺ βιαστικὰ καὶ ἔπειτα ἔφυγε.

Ἡ Κυρ' Ἀνθοῦσα — ἡ γορᾶ οἰκοδέσποινα — ὄταν ἔφυγεν ὁ Ζηνόδωρος ἐσκέφθη πολλά. «Κἄτι θάπαθε αὐτὸ τὸ παιδί ἔλεγε. Τὸ πρόσωπό του πῶς ἔμοιαζε; Χριστέ μου! Θάρρεψα, πῶς ἦταν πεθαμένος! Βέβαια καμμιά κακιὰ εἶδησι θὰ τοῦ ἔφερε ὁ ταχυδρόμος, ποῦ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ ἔφτανε! Χριστέ μου, βάλε τὸ χέρι Σου καὶ βοήθησέ τον! Μήπως πηγαίνει νὰ σκοτωθῇ;»

Ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ ὅλη τὴν νύκτα πολλὰ ἔβανε ὁ νοῦς της. Σάν ἦλθε ἡ ἄλλη ἡμέρα καὶ ἔπερασε τὸ μεσημέρι, κάθε φορά, ποῦ ἄκουε βήματα ἤχογετο βιαστικὰ νὰ ἴδῃ ποιὸς εἶναι. Ὅσφ ἐβράδιαζε καὶ δὲν ἐγύριζεν ὁ Ζηνόδωρος τόσφ καὶ ἡ Κυρ' Ἀνθοῦσα

ἀνησυχούσε. Ἦλθε καὶ τὸ βράδυ, μὰ ὁ Ζηνόδωρος δὲν ἦλθε. Ἡ καλὴ γρηὰ τότε ἔστησε μοιρολόγι. Ἐνόμιζε ἡ καυμένη, πῶς ἤκουε ἔς ταῦτιά της νὰ βοᾷ τὸ «ἄν δὲν γυρίσω νὰ μὴ μὲ περιμένης» καὶ δὲν ἔμποροῦσε νὰ ἡσυχάσῃ.

Ἐπέρασαν δυὸ τρεῖς πέντε ἡμέραι καὶ ὁ Ζηνόδωρος ποῦ νὰ φανῇ; Ὁ προϊστάμενός του ἦλθε τὴν τρίτην ἡμέρα νὰ ἴδῃ τί γίνεται. Ἐνόμιζε, πῶς ἦταν ἀσθενής. Ἦυρε τὴ γρηὰ νὰ κλαίῃ. Τὴ ῥώτησε τί εἶχε καὶ ἔκείνη τοῦ τᾶπε ὅλα. Τὴν παρηγόρησε ὅπως ἔμποροῦσε καὶ ἔφυγε.

Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ἑβδομάδα ἡ ἑφημερίδες ἔγραφαν, πῶς ὁ Ζηνόδωρος Διαμάντης ὁ ὑπάλληλος τῆς τραπέζης «ἡ Ἀσφάλεια» ἐχάθη. Ὅσοι τὸν εἶχαν συναναστραφῆ εἶχαν μαντέψει, πῶς τὴν καρδιά του σὲ κάποια τὴν εἶχε δώσει. Εἶχαν ἀνακαλύψει, πῶς μέσα ἔς τὴν καρδιά του ἦταν στημένος κάποιος θρόνος γιὰ κάποια κοπέλλα. Εἶχαν ἐννοήσει, πῶς ἀγαποῦσε. **Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ μόνο πρᾶγμα, ποῦ δὲν κρύβεται.**

Πολλὰ ἔλεγαν γι'αὐτόν. Πῶς ἔσκοτώθη, πῶς ἐτρελλάθη καὶ τόσα καὶ τόσα. Ἡ φήμη αὐτὴ ἔφθασε σιγὰ σιγὰ καὶ ἔς τὸ Μεγαλοχώρι τὸ χωριὸ τοῦ Ζηνόδωρου.

Οἱ δυστυχησμένοι γονεῖς ἔμαθαν κι' αἰτοὶ τὸ χάσιμό του. Ἐκλαψαν, ἔμαυροφορέθηκαν καὶ μνημόσυνα τοῦ ἔκαναν, σὰν ἐπέρασαν ἐννέα μῆνες καὶ δὲν ἔλαβαν γράμμα του. Ἡ λύπη τοῦ Κυρ-Ἀγγελῆ ἦταν μεγάλη. Ἐπесе ἔς τὸ κρεββάτι ἀρρωστημένος βαρεῖα σὰν ἔμαθε, πῶς ὁ Ζηνόδωρος ἔχάθηκε. Ἐπειτ' ἀπὸ δεκαπέντε ἡμέρες ἡ μεγάλη λύπη τὸν ἔφερε ἔς τὸν

τάφο. Ἄλλὰ καὶ ὁ Θύμιος, ὁ πιστὸς τοῦ Ζηνόδωρου φίλος πολὺ ἐλυπήθη καὶ πένθος ἔς τὸ καπέλλο του καὶ ἔς τὸ χέρι του ἐφόρεσε. Ἡ Φαίδρα τὸ ἔμαθε τελευταία ἀπὸ ὅλους γιατί ἐφρόντιζαν καὶ τῆς τὸ ἔκρυβαν.

Μιὰ Κυριακὴ ἔτυχε νᾶναι ἔς τὴν ἐκκλησίαν καὶ κατὰ σύμπτωσιν ἔκαναν μνημόσυνο καὶ τοῦ Ζηνόδωρου καὶ τοῦ Κυρ-Ἀγγελῆ. Τότε μοναχὰ τὸ ἔμαθε. Ὅταν οἱ ψάλται ἔψαλαν τὸ «αἰωνία ἡ μνήμη» ἡ Φαίδρα ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα. Ἐλύθησαν τὰ γόνατά της. Δὲν ἔμποροῦσε πλεῖα νὰ κρατηθῆ ἔς τὰ πόδια της. Προσπαθοῦσε νὰ κρύψῃ τὸν πόνο της, μὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Ἀφῆκε ἔξαφνα μιὰ μεγάλη φωνή, ἕνα τρομαχτικὸ «ἄχ!» καὶ ἔπεσε χάμω λυποθυμισμένη. Μὲ χίλια δυὸ γιαιτρικὰ καὶ μυρωδικὰ κατώρθωσαν νὰ τὴν ξαναφέρουν ἔς τὰς αἰσθήσεις της...

Ὅταν ἐπέστρεψε ἔς τὸ σπίτι της ἐνόμιζε, πῶς ἦταν μαῦρο. Ἡ ἐλπίδα τῆς καρδιάς της εἶχε σβυσθῆ καὶ εἶχε δίκην νὰ τῆς φαίνονται ὅλα σκοτεινά. Σᾶν χάση κανεὶς τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα ὅλα τοῦ φαίνονται ἄγρια! Ἐκεῖνος, ποῦ δὲν ἔχει ἐλπίδα δὲν θέλει νὰ ζῆ. Ἡ ζωὴ εἶναι μαοτύριο πλεῖα γι' αὐτὸν. Δὲν θέλει νὰ βλέπῃ τῆς εὐμορφίης τοῦ κόσμου. Ἡ λευκὴ τοῦ ἡλίου ἀχτίδες τὴν βλέπτουν. Κλεισμένη μέσα θέλει πάντα νᾶναι. Ὁ κόσμος τῆσκάνει κακὸ. Κάποτε κάποτε, κανένα βράδυ, ἔβγαινε μὲ ἕνα μαῦρο πέπλο ἔς τὸ κεφάλι, ἐρχόταν ἔς τὸν ἀγπημένο της τὸν κῆπον, ἔς τὸ μέρος, ποῦ ἐθεμελιώθη καὶ ἡ εὐτυχία της, ἐμάζευσεν λουλούδια, τὰ ἐπότιζε μὲ δάκρυα καὶ ἔς τὸ μέρος, ποῦ ἔσυνήθιζε νὰ στέκῃ ὁ Ζηνόδωρός της, σᾶν τῆς ἐκουβέντιαζε, τὰ ἔφερνε καὶ τᾶροχνε. Ἐνόμιζε ἡ δυστυχισμένη, πῶς ἡ σκιά του, ἡ ψυχὴ

του ἐτριγύριζεν ἐκεῖ καὶ ἠθέλε μὲ τὰ λουλούδια της, βρεγμένα μὲ τὰ δάκρυά της νὰ τὴν εὐχαριστῇ.

Ἡμέρες, περνοῦσαν καὶ ἡ ἄμοιρη ἡ Φαίδρα ἔλυνε καὶ ἔμαραίνεται. Ὁ πατέρας της τὴν ἔβλεπε, καταλάβενε τώρα τὸν πόνον της καὶ μὲ κάθε τρόπο προσπαθοῦσε νὰ τὴν παρηγορῇ, μὰ τίποτε δὲν κατώρθωνε. Ὅταν ἐμπρὸς της τὸν ἔβλεπε ἐνόμιζε, πῶς ἔβλεπε τὸ φονηρὰ, ποῦ ἐθανάτωσε τὸν ἀγαπημένο της ἐνόμιζε, πῶς ἔβλεπε ἓνα θεριὸ ἔτοιμο νὰ τὴν καταξοχίσῃ. Τῆς ἤρχετο νὰ πέσῃ καταπάνω του καὶ μὲ τὰ νύχια της νὰ τὸν ξοχίσῃ, μὰ ἦταν πατέρας της καὶ ἔπνιγε κάθε αἴσθημα ἐκδικήσεως μέσα της!

Ἐκατάλαβε ἐπὶ τέλος τὸ σφάλμα τοῦ ὁ Κύρ Κώστας, ἀλλὰ πολὺ ἀργά. Μετενόησε, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος! Τὸ σκληρὸ, τὸ φαρμακωμένο μαχαίρι τοῦ χωρισμοῦ ἐπέρασε τώρα πλειά ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὡς τὸ ἄλλο τὴν καρδιὰ τῆς κόρης του καὶ τοῦ νέου, ποῦ τόσον ἄπονα ἐπεριφρόνησε.

Ἡ ἄφθαστη λύπη εἶχε μεταβάλει τὴν Φαίδρα σὲ φάντασμα. Μόνον τὸ δέρμα καὶ τὰ κόκκαλα εἶχαν μείνει ἔς τὸ ἀγγελικὸ ἐκεῖνο πλασματάκι. Κάθε ἄλλο ἔβγαινε ἀπὸ τὰ ἀσθενικὰ στήθη της ἓνας φλογερὸς ἀναστεναγμὸς. Ἡ καρδιὰ της, ἐνόμιζε κανεῖς, πῶς ἦταν καμίνι, ποῦ ἡ φωτιὰ τὸ καίει χωρὶς νὰ ἔμπορῇ νὰ τὸ καταστρέψῃ. Ὁ σύζυγός της δὲν ἐσκοτιζέτο καὶ τόσον. Τῆς περισσότερες ἡμέρες ἔλειπε. Τὸν ἔπροσκαλοῦσαν ἔς τὰ γειτονικὰ χωριά καὶ πολλὰς φορὰς ἔλειπε καὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρες.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Φαίδρα, ἐνῶ ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε γιὰ μακρυνὸ χωρὶὸ, ποῦ τὸν ἐπροσκάλεσαν γιὰ κάποιον ἀσθενῆ, ἀνοιξε τὸ παράθυρο, ποῦ πρὸς τὴν θάλασσαν

ἔβλεπε καὶ ἐκούμπησε ἐκεῖ γιὰ νὰ καμαρώσῃ ἄλλο
τὴν ἀνθισμένη φύσιν.

Ὁ Μάης εἶχε δέκα πέντε, ἡ ἡμέρα ἦτο Πέμπτη
καὶ ἡ ὥρα 9 τὸ πρωῒ. Τὸ δάκρυά ἐπλημμύρησαν ἔς τὸ
σκελετωμένον πρόσωπόν της.

Ἐν ᾧ ἔκλαιγε καὶ εἶχε καρφωμένο τὸ βλέμμα της
ἔς τὸ χωριό, βλέπει ἔξαφνα ἓνα καλόγερο νᾶρχεται ἔς τὸ
χωριό. Ὁ καλόγερος αὐτὸς ἐφαίνεται, πῶς ἠρχόταν ἀπὸ
μακροννό μέρος, γιὰ τὸ μαῦρό του τὸ ῥάσο εἶχε γείνει
κάτασπρο ἀπὸ τὴ σκόνι. Ἄμα ἐπλησίασε καὶ εἶδε τὴ
Φαίδρα ἔς τὸ παράθυρο τῆς εἶπε :

— «Καλημέρα, καλή κυρία».

— «Καλή σου μέρα», ἀπήντησεν ἐκείνη. «Ἄπο
ποιὸ μοναστήρι ἔρχεσαι ;»

— «Ἄπο μακροννό, πολὺ μακροννό τόπο καλὴ κυ-
ρία. Ἐρχομαι ἔς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος γιὰ μιὰ παρά-
κλησι κάποιου φίλου μου ἀδελφικοῦ, ποῦ ἡ μοῖρα
τὸν ἔφερε ἔς τὸ μοναστήρι ἐκεῖνο, ποῦ κ' ἐγὼ ἔμε-
να. Ὅταν ἔκλεινε τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴ τὰ ξανα-
νοίξῃ πλειά, μοῦ ἀφῆκε παραγγελιὰ νᾶρθῶ ἔς αὐτὸ
ἐδῶ τὸ χωριὸ νᾶρθῶ κάποια κόρη ὡμορφη, κάποια
ἀρχοντοπούλα δυὸ λόγια νὰ τῆς εἶπω. Συμπάθησέ με
γιὰ τὸ θάρρος μου αὐτὸ καὶ γιὰ τὰ πολλὰ τὰ λό-
για μου».

Καὶ ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ τὰ τελευταῖα κάποια ἀνα-
τριχίλα τὸν ἔπιασε. Ἡ καρδιά του ἔκτυποῦσε χωρὶς
ρυθμὸν, ἔκτυποῦσε μὲ διακοπὰς ἀνισόχρονες. Κάποια
συγκίνησις τὸν εἶχε κυριέψει. Ἐρριψε τότε τὸ βλέμ-
μα του πρὸς τὴ γῆ καὶ ἐπερίμενε νὰ τἀπαντήσῃ κάτι ἡ
Φαίδρα.

— «Πολὺ πιστὸς καὶ καλὸς θᾶταν ὁ φίλος σου ἐ-

κεῖνος, εἶπεν ἡ Φαίδρα, καὶ γιαντὸ ἐδέχθης νὰ περιπατήσης τόσον μεγάλον δρόμον! Ἐὰν δὲν τὸ θεωρῆς ἀδιακρισία, καλὲ ἄνθρωπε, εἶπέ μου, ποιά εἶναι ἡ κόρη, ποῦ ζητᾷς; Μπορεῖ νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμη καὶ νὰ σὲ βοηθήσω νὰ τὴν εὔρης».

Ὁ καλόγερος ἀφῆκεν ἓνα μεγάλο ἀναστεναγμόν, ἐσήκωσε τὸ βλέμμα, παρατήρησε καλὰ τὸ πρόσωπο τῆς Φαίδρας καὶ ἔπειτα εἶπε :

— «Εὐχαριστῶ, καλὴ κυρία! Αὐτὴ ἡ κόρη, ποῦ ζητῶ εἶναι κόρη τοῦ Κυρ Κώστα, ποῦ ἄλλοτε ἦταν δῆμ....». Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του, γιὰτὶ ἐκείνη τὸν ἐσταμάτησε, εἶχε βάλει κάποια ὑποψία ὅς τὸ νοῦ τῆς ἀπὸ τὰ προηγούμενα τοῦ τὰ λόγια καὶ τὴν ἄκουσε, πὼς ζητεῖ τὴν κόρην τοῦ Κυρ Κώστα τὸν διέκοψε καὶ ἐνῶ τοῦ ἔλεγε «στάσου, μὴ προχωρῆς» ἔτρεξε κάτω, ἀνοίξε τὴ θύρα καὶ τοῦ ἐφώνησε νὰ ἔλθῃ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ὁ καλόγερος ἐπλησίασεν, ἀλλὰ πάλι μὲ τὸ βλέμμα πρὸς τὰ κάτω. Ὅταν ἐπλησίασε τοῦ εἶπε :

— «Ἐλάτε ἐπάνω, γιὰτὶ ἐγὼ εἶμαι ἐκείνη, ποῦ ζητεῖς ἐλάτε νὰ μοῦ εἰπῆτε ποῖος σᾶς ἔστειλε καὶ τί σᾶς εἶπε νὰ μοῦ εἰπῆτε».

— «Ὁ Θεὸς θὰ μαγαπᾷ, εἶπεν ὁ καλόγερος-καὶ γιαντὸ σ' ἔστειλε ὅςτὸ δρόμο μου πρότῃ», καὶ ἔπειτα ἀνέβηκε.

Ὅταν ἀνέβῃ, ἡ Φαίδρα τοῦ ἐπρόσφερε ἓνα κάθισμα. Ἐκάθησε. Ἡ γλῶσσα του ὅμως ἦταν ξεραμένη. Ἐδίψα πολὺ. Ἐζήτησε ἓνα ποτήρι νερὸ. Ἡ Φαίδρα ἀμέσως τὸ ἔφερε, ἐκεῖνος τότε χωρὶς διακοπὴ τὸ ἔπιε.

Σὰν ἔθεσεν ἐκεῖ σὲ κάποιον τραπέζακι τὸ ποτήρι,

ἐπειδὴ ἦτο ἀνυπόμονη νὰ μάθῃ τὸ μυστικόν, ποῦ ὁ καλόγηρος τῆς ἔφερνε τοῦ εἶπε :

«—Εἰπέτε μου λοιπὸν τώρα ποιὰ εἶναι ἡ παράκλησις τοῦ φίλου σου ; Ποῖος ἦταν αὐτὸς ὁ φίλος σου ;»

— «Θὰ σᾶς εἶπω ἀμέσως κυρὰ μου, ἀλλὰ θέλω πρῶτα νὰ μάθω τὸ ὄνομά σας.»

— «Φαίδρα μὲ λένε» εἶπεν ἐκείνη.

— «Τώρα ἔγω πελοίθησι, πῶς δὲν μὲ γελᾷς, γιατί αὐτὸ τὸ ὄνομα ζητῶ, Θὰ σᾶς τὰ εἶπω τώρα ὅλα ὅπως μοῦ τὰ εἶπεν, ἀλλὰ μὲ κάποια συμφωνίαν. Νὰ μοῦ ὀρκισθῆτε, πῶς δὲν θὰ ταραχθῆτε καθόλου, πῶς δὲν θὰ λυπηθῆτε ὅ,τι καὶ ἂν ἀκούσετε.»

— «Σᾶς τὸ ὀρκίζομαι εἶπε μὲ παράπονον ἡ Φαίδρα.»

— «Ἄκουσε λοιπὸν. Ὡς τὸ μοναστήρι, ποῦ ἔμενα, κάποιο πρωῖ, δὲν ἔθυμοῦμαι καλὰ ποιὸς μῆνας ἦταν, εἶδα ἀπὸ μακρὰ νᾶρχεται κάποιος νέος. Ὅταν ἦλθε κοντὰ εἶδα, πῶς ἦτο νέος εὐμορφος μὲ ἀνάστημα ὑψηλὸν, μὲ μάτια γαλανὰ, μέσα ἔς τὰ ὁποῖα ὅλη τῆς καρδιάς του ἡ ἀγνότης ἐκαθρεπτιζέτο, μὲ ἐξωτερικὸ καλὸ, τὸ ὁποῖον ἔδειχνε, πῶς ὁ νέος αὐτὸς ἦταν γραμματισμένος καὶ πολιτισμένος ἄνθρωπος. Ὡς τὸ πρόσωπὸ του ἦταν ζωγραφισμένη ἡ λύπη τῆς καρδιάς του. Ἦταν τὰ μάτια του βουρκωμένα ! Φαινόταν, πῶς ἡ καρδιά του ἔπασχε, πῶς ἔπονουσε, πῶς ἔκλαιγε. Μὲ ἐχαιρέτισε καὶ τὸν ἐχαιρέτισα καὶ ἐγὼ καὶ ἔπειτα τὸν ἐπῆρα ἔς τὸ κελλί μου νὰ τὸν φιλοξενήσω ! Σὰν ἐξεκουράστηκε τὸν ῥώτησα ποῦ πηγαίνει καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεται. Ἐκεῖνος τότε μοῦ εἶπε, πῶς ἦλθε ἔς τὸ μοναστήρι γιὰ νὰ φορέσῃ τὸ ῥάσο τοῦ καλογήρου, γιατί ἐκείνη, π' ἀγαποῦσε, παντρεύτηκεν, ἐπῆρεν

ἄλλον. Δὲν ἤθελε νὰ μείνη πλειά ᾽ς τὸν κόσμον χωρὶς ἐκείνη, ᾽ς τὴν ὁποίαν τὴν καρδιὰ του εἶχε δώσει! Γιαυτὸ ἤλθε νὰ γείνη καλόγηρος».

Ἄλλάσει ὁμως ἔξαφνα τὴ φωνή του· εἶδε, πῶς τὰ μάτια τῆς Φαίδρας ἔτρεχαν· ἔξακολούθησε:

— «Ἄφου λοιπὸν ἡ Φαίδρα του, — μὲ πόση γλύκα μοῦ εἶπε τὸ ὄνομα αὐτό! — τὸν ἔξέχασε, ἔλησμόνησε τὸν ὄρκον της τὰ λόγια, τὰ ὁποῖα εἶπαν ἀγκαλισμένοι τὴ στιγμή, ποῦ θὰ ἐχώριζαν, τὸν ὄρκο τὸν ᾽δικό της «ἡ ἀγάπη μου θὰ μένη ὅσω καὶ ἐγὼ θὰ μένω ᾽ς τὴ ζωὴ, ὁ ὄρκος μου δὲν θά...».

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὸ λόγο του. Ἡ Φαίδρα ἀφῆκε μιὰ σπαρακτικὴ κραυγή.

— «Ζηνόδωρέ μου, εἶπε, δὲν σὲ ἔξέχασα, ἀλλὰ...» καὶ ἀμέσως οἱ λυγμοὶ ἔκοψαν τὴν φωνή της. Ἐγειρε ἔπειτα νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ κάθισμά της.

Ὁ Ζηνόδωρος — αὐτὸν ἔκρυβε τὸ ῥάσο — δὲν τὴν ἀφῆκε νὰ πέσῃ γιατί ἐπρόφθασε καὶ τὴν ἔσφιξε ᾽ς τὴν ἀγκαλιά του.

Ἡ ἄμοιρη, σὰν ἐγνώρισε, τὸν πολυαγαπημένο της ἠθέλησε νὰ πέσῃ ᾽ς τὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς της νὰ φωνάξῃ, πῶς δὲν φταίει, μὰ ἡ ὑπερβολικὴ συγκίνησις τῆς ἔφερε τὴν λιποθυμία. Ἐκεῖνος, ὅταν τὴν ἔβαλε ᾽ς τὴν ἀγκαλιά του, ἐκόλλησε τὰ χεῖλη του ᾽ς τὰ ᾽δικά της, ποῦ ἦσαν ἀκόμη λίγο θερμά, ζωὴ μὲ τὰ φιλιὰ του γιὰ νὰ τῆς δώσει! Δὲν κατώρθωσεν ὁμως νὰ ἴην ξελιποθυμήσῃ.

Τὰ φιλιὰ ὅσο γλυκά, ὅσο δροσερά, ὅσο θερμά κ' ἂν εἶναι δὲν δίδουν τὴν ζωὴν ᾽ς τὴν καρδιὰ, ποῦ ὁ πόνος ἐμάρανε.

Ἡ Φαίδρα ᾽ς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Ζηνόδωρου ἐφαί-

νετο σὰν λείψανο. Τὸ πρόσωπό της ἔκιρνισε σὰν τοῦ φθινοπώρου τὸ κιτριτισμένο φύλλο. Ἡ ἀναπνοή της ἔκόπηκε. Ὁ Ζηνόδωρος ἔθεσε τὸ χέρι του ἔς τὴν καρδιά της νὰκούσῃ ἂν κτυπᾷ. Δὲν ἔχτυπῶσε εἶχε σταματήσει! Ἀπελπισμένος, γιατί κανένα σημεῖο ζωῆς δὲν ἔδιδνε ἔτραβοῦσε τὰ μαλλιά του καὶ σὰν τρελλὸς ἐφώναζε «Φαίδρα μου!» «Φαίδρα μου!» Ἡ Φαίδρα δὲν ἀκούει πλειά! Τὰ αὐτιά της τὰ εἶχε σκεπάσει τὸ πέπλο τοῦ θανάτου!

Παραδόξως ὅμως σὲ μιὰ στιγμή ἔμισοανοίγει τὰ μάτια της. Φανῆκαν, πῶς ἦσαν θολωμένα. Τὰ ἐκάρφωσε ἔς τὸ βλέμμα τοῦ Ζηνόδωρου. Μὲ τὸ βλέμμα της αὐτὸ σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε «Ζηνόδωρέ μου, σὲ ἀγαπῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά. Δὲν φταίω ἐγώ, ἀλλὰ ὁ πατέρας μου. Ἐκεῖνος κατέστρεψε τὴν εὐτυχίαν μας!».

Ἐμειναν ἄλλες στιγμὲς ἔτσι ἔμισοανοιγμένα. Ἐξαφνα, ἐνῶ ἓνα μέγαλον ἀφῆκεν ἀναστεναγμόν, ἔκλεισαν καὶ πάλι, ἀλλὰ τώρα γιὰ νὰ μὴ ξανανοίξουν πλειά!

Μὲ τὸ κλείσιμο τῶν ματιῶν της ἐβγῆκε καὶ ἡ ἀγνή της ψυχὴ!

Ὁ Ζηνόδωρος ἔχασε τώρα κάθε ἐλπίδα. Ἀπελπισία ἐθρόνιασε ἔς τὴν ψυχὴν του. Τὶ νὰ κάμῃ! Ἐκεῖνη π'ἀγαποῦσε ἔξεψύχησε μέσα ἔς τὴν ἀγκαλιά του! Τὶ τοῦ ἔμνε πλειά! Φουρτούνησαν τὰ στήθη του! Τα μυαλά του ἔφυγαν ἀπὸ τὴν θέσιν των. Δὲν ἔχει πλειά τὸ λογικό του δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται! Εἶναι τρελλὸς ὅπως διόλου.

Ἐστὴ τρέλλα του ἐπάνω στηρίζει τὸ πιστόλι του ἔς τὸ μέτωπό του, σύρει τὴν σκανδάλη καὶ μὲ τὸ κτύπο πάφῃκε, ἔκολλησαν τὰ μυαλά του ἔς τὸν τοῖχο!

Ἔπεσε κί' αὐτὸς ἐκεῖ, ἀπάνω ἔς τὸ σῶμα τῆς λατρευ-
τῆς του! Ἔπεσε κί' αὐτὸς ἐκεῖ θῦμα τῆς ἀγάπης του
τῆς μεγάλης, ἀλλὰ πρὸ παντός θῦμα τοῦ κακούργου
ἐκείνου πατέρα, θῦμα τῆς κακιᾶς τοῦ κόσμου συνη-
θείας!!!

Καὶ ἔτσι ἡ ἀγάπη τῶν δύο αὐτῶν ἀγαπημένων
καρδιῶν, ποῦ εἶχε γεννηθῆ μετὰ τοῦ Μάη τὰ λουλούδια
καὶ τῆς δροσιᾶς, ἔσβυσε τώρα ποῦ πάλιν ἡ ἀνοιξὶς
χαρούμενη καὶ γελαστὴ εἶχε γυρίσει!!!

* *
*

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὅλο τὸ Μεγαλοχώρι εἶχε μα-
ζευθῆ ἔς τὸ σπίτι τῆς Φαίδρας. Ὅλοι ἦσαν βυθισμέ-
νοι σὲ πένθος μεγάλο. Ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι κα-
τάρες ἔδιναν ἔς τὸν Κύρ Κώστα, γιὰ αὐτὸς ἦταν ἡ
αἰτία νὰ χαθοῦν δύο ψυχὲς ἀθῶες.

Τὴν κηδεῖαν τῶν ὅλοι ἠκολούθησαν. Ἐστὸ χωριὸ
δὲν ἔμεινε κανεὶς. Ὅλοι ἤλθαν ἔς τὸ νεκροταφεῖον.
Ὅλων τὰ μάτια ἐπλημμύρησαν ἀπὸ δάκρυα.

Ἔσκαψαν ἐκεῖ ἓνα λάκκον καὶ τοὺς ἔθαψαν καὶ τοὺς
δύο μαζί, τὸν ἓνα ἔς τὸ πλευρὸ τοῦ ἄλλου. Τώρα πλεῖα
δὲν εἶναι φόβος ποτὲ νὰ χωριστοῦνε. Ἔσμιξαν πεθα-
μένοι. Πεθαμένους κανεὶς δὲν ξεχωρίζει!

Πάνω ἔς τὴν πλάκα τῆ μαρμαρένια, ποῦ τοὺς σκέ-
πασε, ἔπειτ' ἀπὸ ἄλιγον καιρὸ ὁ πιστὸς τοῦ Ζηνοδό-
ρου φίλος, ὁ Θύμιος ἐχάραξε μετὰ τὰ ἴδια του τὰ χεῖρα
αὐτὰ τὰ λόγια :

*Μέσα ἔς τὰ βάθη τὰ ψυχρὰ,
ἔς' αὐτὸ τὸ μαῦρον μνήμα
ἀγκαλιασμένες δυὸ καρδιᾶς
κοιμοῦνται ὦ! τι κρῖμα!*

*Ἐστὸν κόσμον τῆς ξεχώρισε
κάποια κακὰ συνήθεια,
μὰ ὁ θάνατος τῆς ἔσμιξε
γὰ πάντοτε, ἔς τάλήθεια!!!*

Καὶ οἱ ἄλλοι τι ἀπέγειναν; Ὁ Μιχαλάκις ἔπειτ' ἀπὸ ἴλιγον καιρὸν ἐπῆρεν ἄλλην γυναῖκα· ὁ θάνατος τῆς Φαίδρας πολὺ ὀλίγο τὸν ἐστενοχώρησε.

Οἱ γονεῖς τοῦ Ζηνοδώρου; Μαύρη συμφορὰ τοὺς ἴπλάκωσε! Τώρα θὰ κάνουν μνημόσυνα ὄχι ἔς τὸ ζωντανό των παιδι, ἀλλὰ ἔς τὸ πεθαμένο!

Καὶ ὁ κύρ Κώστας ὁ ἄλλοτε δῆμαρχος;

Ἐπιωρηθήη κι' αὐτὸς μὲ τὸ παραπάνω. Ἐπειτ' ἀπὸ ἴλιγες ἡμέρες ἐτρελλάθη. Τὰ παιδιὰ ἔς τοὺς δρόμους τὸν πετροβολοῦσαν! Τὶ ἐκέρδησε; Ἦθελεν ὁ δυστυχισμένος νὰ δώσῃ ἔς τὴ θυγατέρα του ἄνδρα ἀπὸ μεγάλη σειρὰ, μὲ ἄφθονα πλοῦτη, γιὰ τὴν ἄθαρροῦσε ὁ ἄμοιρος, πὼς ὅλα αὐτὰ φέρουνε τὴν εὐτυχία! Πόσο ἀπατήθηκε! Ἐβίασε τὴν πολυαγαπημένη του Φαίδρα νὰ θυσιάσῃ ὅ,τι ἄγνὸ ἐγεννήθη ἔς τὴν καρδιά της, τὰ συναισθήματά της τὴν εὐτυχία της! Ἀνάγκασε τὴν κόρη του νὰ λησμονήσῃ τὸν ὄρκο της νὰ πνίξῃ ἔς τοὺς κόλπους τῆς καρδιάς της τὸν πόνο της καὶ νὰ πάρῃ ἄνδρα ὄχι τῆς ἰδικῆς της ἐκλογῆς, ὄχι τῆς καρδιάς της, ἄνδρα γιὰ τὸν ὁποῖον καμμιά δὲν ἔτρεφε συμπάθεια! Πόσον σκληρὸ καὶ φοβερὸ νὰ περιορίζῃ κανεὶς μὲ σιδερένιους φραγμοὺς τὴν καρδιά! Ἐξανάγκασε τὴν κόρη του νὰ θυσιάσῃ τὴν εὐτυχία της, τὴν ἐλπίδα της, τὴ χαρὰ της, μὰ τὴν ἴδια στιγμή τὴν ἐξανάγκασε χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ καταλαβαίνῃ, νὰ νοίξῃ τὸ μνήμά της!!

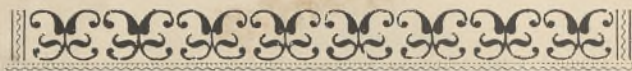
Δυστυχισμένε πατέρα! Ἄν ἤξευρες, πὼς ἡ εὐτυ-

χία ἢ ἀληθινὴ μόνο ὡς τὴν ἀγάπη εὐρίσκεται, μόνο ἢ ἀγάπη τὴ φέρνει, μόνο ὡς τὴν ἡσυχία καὶ τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς ὑπάρχει θὰ ἐφρόντιζες μὲ κάθε τρόπο μὲ κάθε θυσία, ὅλος χαρά, νὰ παντρέψῃς τὴν ἀγαπημένη θυγατέρα σου μὲκεῖνον μόνον, ποῦ οἱ παλμοὶ καὶ οἱ πόθοι τῆς καρδιάς του ἐνώθησαν μὲ τοὺς παλμοὺς καὶ τοὺς πόθους τῆς ἰδικῆς τῆς καρδιάς σὲ μιὰ ἀγνὴ καὶ αἰώνια ἀγάπη, μὲκεῖνο, ποῦ εἶχε φέρει ὡς τὴν καρδιά τῆς τὴ γαλήνη τὸ θρόνο τὸν ἀνθοσπαρμένο τῆς εὐτυχίας!

Δὲν εἶσαι οὔτε ὁ πρῶτος, οὔτε ὁ τελευταῖος! Τὸ σφάλμα σου πολλοὶ τὸ ἔκαμαν!

Ὅσον καιρὸν ὡς τὸν κόσμον τοῦτον τὸν ἄθλιον θὰ κρατῆ αὐτὴ ἢ κακιὰ συνήθεια νὰ νομίζουν, πῶς ἢ ὕλη φέρνει τὴν εὐτυχία τὴ πραγματικὴ, θὰ γίνωνται τέτοια σφάλματα! Πολλοὶ θὰ κάμουν καὶ θὰ πάθουν ὅ,τι καὶ σὺ ἔπαθες! Πολλοὶ θὰ πέσουνε ὡς τὸ σφάλμα, ὡς τὸ ὁποῖον καὶ σὺ ἔπεσες! Ἄς σὲ συχωρέσῃ ὁ Θεός, γιατί καὶ σὺ κἀπως δὲ φταίεις! Σὲ παρέσυρε ἢ κακιὰ τοῦ κόσμου συνήθεια!!

ΤΑ ΔΥΟ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΑ

«Ξένος ἔς τὰ ξένα πῶς περνᾷ
πῶς στρώνει πῶς κοιμᾶται....»

ΠΡΩΙ-Πρωὶ ἴσηκώθηκε σήμερα τῶμορφο παλλη-
κάρι μὲ τῆς περισσιες χάρες, ὁ Λάμπρος, ποῦ
μόλις πρὸ δύο μηνῶν ἤλθε ἔς τὸ Μακρυχώρι,
καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἡ βροχὴ μὲ τῆς ἀπαλὲς καὶ διαμαντένιες σταλα-
ματιές της τῆ γῆ καὶ τὰ χορταράκια, ποῦ μόλις τώρα
ἀρχίζουν πράσινα-πράσινα καὶ ἴτροπαλὰ νὰ πετιῶν-
ται, δροσίζει.

Σήμερα εἶναι σχόλη. Εἶναι ἡ σχόλη ἐκείνη, ποῦ
παίρνει τὴν πασχαλιὰ καὶ τὴ νηστεία φέρνει.

Ἐστὸ δρόμο, ποῦ ἴπηγαίνει πολλὰ βλέπουν τὰ μά-
τια του. Ἐδῶ βλέπει τὸν ἄπονο μακελάρη νὰ προσ-
παθῆ νὰ καταφέρῃ ἓνα ἴξαγριωμένο χοῖρο γιὰ νὰ
τοῦ καρφώσῃ τὸ μαχαίρι ἔς τὸ λαιμό, κ' ἐκεῖ παρα-
κάτω ἄλλον νὰ σφάζῃ ἄσπλαχνα τὰ μικρὰ πυκνό-
μαλλα λευκὰ ἀρνάκια, ποῦ μὲ λαχτάρα σπαρταροῦν
ἔς τὰ χέρια του...

Οἱ ἄνθρωποι τρέχουν ἴπάνω κάτω. ἸΑπ' ἐδῶ
φωνὲς κι' ἀπ' ἐκεῖ ποδοβολητό. Καθένας φροντίζει
κάτι νὰ πάρῃ σήμερα γιὰ νὰποκρέψῃ τὸ βράδυ καὶ
νὰποχαιρετίσῃ τὴν πασχαλιὰ, γιὰτὶ ποιὸς ξέρει, ἂν τοῦ

χρόνου σ'άν σήμερα θά ζῆ γιά νά ξαναποκρέψη καί πάλι μὲ τ'άγαπημένα του τὰ παιδιά, μὲ τὴ λατρευτὴ του τὴ γυναῖκα, μὲ τοὺς συγγενεῖς του, μὲ τοὺς φίλους του μὲ τὰς προσφιλεῖς του ὑπάρξεις.

Γυρίζει ὅλο τὸ χωρὶὸ καὶ τὰ μάτια του πολλὰ βλέπουν. Ἡ καρδιά του κλαίει. Τὰ γόνατά του λύνονται. Δὲν ἔμπορεῖ πλεῖα νὰ προχωρήσῃ, ἂν καὶ μεγάλο γιὰ τοῦτο εἶχε πόθο, κ' ἔτσι ἀναγκάζεται μὲ κόπο νὰ γυρίσῃ ἔς τὸ φτωχικὸ του καλύβι. Δὲν εὐρῆκε κανένα ἔς αὐτό! Ἀλλὰ καὶ ποιὸν ναῦρισκε; Ποιὸν ἄλλον ἀπὸ τὴ μοναξιά; Ἡμητέρα του, ὧ συμφορὰ του, λείπει μακρὰ ἔς τὴν πατρίδα του τὴ Ζάκυνθο μαζί μὲ τ'ἀλλὰ του τ'ἀδελφάκια! Ὁ πατέρας του, καὶ ἄλλοι κείνος λείπει, καὶ μάλιστα πολὺ, μὰ πολὺ μακρὰ! Εἶναι ἔς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ποῦ ὅποιος τὸ ἐπισκεφθῆ δὲν γυρίζει πλεῖα. Εἶνε ἔς τὴν ἄλλη... τὴ ζωὴ! Οἱ φίλοι του, οἱ συγγενεῖς του, ὅλοι οἱ ἄδικοί του μακρὰ του καὶ ἐκεῖνοι μένουν. Ἡ λύπη του μεγαλώνει, θεωρεῖται. Ποτάμι τρέχουν τὰ δάκρυά του. Συλλογίζεται τὴ τόση του τὴ καταφρόνια, τὴ τόση του τὴν ἐρημιά, τὴν τόση του τὴ μοναξιά καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ φεύγουν ἀπὸ τὰ στήθια του μαῦροι ἀναστεναγμοὶ τῶσον μαῦροι καὶ φοβεροί, ποῦ καὶ τὴν πλεῖο σκληρὴ καρδιά κάνουν γὰ κλαίῃ καὶ τὴν πλεῖο ἀναίσθητη ψυχὴ νὰ λυπάται!

Ἡ βροχὴ ἀρχίζει τώρα νὰ σταματᾷ κ' ὁ οὐρανὸς νὰ φαίνεται κατακάθαρος, γιὰ τὸ σύννεφα ὁ ἥλιος τὰ διώχνει καὶ τρέχουν βιαστικὰ νὰ κρουφοῦν πίσω ἀπ' τὰ βουνά. Ἐτσι γελαστός, ποῦ ἔξεπρόβαλλε τώρα ὁ ἥλιος μὲ τὴς κατάλευκές του τὴς ἀχτίδες, ποῦ μέσα ἔς τὴς διαμαντένιες σταγόνες χίλια παίρνουν χρώματα,

τὰ χρώματα, ποῦ τὰ ζεφεῖρια τὰ σμαράγδια καὶ τὰ ρουμπίνια ἀντανακλοῦν, ὁ κόσμος ἠμοιάζει σὰν μαγεμένος. Ἡ πλάσις ὅλη, ἔτσι ποτισμένη καὶ στολισμένη ποῦ εἶναι μὲ τῆς τόσες τῆς ἀνταύγειες, τὰ τόσα τῆς τὰ χρώματα μέσα ἔς τὰ ὁποῖα ὁ ἥλιος καθρεπτίζεται τὸν πόνο του κάπως μαλακώνουν.

Τὸ σπίτι τοῦ φαίνεται μαῦρο κ' ἀγριωμένο θε-
ρῶ μᾶνοιχτὸ στόμα, ἔτοιμο νὰ τὸν καταπιῇ.

Ἄπ' τὸ παράθυρο ποῦ εὐρίσκεται βλέπει αὐτὴ τὴ
μεγάλῃ τὴν περίσσια τοῦ κόσμου ὠμορφάδα καὶ ἡ
ψυχὴ του κάπως ἀναγαλλιάζει. Ἡ ἔξοχὴ τοῦ φαίνεται,
πῶς τὸν προσκαλεῖ. Θέλει τώρα νὰ πεταχθῇ ἔξω, νὰ
τρέξῃ ἄνω ἔς τὸ βουνό, κ' ἄπ' ἐκεῖ νὰ καμαρώσῃ
τὸν κόσμον, νὰ ρίξῃ κάτω τὸ βλέμμα του ἔς τὸν ἀνοι-
κτὸν ὀρίζοντα νὰ ἴδῃ ὅλη τὴν ἀσύγκριτην αὐτὴν τοῦ
κόσμου ὠμορφάδα, νὰ σκιρτήσῃ ἡ καρδιά του νὰ χορ-
τάσῃ τὰ μάτια του ἀπὸ εὐχαρίστησιν νὰ πάψῃ πλειὰ
τὸ δάκρυ νὰ τὰ λούζῃ, νὰ αναπαυθῇ ἡ ταραγμένη,
ἡ φουρτουγιασμένη του ψυχὴ ἄνω ἔς τὴ μεγαλοπρε-
πεστάτη καὶ μαγευτικωτάτη αὐτὴ θεά !

* *
*

Σὰν ζαρκάδι, ποῦ κυνηγὸς κυνηγᾷ ἀνεβαίνει ἔς τὸ
μικρὸ βουνό, ποῦ μόλις λίγες στιγμὲς ἀπὸ τὸ σπίτι
του ἀπέχει.

Ἀκόμη δὲν ἔχει ἀνεβῆ ἔς τὴν κορυφὴν του, καὶ νὰ,
ἔμπροστά του ἕνας νηὸς λεβέντης. Ἡ μορφὴ του ἔτσι
λυπημένη, ποῦ φαίνεται ἠμοιάζει τὸ λουλούδι τῶμορφο,
ποῦ καὶ μαραμμένο ἂν εἶναι δείχνει ὅλη του τὴν πρῶ-
την ὠμορφιά. Εἶναι ἔς τὰ μαῦρα ἄντυμένο. Ποιὸς ξέ-
ρει ποιὸ βαρὺ πένθος πλακώνει τὴν καρδιά του καὶ

ποιὰ ἀφθαστη λύπη τὴν ψυχὴν του μαυρίζει. Σὰν τὴν νᾶχη; Ποιὸς νὰ ξέρη! Καὶ ὁμως ἀποφασίζει καὶ τὸν ἐρωτᾷ!

— Ὁ πόνος μου εἶναι πόνος, ποῦ κανενὸς ἄλλου δὲν μοιάζει! Πέρυσιν σὰν ἀπόψε ἔς τὸ πλευρὸν τῆς μανούλας μου κοντὰ ἔς τὰ δέξια μου, ἔς τοὺς ἑδικούς μου, ἔς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς λατρευτῆς μου ἔπερασα τὴν ἀποψινὴν βραδεῖάν! Τώρα ἔς τὸν ξένο τοῦτο τόπον, ποῦ μέσσοριξεν ἡ μοῖρα, ξένος, παντέρμος, μέσα ἔς ἀγνώστους, μέσα ἔς τὴν καταφρόνια μόνος κατάμονος θὰ περάσω! ὦ κόσμε, κόσμε! Κόσμε κακὲ, πόσα κακὰ δὲν κάνεις! Χωρίζεις μάπονιὰ μεγάλη τῆς καρδιῆς, ποῦ ἐσὺ πάλι εἶχες ἐνωμένες καὶ μάσπλαχνία τῆ μιὰ μακρονὰ φέρνεις ἀπὸ τὴν ἄλλη!

Ἦρθα ἔπάνω ἐδῶ γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ξεχάσω, τὴν σημερινὴν ἡμέρα, μὰ βλέπω, πῶς περισσότερο τὴν ἐνθυμοῦμαι, πῶς δὲν τὸ κατορθώνω, γιὰτὶ ἡ ὠμορφιά τοῦ κόσμου περασμένες ἀναμνήσεις ἔς τὸ νοῦ μου φέρνει!

— Ὁ ἴδιος πόνος, ποῦ τὴν καρδιά σου αὐτὴ τὴ στιγμὴ βασανίζει, ὁ ἴδιος καὶ τὴν ἰδικὴν μου τὴν καρδιὰ πιέζει! Ἡ ἴδια λύπη, ποῦ τὴν ψυχὴν σου μὲ μελαγχολία γεμίζει καὶ τὰ στήθια σου, τὰ σπλάγγνα σου μαυρίζει καὶ φουρτουρνιάζει καὶ τὴν ἰδικὴν μου ψυχὴ στενοχωρεῖ καὶ τὰ σωθικά μου τρώγει!

Νά, ποῦ δὲν εἶσαι μοναχός! Νά, ποῦ βλέπεις κι' ἄλλον νᾶχη τὸν ἴδιο μὲ τὸν ἑδικό σου πόνο. Ὁ πόνος σου εἶναι πόνος μου, κι' ὁ στεναγμός σου στεναγμός μου! Πονεῖς γιὰ τὴν μοναξιὰ σου κι' ἀναστενάξεις γιὰ τὴν καταφρόνια σου! Πονῶ κι' ἐγὼ καὶ κλαίω γιὰ τὴν ἐρημιὰ μου, γιὰ τὴν ὄρφανιὰ μου!

Ἄναστενάζω, γιατί μακρὰ ἔπο' κείνους γὰ τοὺς ὁποίους σπαρταροῦ ἢ καρδιά μου μέφευεν ἢ κακιά μου μοῖρα, ἢ τύχη μου ἢ ὄλοσκοῦτεινη! Κι' ὅμως, μαλάκωσε τῶρα τὸν πόνο σου! Δὲν εἶσαι μοναχός σου! Ἔλα, ἂν θέλῃς, σήμερα μαζί μου, μαζί τὰ δυὸ τὰ καταφρονεμένα, τὰ δυὸ παντέρμα ἔδῶ, νὰ πᾶμε κάτω ἔς τὸ χωριό, ἔς τὸ δικό μου τὸ σπίτι κ' ἐκεῖ τὰ δυὸ μας, μόνα κατάμονα, γλέντι τῆς ἐρημιᾶς νὰ κάμωμε, καὶ μαζί τὴν ἀποψινὴ βραδεῖα νὰ περάσωμεν! Ἔλα νὰ ποῦμε τραγούδια τῆς ξενιτειᾶς, τοῦ χωρισμοῦ τραγούδια, τραγούδια τοῦ πόνου μας νὰ μοιάζουν. Κάθε στεναγμός σου θᾶναι καὶ ἑδικός μου στεναγμός! Κάθε παλμός, ποῦ θᾶφήνη ἢ καρδιά σου καὶ ἢ ἑδική μου καρδιά θᾶφήνη καὶ κάθε λέξι, ποῦ θὰ λένε τὰ λυπημένα χεῖλη σου καὶ τὰ ἑδικά μου θὰ λένε! Ἔλα χωρὶς κανένα φόβο, πῶς μὲ τὰ λόγια σου θὰ μεγαλώσης τὸν πόνο μου! Πᾶμε κάτω ἔς τὸ χωριὸ ἔς τὸ σπίτι τὸ ἑδικό μου, τὴν ἀποψινὴ βραδεῖα νὰ περάσωμε!

*

**

Ἦρθε τὸ βράδυ. Ἡ γειτονιὰ βουίξει ἀπὸ γλέντι. Ἐστὸ ἓνα σπίτι τραγούδι φαιδρό, ἔς τᾶλλο χαρά. Σὲ τοῦτο ἢ μάνα σφίγγει ἔς τὴν ἀγκαλιὰ τὸ μικρὸ τῆς, ἔς ἐκεῖνο ἢ μᾶμμη κι' ὁ γέρος παπποῦς χαρούμενοι κοντὰ ἔς τὰ παιδιὰ τους, κοντὰ ἔς τὰ ἐγγόνια τους γλεντοῦν κι' ἀποκρεῦουν.

Ἐστὸ ἓνα σπίτι μυρίζει ὄρνιθα καλοψημένη, ἔς τᾶλλο ἀρνάκι καὶ ἔς τὸ κάθε ἓνα ξεχωριστὸ φαγητὸ ἀνάλογο ἔς τὴ δύναμι τοῦ κάθε νοικοκύρη.

Ὅλοι μὲ χαρὰ γελαστοὶ καὶ καλόκαρδοι τὴν χρυ-

νιάρικην αὐτὴν βραδεῖα διασκεδάζουσι μὲ τραγούδια
ὀλόγαρα καὶ μὲ γλυκὸ κρασί, ποῦ φέρνει ἕς τὴν καρδιὰ
τὴν εὐθυμία.

Τὰ δυὸ τὰ ξένα ποῦ γλεντοῦν; Ἐφρόντισε κανεῖς
γιὰ ἑκεῖνα; ἐφρόντισε κάτι νὰ ἐτοιμάσῃ γι' αὐτά,
γιὰ τὸ βράδυ τοῦτο, ποῦ τόσες ἐτοιμασίαι θέλει; Κα-
νεῖς!

*ἌΚανεῖς δὲν ἦλθε νὰ τὰ ἰδῇ,
Κανεῖς νὰ τὰ ρωτήσῃ,
Κανεῖς μέσα ἕς τὰ στήθια των
Παρηγοριὰ νὰ χύσῃ!*

Τὸ ἓνα ξένο ἦρθε ἕς τὸ σπίτι τοῦ ἄλλου ξένου.

Ὁ ξένος ἕς τὰ ξένα πῶς περνᾷ ὁ ξένος μόνο ξέρει.

Τὰ ξένα δὲν τὸν ῥωτοῦνε! Ποιὸς ἕς τὰ ξένα ἕς τὴν
ξένη τοῦ ξένου τὴν καρδιὰ παρηγοριὰ ρίχνει; Ὁ
ἓνας ξένος τὸν ἄλλο παρηγορεῖ καὶ ὅσον βάλσαμο
ἔμπορεῖ χύνει ἕς τὴν καρδιά του, γιὰ τὴν ξενιτεμέ-
νες καρδιές ὁ ἴδιος πόνος τῆς φαρμακώνει!!

Μακρὰ, χωρὶς αὐτά, ἀπόψε οἱ γονεῖς των θάπο-
κρέψουν μὲ τὰλλα τὰδελφάκια των. Καὶ τὰ ξένα αὐ-
τὰ μὲ ποιὸν θὰ γλεντίσουν, μὲ ποιὸν θάποκρέψουν;

—Μὲ τὸν πόνο τους, μὲ τὴ μοναξιά τους, μὲ τὴν
καταφρόνια, ποῦ τὰ ξένα φέρνουν!!

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΧΡΟΝΗΣ

«Απόθανε να σάγαπῶ...»

ΣΤΟ βορεινὸ μέρος τοῦ χωριοῦ, κοντὰ ἔς τὴν ἀκρογιαλιά εὐρίσκεται ἡ κατάλευκη μικρὴ ἐκκλησοῦλα τῆς Παναγίας.

Γύρω γύρω σαυτὴν εἶναι κτισμένα μερικὰ μικρὰ κομπὰ φτωγικὰ σπιτάκια.

Σ' ἓνα ἀπὸ αὐτά, ποῦ οὔτε γιὰ ὀρνιθῶνα δὲν ἔκανε, ἔστο χειρότερο ἀπ' ὅλα, ἔκατοικοῦσε ἡ οἰκογένεια τοῦ Μπάρμπα Χρόνη, ἀποτελουμένη ἀπ' αὐτὸν τὸν Μπάρμπα Χρόνη, καὶ ἀπὸ τὴ γυναῖκά του. Εἶχαν καὶ ἓνα παιδί, μὰ ἔκεινο τώρα καὶ τόσον καιρὸν τοὺς ἄφησε, γιὰτὶ ἐπαντρεύτηκε καὶ ἔκθισε σὲ ξεχωριστὸ πειὸ μεγάλο σπίτι.

Ὁ Μπάρμπα Χρόνης ἔς τὸ Ἀσπροχώρι - ἔτσι τὸ ἔλεγαν τὸ χωριὸ του - ἦταν πολὺ γνωστὸς. Κι' αὐτὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ τὸν ἐγνώριζαν.

Ἐστὰ μικρὰ μου τὰ χρόνια τὸν ἔβλεπα κι' ἐγὼ τακτικά. Τὸ ἀνάστημά του τὸ κοντό, τὸ κορμί του τὸ ἀδύνατο, τὸ ἀσθενικό καὶ κοκκαλιάρικο, βαθειὰ ἐτυπώθηκε ἔς τὴ μνήμη μου. Πλειά βαθειὰ ἔς τὸ νοῦ μου ὅμως ἔχαράχθηκε τὸ μακρὸν πύλινο τσιμπούκι του, ὃ ἀχώριστος αὐτὸς σόντροφός του, γιὰτὶ τώρα κάθε

φορά, ποῦ θὰ τύχη νὰ ἰδῶ τσιμπούκι ἀμέσως ἔρχεται ἔς τὸ νοῦ μου ὁ Μπάρμπα Χρόνης.

Ὅταν ἐπερπατοῦσεν ἔγερνε πάντα τὴν κεφαλή του πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκύρτωνε τὸ κορμί του. Ἐπὶ μακρὰ, ἂν τὸν παρατηροῦσε κανεὶς θὰ τὸν νόμιζε παιδί.

Πολλὲς δουλειὲς ἔκανε νὰ βγάλη τὸ ψομί του. Ἡ δουλειὰ ἄτροπὴ δὲν ἔχει.

Κάθε πρωὶ ἐπήγαινε ἔς τὴν πόλι μὲ ἓνα κοφίνι ἔς τὸν ὄμο καὶ ἔφερε τὰ ψούνια ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἔς τὰ σπίτια τῶν προϋχόντων καὶ ἐκέρδιζε μερικὰ δεκάκια. Τακτικὰ τὸν ἔβλεπε κανεὶς ἔς τὸ δρόμο κάθε πρωὶ μὲ τὸ κοφινάκι του ἔς τὸν ὄμο καὶ μὲ τὸ ἀγαπημένο του τὸ τσιμπονάκι ἔς τὸ στόμα καὶ ἐβάδιζε σιγὰ-σιγὰ, μὲ ρυθμὸ παραξένο, γιὰ τὰ ἀσθενικά του πόδια καὶ τὸ ἀσθενικό του τὸ κορμί δὲν τὸν ἄφιναν νὰ βαδίξῃ γρήγορα.

Ὅταν ἐτελείωνε αὐτὴν τὴν ἐργασία, τὸ ἀπομεσήμερο, ἔπαιρνε ἓνα καλαθάκι ἔς τὸ χέρι, μιὰ σακκοῦλα, ἓνα παληὸ σκουπάκι καὶ ἐρχόταν ἔς τὸ βασιλικὸ δρόμο. Ἐσοκούπιζε τὴν κοπριὰ τῶν ζώων τὴν ἐμάζευεν, ἐγέμιζε τὸ καλάθι καὶ ἔπειτα τὸ ἔφερε καὶ τὸ ἀδειάζε ἔς τὴν σακκοῦλα, τὴν ὁποίαν ἐκεῖ σὲ μίαν ἄκρα ἄφηνε. Σὰν ἐγέμιζε τὴν σακκοῦλα τὴν ἐσήκωνε ἔς τὸν ὄμο του καὶ σιγὰ σιγὰ τὴν ἔφερε καὶ τὴν ἔχυνε ἔς τὸν κοπρόλακκο, ποῦ εὐρίσκετο ἔς τὴν αὐλή του. Ἐπὶ καιρὸ σὲ καιρὸ τὴν ἔπλωυσε καὶ ἔπαιρνε μερικὰ γρόσια.

Πολλὲς φορὲς ἔκανε καὶ τὸ λούστρο. Ἐν γένει ἔκανε ὅτι ἔμποροῦσε γὰ νὰ βγάλη τὸ ψομί του. Κατόρθωσε μάλιστα νὰ γάμη ἀπὸ τῆς οἰκονομίας του καὶ ἓνα σπίτι—ὄχι βέβαια κείνο, ποῦ ἐκάθητο, αὐτὸ τὸ εἶχε κτίσει γι'αὐτὸν τὸ παιδί του— ἔς τὸ ὅποιον κά-

θεται τώρα αὐτός ὁ γυιός του ἀπὸ τὸν καιρό, ποῦ παντρεύηκε.

Οἱ χωριανοὶ ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ ὅπως ἔμποροῦσαν τὸν ἔβοηθοῦσαν.

Ἀπὸ κάθε τόπον ὅμως, ἀπὸ κάθε κοινωνία δὲν λείπουν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, πάγαποῦν νὰ διασκεδάσουν εἰς βάρος μερικῶν ἀσθενικῶν ὑπάρξεων πειράζοντες καὶ ἐνοχλοῦντες αὐτάς. Καὶ ἀπὸ τὸ Ἄσπροχώρι δὲν ἔλειπαν τοῦ εἴδους αὐτοῦ οἱ πειρασμοί.

Μία ἡμέρα κάποιος ἀπ' αὐτοὺς ἤθελε νὰ παίξῃ κάποιο παιγνίδι ἔς τὸν Μπάρμπα Χρόνη γιὰ νὰ ξεσπάσῃ τὸ μεράκι του.

— «Μοῦ δίνεις τὸ τσιμπούκι σου νὰ τὸ γεμήσω καπνόν», εἶπε ἔς τὸ Μπάρμπα Χρόνη, ἐνῶ περνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί του.

— «Καὶ μερωτᾶς; Μὲ ὅλη μου τὴν εὐχαρίστησι», λέγει ὁ καυμένος ὁ Μπάρμπα Χρόνης.

Ἐπῆρε ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος τὸ τσιμπούκι τοῦ Μπάρμπα Χρόνη, ἔρριψε κάτι τι ἔς αὐτὸ καὶ ἔπειτα τὸ ἀπογέμησε μὲ καπνὸ, τὸ ἄναψε καὶ ἐν ᾧ τὸ ἔδιδε ἔς αὐτὸν τοῦ ἔλεγε :

— «Τώρα Μπάρμπα Χρόνη θὰ καπνίσῃς εὐχάριστα, σοῦ ἔβαλα ἓνα καπνὸ ἔξαιρετο».

Ἐπῆρε ὁ ἀνύποτος γέρος τὸ τσιμπούκι του, εὐχαρίστησε τὸν εὐεργέτην του καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὴ δουλιὰ του.

Εἶχε προχωρήσει μερικὰ βήματα. Ἐξαφνα ἀκούει πατήματα ἀλόγου. Σηκώνει τὴν κεφαλὴ του καὶ βλέπει ἓνα λευκὸ κομπὸ ἄλογο καὶ καβαλάρη ἓνα ἀξιωματικὸν Τούρκον, τοῦ ὁποίου τὸ ἀνορθωμένο μουστάκι ἐφοβέριζε τὸν οὐρανόν.

— «Ντόσε μου, ὦρὲ γέρο, τὸ φωτιά σου!» λέγει ἔς τὸν Μπάρμπα Χρόνη, μόλις τὸν εἶδε.

Ἄμεσως ἐκεῖνος τοῦ δίδει τὸν τσιμπούκι. Τὸ πέρνει μὲ χαρὰν ὁ Τοῦρκος, τὸ πλησιάζει ἔς τὸ στόμα του καὶ, ἐνῶ προσπαθεῖ νάψῃ τὸ τσιγάρο του ἀκούεται ἕνας ἑλαφρὸς κτύπος. Τὰ ὑπολείμματα τοῦ καπνοῦ καὶ ἡ στάχτη ἐπετάχθηκαν ἔς τὸ πρόσωπό του, τὸ ὁποῖον ἔκαψαν σὲ μερικὰ μέρη, ἐκαψάλισαν δὲ καὶ τὸ ὑπερήφανό του μουστάκι.

Χωρὶς νὰ χάσῃ τότε καιρὸ σέρνει τὸ σπαθί του καὶ ἐτοιμάζεται νὰ τὸ κατεβάσῃ ἔς τὴν κεφαλὴ τοῦ γέρου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ φόβο του τρέμει σὰν φύλλο.

Κατὰ καλὴν τὴν τύχην ἔτυχε νὰ περῶν κάποιος γνωστός ἔς τὸν Τοῦρκον. Παρεκάλεσε τοῦτον νὰ τὸν συγχωρήσῃ, διότι δὲν φταίει. Ὁ Τοῦρκος, ὁ ὁποῖος ὑπέθεσε συνωμοσίαν, τὸν ἐσυγχώρησε τότε. Καθένας ἐννοεῖ μὲ τί εἶδους καπνὸ ἐγέμησε τὸ τσιμούκι ἐκεῖνος ὁ φίλος

Φεύγει ὁ ἀξιωματικὸς μὲ ὕβρεις, ἐν ᾧ ὁ δυστυχὴς γέρος προσπαθεῖ νὰ βρῇ τὸ τσιμπούκι του, ποῦ τὸ χέρι τοῦ ἐξαγριωθέντος Τοῦρκου μακρὰ ἔρριψε. Μὲ πολὺν κόπον τὸ εὔρεν, ἀλλὰ ἦτο ἐντελῶς ἀγνώριστον. Ἔκαμε τότε ὄρκον βαρὺν καμμιὰ πλειὰ φορὰ νὰ μὴ τὸ δώσῃ σὲ κανένα.

Καὶ τὸν ὄρκον του αὐτὸν τὸν ἐφύλαξε.

*

**

Ἦρθε καιρὸς ὅμως ποῦ οἱ δρόμοι ἔχασαν τὸν φίλον καὶ οἱ πειρασμοὶ τὸ θῦμά των. Ὁ Μπάρμπα-Χρόνης πουθενὰ δὲν φαίνεται. Τί ἔγινε; Μήπως

ἴπεθανε ; Μήπως ἔκαμε μακρονὸ ταξίδι ; Κανείς δὲν ἔγνωρίζε ποῦ εὐρίσκετο.

Κάποια ἴμέρα, ἓνα παιδάκι ὡς δώδεκα χρονῶν μὲ κάποιον δέμα ἔς τὴν μασχάλην ἔτρεχε βιαστικά-βιαστικά.

Στὸ δρόμο κάποια γρη῏ὰ τὸ ἴσταμάτησε.

— «Ποῦ πηγαίνεις καὶ βιάζεσαι τόσο πολὺ ;» τοῦ λέγει.

— «Ἵ τοῦ παπποῦ μου.»

— «Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ παπποῦς σου ;»

— «Ὁ Μπάρμπα Χρόνης, δὲν τὸν ξέρεις ;»

— «Μὰ δὲν ἴπεθανε ; ἴΕγὼ ἔμαθα, πῶς ἴπεθανε.»

— «ἽΟγε δὲν ἴπεθανε. Καλύτερα θάταν νὰ ἴταν ἀποθαμμένος.»

— «Γιατὶ παιδί μου ;»

— «Γιατὶ λείει ; Γιατὶ μᾶς παιδεύει.»

— «Τὶ παίδεμα σᾶς κάνει ;»

— «Καὶ τὶ θέλεις νὰ μᾶς κάνει ; ἴΕπάνω ἔς τὸ κρεββάτι του ξαπλωμένος, χωρὶς φῶς, στραβὸς φωνάζει ὅλη τὴν ὥρα, πῶς πεινᾶ, Δὲν βλέπεις ; Τοῦ πηγαίνω τροφή ;»

Καὶ πραγματικῶς ὁ Μπάρμπα Χρόνης τώρα καὶ τόσα χρόνια ἔχει χάσει τὸ φῶς του.

ἽΟλες οἱ συμφορές, ὅλες ἡ δυστυχίες εἶναι κακές, μὰ σᾶν ἐκεῖνες, ποῦ φέρνει ἡ τύφλωσις δὲν εἶναι καμμιᾶ. ἽΟ στραβὸς εἶναι ὁ πλεῖον δυστυχισμένος τοῦ κόσμου !

Κλεισμένος ἔς τὸ μικρὸ φτωχικὸ σπιτάκι του ἐκαταριῶνταν τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμῇ, ποῦ ἐγεννήθη.

Δὲν ἴμπορεῖ τώρα ὁ ἄτυχος, ὁ ἄμοιρος νὰ ἔρχεται ἔς τὴν ἀγορά νὰ δουλεύη. ἴΕχασε τὸν ὀδηγὸ του.

Εἶναι στραβός. Εἶναι ἀπερίγραπτη ἡ δυστυχία του. Ἡ πείνα φοβερὰ τὸν βασανίζει.

Τὸ παιδί του ἔς τὰ πρῶτα χρόνια, ποῦ ἔχασε τὸ φῶς του, τὸ μονάκριβό του τὸ παιδί, κάποτε τὸν βοήθοῦσε. Δὲν τὸν ἄφηνε νὰ πεινᾷ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐκουράστηκε καὶ ἐλιγότεψε τὴν περιποίησίν του. Ἐνα κομμάτι ψωμί καὶ κάποτε—κάποτε ἕλιγο προσφαί ἔστειλε γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου.

Ἡ γρηθὰ του θὰ ἴδουλε, μὰ δὲν τὴν ἄφιναν τὰ γεράματα. Πολλὲς φορὲς ἐζητιάνεψε! Πολλὲς φορὲς ἐκτύπησε ἔς τῆς ξένες πόρτες γιὰ νὰ φέρῃ ἕνα κομμάτι ψωμί τοῦ δυστυχισμένου γέρου της!

Ἡ πείνα ἢ φοβερὰ αὐτὴ ἀρρώστεια καταβασανίζει τὸ ἄμοιρο αὐτὸ ἀνδρόγυνο, Ἔμερες ὀλόκληρες μένουν νηστικοί.

Ὁ δυστυχισμένος γέρος κρατεῖ ὅσο ἔμπορεῖ τὸν πόνο του. Ἐρχεται ὅμως στιγμὴ, ποῦ τὰ δάκρυα ἀπρόσκλητα τρέχουν ἀπ' τὰ μάτια του σὰν μὲ παράπονο πικρὸ φωνάζει «πεινῶ!, πεινῶ!».

Φωνάζει, καὶ ὅμως κανεὶς δὲν τὸν ἀκούει, κανεὶς δὲν ἔρχεται νὰ τὸν ἴδῃ.

Λησμονημένος, ἔρημος ἄνω ἔς τὸ ἀχυρένιο στρῶμα τὸ κουρελιασμένο, στριφογυρίζει τὸ κατασκελετωμένο κορμί του.

Τὸ παιδί του, ἂν καμμιὰ φορὰ ἀπεφάσιζε νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἴδῃ, δὲν τὸ κατῶρθωνε. Ὅλη του τὴ στοργὴ ὅλη τὴν ἀγάπη, ποῦ σαυτὸν ἔτρεφε, τὴν ἔπνιξε τὸ ἄγριο τὸ κακὸ στόμα, ἢ κακὰ γλῶσσα τῆς γυναϊκῆς του.

— «Δὲν τὸν ἀφίνεις πειά; Ἄφησέ τον κί' ἄς φωνάζῃ. Φθάνει κί' ὁ καιρός, ποῦ τὸν ἔτρεφες. Θὰ σέ

ξεκάμη. Αὐτὰ τὰ λόγια τακτικὰ τοῦ ἔλεγε. Νὰ νύφη νά, μάλαμα !!

Οἱ γειτόνοι συγνὰ ἤκουαν τὰς φωνάς του. «Πεινῶ» Πεινῶ!!» «Ὁ μάρμιπα Χρόνης φωνάζει πάλιν» ἔλεγαν. Κι' ὅμως καμμιὰ βοήθεια. Κι' αὐτοὶ ἦσαν πολὺ φτωχοί. Καὶ εἶχαν βαρεθῆ ὅμως πλειά. «'Αλλοίμονον σέκεινον, ποῦ δὲν ἔχει νύχια νὰ ξυστῆ» λέει μιὰ παροιμία.

Τὰ δυὸ μεγάλα θεριά, ποῦ τὰ σωθικὰ καταξεσχίζου, ἢ τύφλωσις καὶ ἢ πείνα τὸν εἶχαν κάμει ἀγνώριστον.

Ἄν ἔρριχνε κανεὶς καμμιὰ φορὰ ἄνω του τὸ βλέμμα δὲν θ'ἄβλεπε τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα σωρὸ μόνον ἀπὸ κόκκαλα μέσα σ' ἓνα δέρμα, ἓνα σκιάχτρο, ἓνα βρυκόλακα.

Ἔχασε πλειὰ τὰς δυνάμεις του. Δὲν αἰσθάνεται τώρα.

Κάποτε μόνον ἢ γλῶσσά του μερικὰ γλυκὰ λόγια, λόγια γεμάτα ἀγάπη ἀφίνει ἀσθενικὰ νὰ ξεφεύγουν ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὰ μισονεκρωμένα. «Ἀγάπη μου, μάτια μου, παρηγοριά μου!» Καὶ αὐτὰ τὰ λόγια γιὰ τὴν ἀγαπημένην του τὴ γρηά!

*
**

Ντάν-ντάν, ντάν! Ντάν-ντάν, ντάν! Ἔτσι λυπηρὰ καὶ πένθιμα κυπαῖ τὸ σήμαντρο τῆς ἐκκλησιολας τῆς Παναγίας ἓνα πρωτὶ.

Οἱ διαβάτες, βιαστικὰ ἐνῶ ἴς τῆς δουλειῆς των πηγαίνουν στέκονται καὶ ἀλληλορωτοῦνται ποιὸς πέθανε, ποιὸν πάλιν ὁ χάρος ἐπεσκέφθη καὶ ποιὸς σέ μεγάλο ἐβύθισε πένθος.

— «Πέθανε ὁ παπποῦς μου» ἀπλήντησεν ἓνα μικρό, ποῦ μὲ τὰ χώματα ἔπαιζε ᾽ς τὸ δρόμο.

Μιὰ γρηῃ ἔτυχε νὰ περνᾷ ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ καὶ ἤκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ μικροῦ. Ἀνεστέναξε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς καὶ μὲ φωνή, ποῦ ὄλο τὸ παράπονο τῆς ψυχῆς της καὶ τὴ λύπη ἔδειχνε εἶπε :

— «Τὸ δυστυχισμένο τὸν Μπάρμπα Χρόνη! Τώρα ἔξεκουράστηκε!»

Ἀπὸ τὴ γρηῃ αὐτὴν τὸ ἔμαθε μιὰ γειτόνισσά της ἢ κυρὰ Φρόσω ἢ «ἐφημερίδα» — ἔτσι τὴν ἔλεγαν γιὰτὶ τίποτε δὲν ἐγίνετο χωρὶς αὐτὴ πρώτη νὰ το μάθῃ καὶ νὰ τὸ διαλαλήσῃ — καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἔπειτα ὀλόκληρο τὸ χωριό.

Ὅλοι ὅσοι ἔμαθαν τὸν θάνατον τοῦ Μπάρμπα Χρόνη ἐλυπήθησαν, μὰ ἐχάρηκαν ἔπειτα κάπως, διότι ἔπαιψαν τὰ βάσανά του.

«Ὁ Θεὸς τὸν ἔξεκούρασεν» ἦτο ἡ πρώτη φράσις, ποῦ ἤρχετο ᾽ς τὸ στόμα τοῦ καθενὸς ποῦ ἐμάθαινε αὐτὴν τὴν θλιβερὰν εἶδησιν. «Καὶ πῶς ζοῦσε τί ἐκατάλαβαινε, ὁ θεὸς νὰ μὴν ἀφίνη τὸν ἄνθρωπον νὰ φτάνῃ σὲ τέτοια κατὰστασι».

Ὁ γιὸς του τώρα ἔδειξεν ὄλη του τὴν ἀγάπη, ὄλη του τὴ στοργή. Πατέρας του ἦτο. Ὁ θάνατός του τοῦ ἀνέστησε ὄλη τὴ στοργὴ τὴ νεκρωμένη ἀπὸ τὴν κακὰ γλῶσσα τῆς γυναϊκᾶς του, ὄλο τὸ φίλτρο. ποῦ γιὰ τὸν πατέρα του ᾽ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς δυστυχίας του ᾽ς τὴν καρδιά του ἔτρεφε.

Ἐφρόντισε τώρα καὶ τὸν ἐπεριποιήθη ὅπως ἔμποροῦσε καλύτερα, ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἀποθαμμένος. Ἐκαμε σαυτὸν ἀρχοντικὴ κηδεΐα. Ἐτύπωσε νεκρώσιμα ἀγγελτήρια καὶ τὰ ἐκόλλησε ᾽ς τὰ διάφορα μέρη τοῦ

χωριού και ε' αυτήν την πόλιν ἀκόμη. Τοῦ ἠγόρασε φέρετρο πολυτελέστατο—τί νὰ τὸ κάμη τώρα τὸ τέτοιο κρεβάτι — ἀνθη πολλὰ και ἔφερε και ὄλους τοὺς ἱερεῖς τῆς πόλεως.

Ἐπὶ νεκροταφεῖον ἀγόρασε γῆ σὲ καλὴ θέσι γιὰ τὸν τάφο του, ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἱερὸν ἐκεῖ ποῦ θάπτουν τοὺς προὔχοντας, και τοῦ ἔκτισε ἓνα μνημεῖον ὁμορφο και στερεὸ γιὰ νὰ μὴ φοβᾶται τῆς φουρτουῆς και τὰ ἀγρία στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Και πρέπει νᾶναι στερεὸ τὸ σπιτί αὐτὸ γιατί εἶναι αἰώνιο. Ὅποιος σαυτὸ κατοικήση δὲν φοβᾶται, πῶς θὰ ξαναφύγη.

Ἀργότερα τὸ μνημεῖον αὐτὸ τὸ ἐστόλισε μὲ κάγκελα, μὲ ἓνα μαρμαρένιον καλλιτεχνικὸ σταυρὸ, τὸν ὁποῖον ἔφε-
ρεν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, μὲ ἓνα κανδήλι, τὸ ὁποῖον κάθε ἡμέρα ἐφρόντιζε και ἀναπτε ἡ γυναῖκα τοῦ νεκροταφεῖου και μὲ διάφορα λουλούδια, τὰ ὁποῖα ἐπεριποιεῖτο ἡ ἴδια.

* *
*

Ἡ κηδεῖα του ἔγινε τὸ ἀπομεσήμερον ε' τῆς τρεῖς. Κόσμος πολὺς ἀκολούθησε.

Ἀπ' ὅπου και ἂν ἐπερνοῦσε ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἠκούετο ἡ φράσις: «Ὁ Θεὸς τὸν ἐξεκούρασε!» Ὅταν ἔφθασαν ε' τὸ νεκροταφεῖον, ε' τὸ βασιλείον αὐτὸ τῆς σιωπῆς, ἐκεῖ ὅπου ἡ βασίλισσα τοῦ πένθους και τῆς μαυρίλας ἔχει στημένον τὸν κατάμαυρον θρόνον τῆς ἡσυχίας ἐκείνων ποῦ, ἠκολούθησαν ἐμεγάλωσε, ἀν-
ξήθηκε. Πολλὰ μάτια ἐβράχησαν ἀπὸ δάκρυα. Τὴν στιγμὴν ὅμως, ποῦ τὸν κατέβασαν ε' τὸν τάφον ἐπλημ-
μύρισαν τὰ δάκρυα αὐτὰ και εἰς τὸν ποτάμιον ἔτρεχαν ἄνω ε' τὰ μάγουλά των.

Πόσα δὲν ἔβανε καὶ αὐτῶν ὁ νοῦς! Ἴσως νὰ ἐσκέπτοντο πῶς ἔμπορεῖ ἢ ἴδια νὰ τοὺς περιμένῃ τύχη, πῶς καὶ αὐτοὶ χωρὶς ἄλλο μιὰ ἡμέρα θάκοιλουθήσουν τὸν ἴδιο δρόμο..

Τώρα ὁ Μάριμα Χρόνης ἐξεκουράστηκε! Ἐκεῖ ἔς τὸ αἰώνιο τὸ σπίτι του δὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ κανένα δὲν θὰ ἐνογλῆ κανένα, μὰ οὔτε καὶ κανεὶς θὰ τὸν ἐνογλήσῃ!

Τώρα ἐκεῖ ἔς τὸν ἥσυχον ὕπνο, ποῦ πάντα θὰ κοιμᾶται—τάχα νᾶναι ἥσυχος;—κάτω ἀπὸ τὸ ψυχρὸ μάρμαρο, ποῦ τὸν σκεπάζει, ἔς τὸ σπίτι αὐτὸ τὸ φυσικό, δὲν θὰ τὸν βασανίξῃ πλειά ὁ φοβερός ἐχθρός, ἢ πείνα! Το ψωμί δὲν θᾶναι τώρα ἀφορμὴ ἔς αὐτὸν νὰ βλαστημᾷ τὴν ὥρα καὶ τὴν στιγμὴν, ποῦ ἐγεννήθηκε!

Τώρα πλειά δὲν θᾶκούεται τὸ ἀσθενικό του στόμα ἢ ἀσθενική του γλῶσσα λυπηρά, μὲ μεγάλην ἀγωνίαν, μὲ ὅλη τὴ λαχτάρα, ποῦ ἢ πείνα γεννᾷ, νὰ φωνάζῃ σπαρακτικά: Ψωμί! Πεινῶ! Πεινῶ! ὦ! ὦ! ὦ!

Ἐξεκουράστηκε γιὰ πάντα!

ΤΕΛΟΣ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΟΘΟΙ ΚΑΙ ΠΟΘΟΙ (τραγούδια της αγάπης) δρ. 1

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 1,50